

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВНИК

15
динара

БРОЈ

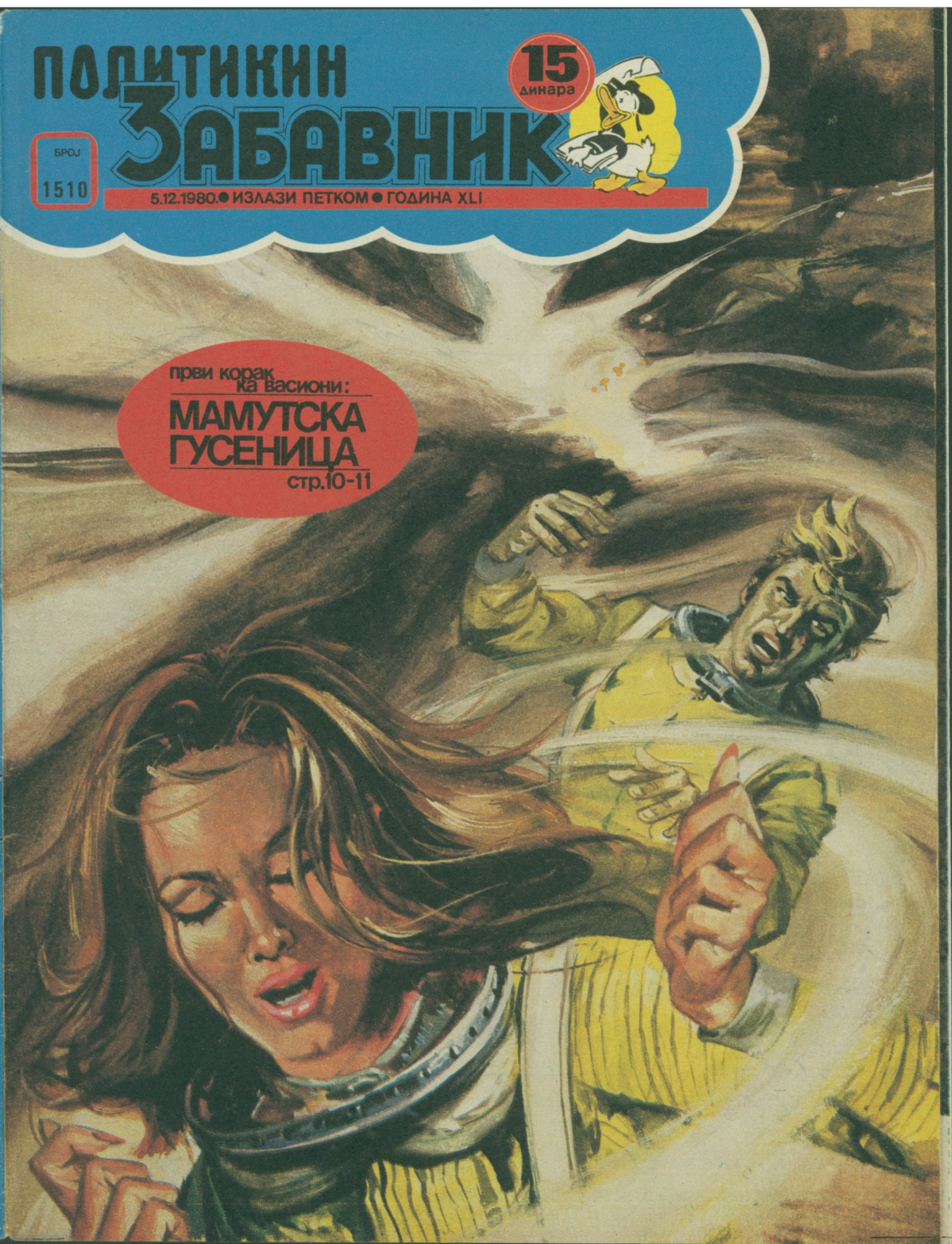
1510

5.12.1980. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА ХЛІ

први корак
ка васиони:

**МАМУТСКА
ГУСЕНИЦА**

стр.10-11

Ripley

Веровати или не!

ЛЕТЕЋА ЖАБА

КАДА СЕ НАЂЕ У ОПАСНОСТИ, МОЖЕ ЛАКО И БРЗО ДА ПОБЕГНЕ ТАКО ШТО КРУТО РАШИРИ СВОЈЕ ПРСТЕ ПОВЕЗАНЕ КОЖИЦОМ, И ЈЕДРЕЊИ ВАЗДУХОМ ПРЕЛАЗИ РАЗДАЉИНУ ОД 12-15 МЕТРА.

НАЈВЕЋЕ ЦИГАРЕ

НА СВЕТУ ИЗРАЂУЈУ СЕ У АНДОРИ, ЈЕДНОЈ ОД НАЈМАЊИХ ДРЖАВА НА СВЕТУ.

ОВЧАРСКИ ПСИ

ИЗ БЕРГАМА, У ИТАЛИЈИ, ИМАЈУ ЈЕДНО ОКО ПЛАВО, А ДРУГО СМЕЂЕ.

НЕЗНАУЛКОЈОТЛ

(1403-1470)

ВЛАДАР ОБЛАСТИ АНАВАК (ДАНАС ЦЕНТРАЛНИ МЕКСИЧКИ ПЛАТО) ИМАО ЈЕ ШЕЗДЕСЕТ СИНОВА И ПЕДЕСЕТ КЋЕРИ.

ИЗАБЕЛА ДЕ СОТО

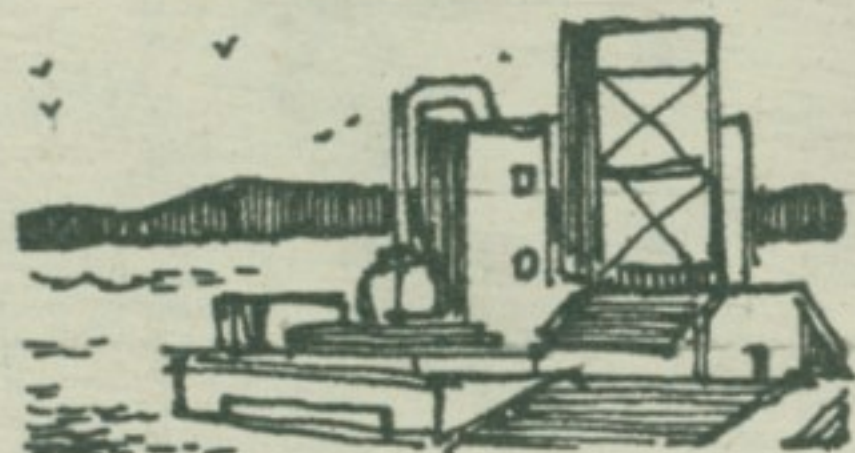
СУПРУГА ШПАНСКОГ ОСВАЈАЧА, БИЛА ЈЕ ПРВА ЖЕНА ГУВЕРНЕР НА СВЕТУ. ЗА ВРЕМЕ СВОГ ОДСУСТВА СА КУБЕ ОД 1539-1542. ГОДИНЕ, ЕРЕРА ДЕ СОТО ИМЕНОВАО ЈУ ЈЕ ЗА ГУВЕРНЕРА.

МОСТ

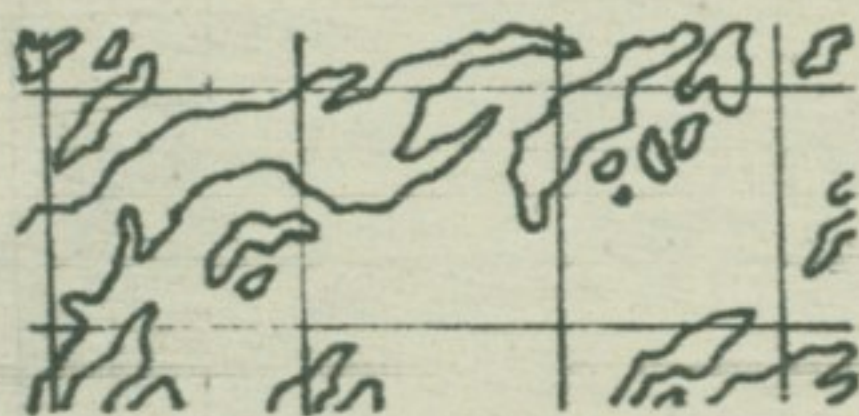
ПРЕКО РЕКЕ ВАНГО (КИНА) САГРАЂЕН ЈЕ 1880. ГОДИНЕ. И ДАНАС ЈЕ ЈОШ У ОДЛИЧНОМ СТАЊУ И АКО ЈЕ НАПРАВЉЕН ОД БАМБУСА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● електрану у Абицану, у Обали Слоноваче, покреће енергија која се добија из разлике у температури површинске и дубинске воде мора.

● највећи корални грбен дугачак је 2300 километара и налази се на Коралском мору.

● берберин Јорг Мајвалд из Немачке Демократске Републике већ 25 година сакупља предмете који су везани за његов занат. Мајвелдова колекција послужила је као основа за отварање фризерског и берберског музеја у Берлину у коме сада има више од 3000 експоната. Међу њима су античке посуде за бријање, перике, средњовековни чешљеви од слоначе, корала, сребра, рога итд.

● аустралијски палеонтолози пронашли су у долини реке Мерчисон фосил гигантске шкорпије која је некада живела на земљи. Ова чудовишна шкорпија названа евриптерид, била је дугачка око два метра и по облику подсећала на свог данашњег, много мањег „потомка“

● Бенито Хуарез, мексички државник, доктор правних наука, борац за независност и председник Мексика од 1858. до 1865. и од 1867. до 1872. рођен је у веома сиромашној индијанској породици и као дечак није знао да говори шпански већ само језик Индијанаца Запотека.

● да би сачували од ерозије сфинге у Гази, Египћани су у камене блокове убризгали неку врсту специјалног цемента-лепка који ће их штитити још хиљадама година.

● године 1901. када је нафта откривена у Тексасу, у Спиндлтопу се продавала по цени од три цента за један барел (барел има 1,76 хл) док је иста количина воде коштала три и по долара.

● једну од најбогатијих колекција поштанских разгледница има Антонина Коченда из Чехословачке која је успела да сакупи више од милион пет стотина двадесет хиљада разгледница из свих крајева света.

● на мексичком планинском масиву Сијера Манантлан пронађена је нова врста дивљег кукуруза. Установљено је да је то вишегодишња биљка која рађа сваке године.

● за време одржавања утакмица на једном стадиону у Чикагу освежавајућа пића могу да продају само особе изузетно ниског раста како не би ометале праћење спортског догађаја.

Замислите да смо у 2001. години. Време за вечеру. На столу је печење са грашком и кромпиром, вино за родитеље, млеко за децу.

Чини се ту нема ничег необичног, зар не? Међутим, месо је врло укусно, богато протеинима али је произведено — од сојиног брашна! Поврће је свеже упркос годишњем добу — зима је — а узгаја се у оближњој „Фабрици“ — огромном аутоматизованом стакленику где су светлост, температура ваздуха као и количина влажност и хранљивих састојака компјутерски регулисани, што обезбеђује богат урод и бербу у свако доба године. Вино, бистро и питко,

БИЋЕ ПИЛЕ КАО БУРКА!

же хранљиве састојке неопходне организму.

На све ове новине свет терају пре свега одређени економски разлози. Извори хране нису неисцрпни, а становништво земљине кугле вртоглавом брзином расте. Фабрикована храна мање кошта, а истовремено се боље уклапа у неке еколошке принципе: једноставније је да се директно и у потпуности користи садржај

Док је већина научника врло несигурна у будућности свега, посебно изборима енергије и хране, има и оптимиста.

ди. Данас се отишло корак даље: и животне намирнице као што је сир са кукурузним уљем, неки „млечни“ производи од сојиног незасићеног уља, пилећа и ћурећа салама, „воде“ на бази морских алги и желатина, вино без грожђа и сл. увелико се налазе у продаји.

У истраживачком центру америчког Министарства пољопривреде у Белствилу, Мериленд, узгајају се животиње чије месо и млеко садржи мале количине засићених масноћа, елемената за које се сумња да умногоме доприносе појави срчаних обољења. Тајна овог биолошког успеха састоји се у томе што се свакодневно животињама, између осталог, дају и капи шафрановог уља обложене протеином који је био под дејством формалдехида (безбојни гас) да би се спречило да се уље, кад стигне у желудац преживара, разлије и претвори у засићене масти. На овај начин нетакнута биљна уља доспевају у ткиво животиња где замењују ове масти.

Ни пернате животиње нису умале пажњи научника. Напротив, живини се све више придаје важност. Јефтиније је произвести мањи број дебелих

пилића него више мршавих, и корисније, али уз примену поменутог метода. У 21. веку кокошке ће достићи величину данашњих ћурки!

ПЛОДНА ПУСТИЊА

Ништа мање револуционарне нису и такозване пољопривредне „фабрике“. Реч је о огромним

се то постиже на обичним пољима.

Више оваквих „фабрика“ већ се налази у експерименталној фази. Њима није неопходно плодно земљиште, довољан је песак. А њега бар на Земљи има у изобиљу. Све остало је у надлежности компјутера.

Амбијент је стерилан тако да је довољна незнатна количина пестицида и фунгицида. Пластична подлога на одговарајућој дубини спречава растурање влаге и за 90 процената смањује потрошњу воде у односу на природне услове! Забележено је да се количина плодова, који се током читаве године

нема везе са прожњем. Начињено је од једног нуспродукта у производњи сира — од обичне сурутке коју смо „некада“ бацали. Најзад, ту је и млеко, производ најновијег биолошког чуда, тако зване „незасићене краве“. Иако има класичан укус садржи смањене количине засићених масноћа на које медицина одавно упозорава.

ДЕВЕТ ЗА ЈЕДАН

Ако вам се све ово чини немогућим, варате се. Храна из лабораторије ускоро ће се наћи и на нашим столовима. О томе најбоље сведочи податак да ће само у овој години вредност продате фабриковане хране у неким развијеним земљама достићи цифру од 250 милијарди старих динара! Штавише, очекује се још већи преокрет у производњи, припремању и продаји животињских намирница. Њихов изглед, међутим, неће се битно изменити. Нећемо спасти на то да гутамо пилуле које садр-

семена соје, која је веома богата протеинима, него да се они производе познатим процесом у којем главну улогу имају животиње (једној крави потребно је, на пример, девет килограма сточне хране која садржи биљне протеине да би своју тежину увећала за само килограм). Вештачко месо је чак здравије, тврде стручњаци. Потребно је само начинити одговарајућу мешавину биљних производа који садрже протеине, угљене хидрате, масноће, витамине и сасвим мале количине хемијских елемената неопходних организму. При томе се, наравно, морају избећи штетни холестерол и засићене киселине.

АЛГЕ УМЕСТО ВОЋА

Храна коју производи човек (не значи да обавезно мора бити вештачка) није никаква новина. Хлеб се, као што знамо, не налази у природи. Јогурт и сладолед такође су фабриковани произво-

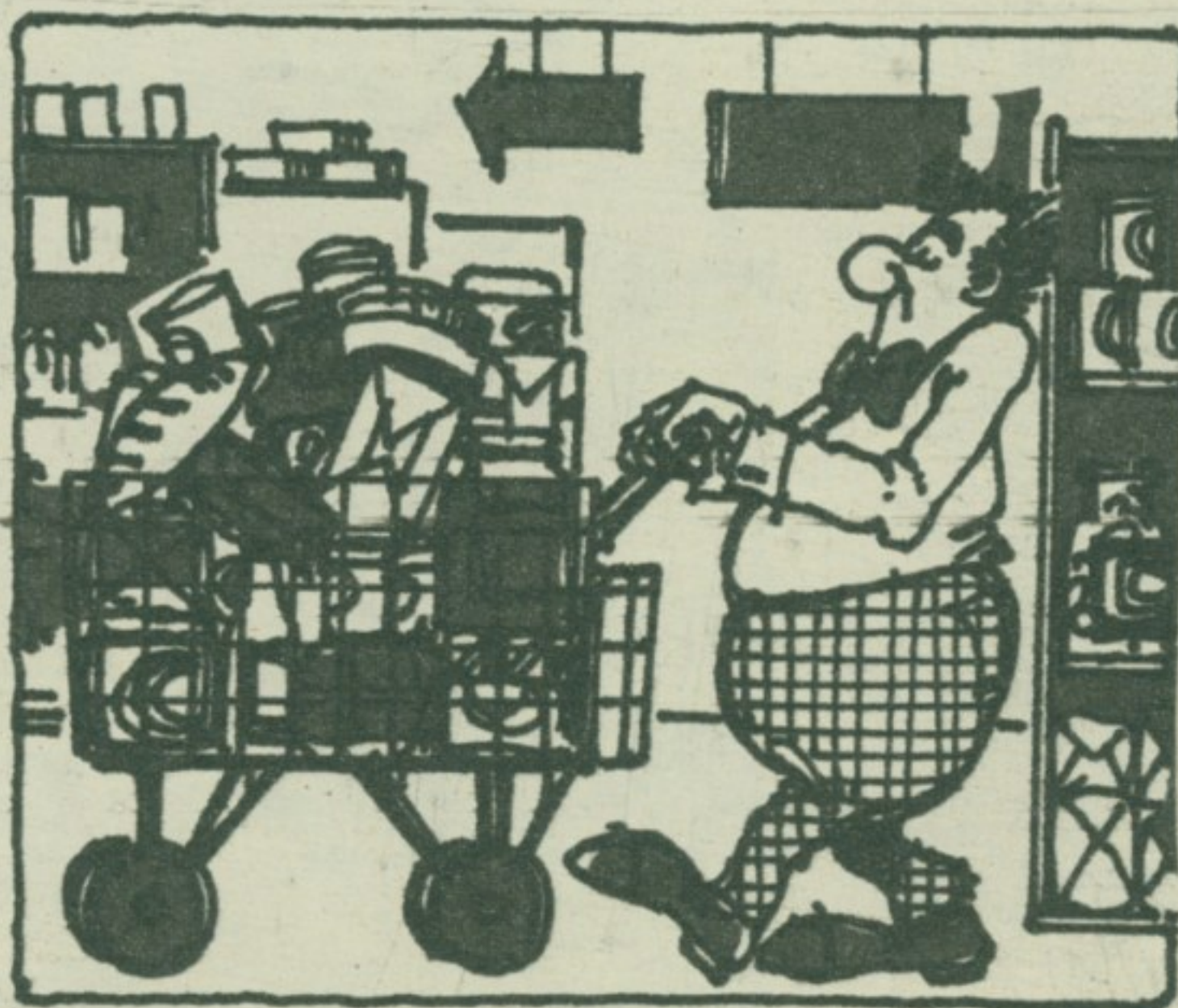
стакленицима програмираним за непрекидну производњу који су примениви у свим подручјима света. На њима ће се производити далеко веће количине поврћа него што

убирају на експерименталним засадама у пустињи Абу Дабију, десет пута премаћује урод који се годишње сакупља на пољима Сједињених Држава.

У идућем веку набавку хране ћемо вероватно вршити преко терминала електронских рачунара повезаних са „роботизованим“ продавницама. Пошто се одредимо за јеловник за недељу дана, сви неопходни састојци, у гачно одређеним количинама, биће нам достављени на нашу адресу.

Да ли с нестрпљењем и радозналостићу очекујете да пробате печење од семена соје? Док нам се не укаже та прилика и док чекамо на салату из пољопривредне фабрике и вино без грожђа, остаје нам само да на стари добри начин наздравимо животу у 21. веку. Пријатно!

Д. В.

ЗА ОВО
НИСТЕ
ЗНАЛИ

РИЗНИЦА ОД

150

Ако бисмо тражили најчудеснију и најблагодороднију биљку на кугли земљској, тешко да би се иједна могла такмичити са — лимуном?

Једна танка књижица цепног формата доживела је већ два издања: „Узгој лимуна у затвореним просторијама“ Павла Бакарића. Чиме је толико привукла читаоце? Најкраће речено: свим оним што је написано о том малом, жутом плоду који нам је свакодневно пред очима, а који је све пре него обичан!

На једном месту аутор наводи стару арапску изреку „Мирис лимуна весели мисли, кора и семенке помажу срцу, у месо се налази храна, а соком се гаси жеђ“. А ово је само сажет и упрошћен део истине, о плоду лимуна у којем се налази чак четрдесетак витамина, минерала и других састојака корисних за човеков организам! Па и за неке индустрије.

Питом у дивљини

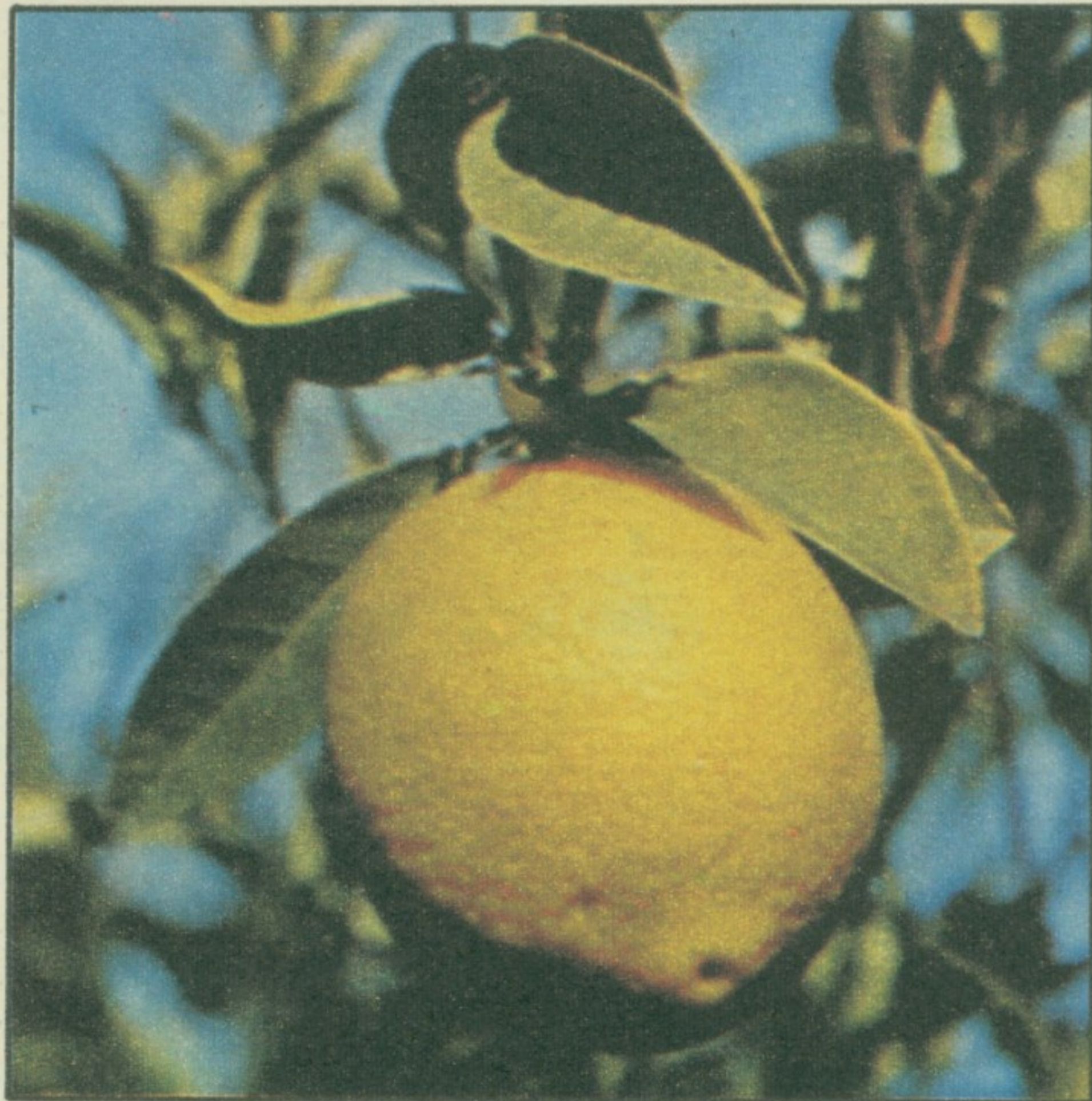
Не зна се сасвим поуздано где је постојбина лимуна, али се верује да је најпре изниклао негде у влажним, тропским шумама југоисточне Азије. Можда у Кини. У сваком случају, лимун до сада нигде у природи није пронађен у дивљем стању! Али, то не значи да се он баш лако „прима“. У ствари, поморанце и мандарине се много лакше гаје, па су од давнина биле више распрострањене. Најстарији писани документ о лимуну који је до нас допро потиче од старогрчког писца и историчара Теофраста. Он у 4. веку пре наше ере спомиње гајење лимуна — у Њугу.

Данас се лимун највише гаји у Средоземљу, а сматра се да су га донели Арапи у 9. веку. У ренесансној Италији 15. века завладала је међу богаташима мода подизања раскошних „оранжерии“ где су се гајиле поморанце и лимунови, најцењеније међу егзотичним биљкама. Та се мода проширила и на континенталне крајеве у којима ови осетљиви зимзелени жбунови не би могли презимити да им нису грађене нарочите зграде.

Тако је поред дворца у Версају у 17. веку подигнута „оранжерии“ дугачка готово 400 метара! А ништа мање раскошна и светла није била ни она крај Лувра у Паризу, на самој обали Сене. Само, данас су те зграде музеји...

У наше крајеве лимун су донели дубровачки и бокелски поморци. Страни путописци и хроничари спомињу предивне дубровачке „џардине“ са лимунима и поморанцама још од 15. века, а по њима је нарочито било чувено место Груж, данас саставни део Дубровника. Зато и није чудно што је на том тлу настао гроздасти дубровачки лимун. Када доноси род, на врховима његових грана лимуни обилато израстају, као у гроздовима, па је зато добио то име. На једној јединој гранчици буде и по десет дугуљастих лимуна, пуних сока, а готово без коштица.

У плоду једног јединог лимуна има довољно витамина С за дневну потребу човека, а поред тога 12 других витамина и четрдесетак састојака, од којих су нарочито корисни разни минерали. Још од давнина људи су знали колико је лимун користан: ојачава организам и спречава болести — првенствено скорбут, а затим и осетљивост грла на инфекције. Лимун се препоручује срчаним болесницима, астматичарима, реуматичарима, па и код повреда крвних судова... Савремена фармакологија увелико користи есенције из плода лимуна за справљање лекова. Али цени се и сама арома лимуна: за колаче и слатка и — прављење парфема. Да и не спомињемо примену лимуна у козметички, индустрији детерџената. Тако мали, а тако свестран!

Колико је чудесан плод по мноштву разних састојака, толико је и цела биљка лимуна изузетна: у стаблу, кори, листу и цвету налази се мноштво корисних елемената — нема дела овог жбуна који се не би могао употребити! Осим тога, изузетно је декоративан, нарочито кад почне да рађа, пошто се истовремено на њему налазе и пупољци и тек процветале гране и зелени и зрели плодови.

ГРАМА

У дубровачкој Станици за јужне културе чији је директор магистар Павле Бакарић, нарочито су изучавали својства овог „домаћег“ високородног лимуна који без престанка цвета и рађа целе године!

Жут, зелен, жут...

Лимун је љубитељ топлоте и светлости, али не превелике: док му сазревају плодови, више „воли“ да је у полусенци и да жива не прелази 30 степени С. Иначе — плодови опадају.

Кад почне да доноси плод, лимун је одиста великодушан: док на једним гранчицама тек ничу пупољци, друге већ имају нежне, бело-ружичасте цветове, а треће се савијају од плодова. И све то у исто време! Али, на ово ваља причекати јер је лимун веома спор. Нарочито у континенталној клими, када расте у затвореном. Тако лимун у Москви не рађају ни после 25 година! А у Дубровнику први плодови могу да зажуте после пет до седам година.

Да би се пупољак развио у цвет треба да прође скоро два месеца. Само цветање не траје дужи од десетак дана али да би од цвета постао зрео плод, потребно је причекати и више од годину дана! А ако се зрео плод одмах не убере, он неће нипошто отпасти са стабла, него ће — опет позеленети. Једноставно, он наставаља да расте и овога пута ваља опет чекати више месеци док поново не пожути...

Дванаест витамина

Малени лимун, не тежи од 100 или 150 грама, права је ризница. Не постоји ниједан његов део који се не користи и по томе ји сигурно јединствен међу воћем. Само у оном тањем, жутом делу његове коре налазе се разне минералне материје, витамини, кристали, пигменти, ензими, киселине, угљени хидрати и, најважније, жлезде које луче етерична уља. Она штите лимун од превеликих врућина, али су веома тражена у парфимерској и козметичкој индустрији. Нарочито уља из коре сицилијанских лимунова.

У семенкама лимуна може се наћи више масних киселина, затим угљених хидрата, беланчевина, минералних материја...

Шта је, тек, са месом и соком лимуна? Ту се крије читаво богатство. Оно по чему је лимун најдрагоценији јесте витамин С. Само у соку једног јединог плода налази се довољна количина тог витамина за дневну потребу човека, а поред њега још 12 других витамина! Ту је и двадесетак минерала, затим разних соли, пигмента, беланчевина, масти, угљених хидрата, киселина, шећера, азотних материја. У лимуну се налази и пектин, важан састојак за справљање неких лекова. А оне елементе којих има само у траговима немогуће је и набројати, помињемо их тек да се зна како ни овај списак састојака лимуна — није коначан! Разни корисни састојци налазе се чак и у кори, листу и цвету лимуна.

Иначе, у САД постоји награда „лимун“ која се додељује најнељубазнијој особи из јавног живота, „киселој као лимун“. После свега што је речено о правом лимуну, зар овај симболични није — погрешно одабран?

М. К.

Ово је грана лимуна „Лисбон“, који потиче из суптропских крајева Северне Америке и водећа је сорта у САД, нарочито Калифорнији. Гаји се и код нас, већ пола столећа. То је веома цењена сорта лимуна, са много сока и највећом количином витамина С. „Лисбон“ се највише и препоручује онима што не живе у топлој клими, пошто је отпоран на сув ваздух, па може да се гаји у затвореним просторијама.

КАКО НИЧЕ ЛИМУН

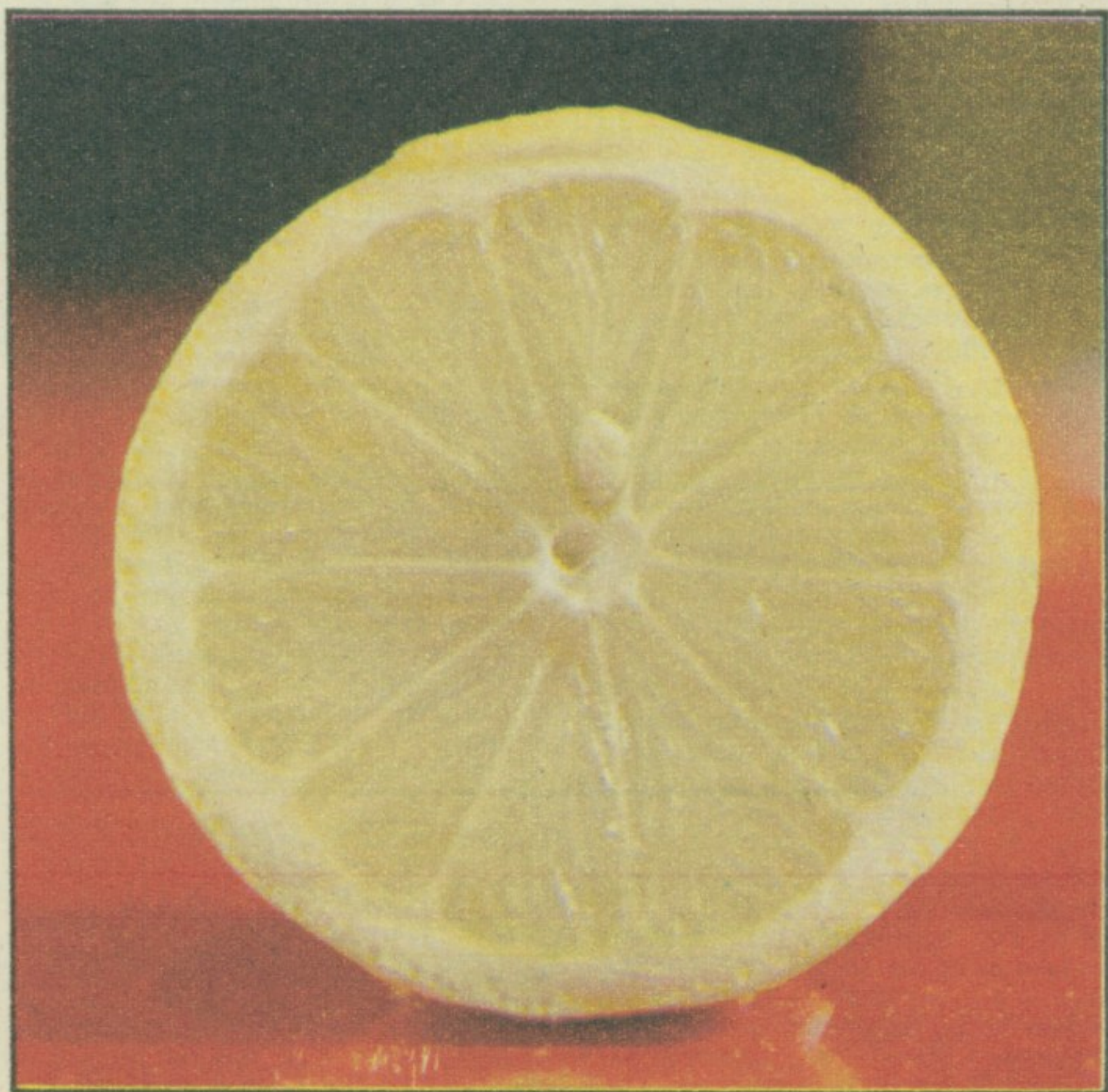
Ако живите далеко од мора а имате стрпљења, најбоље заборите кошице у земљу: лимун настао из семенке постепено се прилагођава на услове околине, па је и отпорнији. Али, саксију и земљу треба пажљиво припремити. Најбоља је глинена саксија и то сасвим чистра, а земља треба да је растресита, помешана са песком. На дно саксије обавезно треба ставити комадиће црепа или неколико каменчића како би сувишна вода од заливања брже отицала.

Кад извадите семенке из лимуна прво

их добро оперите под чесмом, да не буду клизаве, а затим их сасвим осушите на месту где има доста ваздуха, али не и сунца. Да би биљчица брже никла, добро је оставити семе у чаши млаке воде (око 25 степени С) дан и ноћ, па га онда засејати, не дубље од 3 cm.

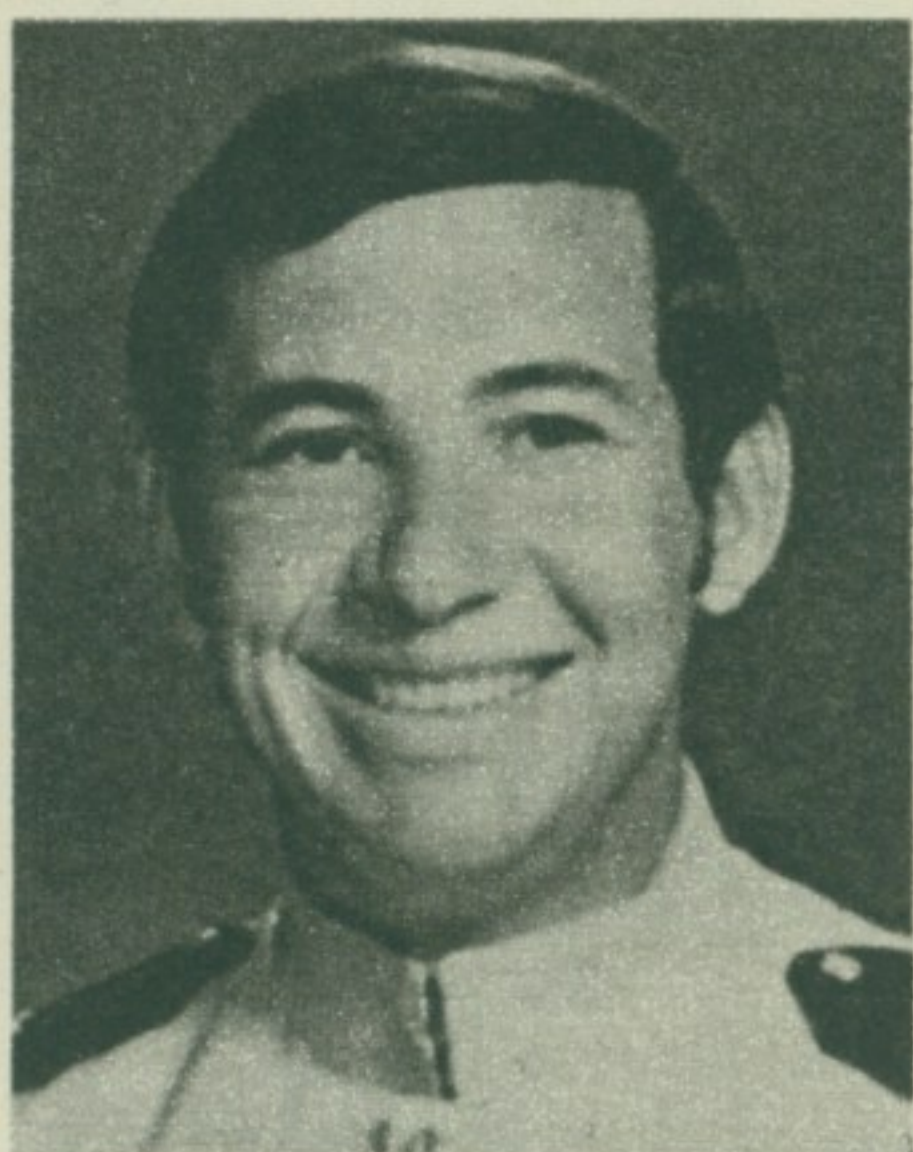
Сада вам остаје да чекате месец или два... А када никне, да редовно заливате, ни превише, ни премало. За десетак година а можда и пре, ако будете пажљиво неговали биљку, можете очекивати да процвета...

Не постоји ниједан део плода лимуна који се не користи, од коре, па све до семенки које су богате масноћама, угљеним хидратима и беланчевинама и важне су за индустрију. Иначе, исто стабло може рађати плодове са семенкама и без њих... На заметање семенки највише утиче температура ваздуха, али и врста лимуна: „месе-чар“ их нема уопште, „еурека“ има и по двадесет, „дубровачки“ рст ко. Наравно, највише се користи сок из лимуна, па се по сочности и мери квалитет појединих сорти. Највише сока попију Американци: сваки по петнаестак литара годишње, највише лимунова производи Италија, готово милион тона. У нашој земљи има само десетак хиљада лимунџијих стабала, што ни издалека није довољно, па овај драгоцен плод мора да се увози.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ВИ СТЕ ЛУДИ,

Несрећни Питер Кмелир

Био је петак, девети јун 1978. године. Четири часа по подне на аеродрому Пенсакеле у Флориди. Поручник бојног брода Питер Кмелир, заједно са стотинак осталих путника приспелих из Сан Дијега у Калифорнији, чекао је да подигне свој пртљаг.

На покретној траци појавила се прва, а убрзо затим и његова друга путна торба. Питер је још из даљине приметио да му је друга торба упропашћена: била је посута неком беличастом течношћу. Наљутио се и помислио да код авиокомпаније одмах рекламира штету, али је од тога одустао јер га је на паркингу чекао пријатељ с којим се дуго није видео.

Влажну торбу Кмелир је пажљиво сместио у аутомобил, сео за волан упутио се према аеронаутичкој бази Пенсакеле где је требало да проведе неколико месеци на специјалној обуци из електронике. Тек што је превалио стотинак метара, у колима се осетио мирис који је подсећао на некакву хемикалију. Био је толико јак да га је моментално заболела глава.

У својој соби у бази Кмелир је торбу опрезно отворио. Тачност је продрла у унутрашњост и исфлелкала његово цивилно одело и рубље (униформа се налазила у другој торби). То га је разбеснело. Зграбио је ствари и понео у перионицу. Пошто при руци није имао детерџента, рубље је само пропустио кроз машину. Али, и после сушења у њему се задржао овај исти необичан мирис.

У суботу ујутро Кмелир је купио детерџент и све поново опрао. Међутим, ништа се није променило. Тек после трећег прања закључио је да је мирис коначно нестало.

У недељу, док се спремао за ручак, Кмелир је из осушеног веша извадио једну мајицу. Нешто касније — и купаће гаћице. Отишао је да се сунча. Док је седео на ивици базена и уживао у пријатном попдневном сунцу, у глави је наједном осетио неку празнину. Међутим, није хтео на то да обраћа посебну пажњу.

Пре вечере се још једном пресвукао. Док је, после обода, кратко време седећи у сали за телевизију, осетио је у препонама некакво жаћење. Истовремено, у глави му се завртело као да је пијан.

Журно се вратио у своју собу и истуширао. То му је донело олакшање, бар привидно. Ватра се стишала али су му нерви постали напети и почела је да га обузима нека необјашњива растројеност. Преплашен, одмах је телефонирао

официру из команде и затражио да га хитно пребаце у болницу. Био је то почетак драме.

ВАН СЕБЕ

Питер је с муком покушавао да лекару из хитне службе објасни шта се догодило. Стање његове свести било је такво да готово и није знао шта говори. Лекар, зато, његовим речима није придавао никакву важност.

Анализа крви није показала ништа посебно, па је закључено да се ради о алергијској реакцији организма.

— Сад се мало одморите и ујутру се јавите у амбуланту — рекли су му сутрадан, отпуштајући га из болнице.

Чим се нашао у својој соби, Кмелир је телефоном позвао капетана бојног брода Ли Тилотсона, старешину његове јединице у Сан Дијегу, и испричао му о свим својим недаћама.

— Оставите учење за неко време и мислите на то да се што пре вратите опорављен — саветовао му је забринут Тилотсон.

Те исте ноћи, око три часа ујутру, Кмелир је сав унезверен скочио из кревета — стање му се поново погоршало. Кроз мисли му је пролетела слика његове супруге

Дијегу. Само што је прилегла да се одмори, зазвонио је телефон: из базе се јавио капетан Мекланг.

— Питеру није било добро, па су морали да га сместе у болницу — рекао јој је на почетку разговора. — Сад је већ много боље, рачунају да ће већ сутра моћи да га отпусте.

Кмелир је у среду напустио болницу. Његова снажна грађа помогла му је да и ову кризу брзо преброди. Још му се помало мутило у глави, али се смирио и потпуно владао собом.

У четвртак, на контролном прегледу, док је разговарао са лекаром, осетио је ону исту празнину у

глави а затим поново изгубио контролу над собом: заплакао је као дете.

У њиховом стану телефон је опет зазвонио.

— Питер је поново у болници — јављао је капетан Мекланг. — Уредио сам све како би сте што пре стигли у Пенсаколу.

Дороти заиста није очекивала приказ на који је у болници наишла: Питер више није успевао да се подигне из кревета нити је био у стању да је препозна. Дијагноза је гласила: акутни напад шизофреније. Дороти је била запањена.

У среду, 21. јуна, Кмелира су пребацили у Морнарички медицински

ЂАВОЛСКИ ПРАХ

РСР (фенциклидин), дрога позната под именом „Анђео-ски прах“, првобитно је произведен као анестетик. Испо-ставило се, међутим, да има веома штетан утицај на психу, па је његова даља употреба забрањена. Користећи његово својство да опија, не-савесни људи тајно га произ-воде и продају по скупе па-ре као дрогу, највише у Сје-дињеним Америчким Држа-вама.

Дороти и њихове двоје деце. Тих дана били су у Тексасу, на одмору код бабе и деде. Како да им се јави? Имао је осећај да умире. Избезумљен од страха махнуто је окретао бројеве телефона... добио је ватрогасну станицу базе. Чим је, са друге стране, зачуо глас, завапио је за помоћ. Кад су носила стигла, био је ван себе.

У амбулантним колима дали су му инјекцију за смирење. Ноћ је провео мирно иако није могао да спава. Следећег јутра, међутим, све се поновило у још тежем облику.

КАО СТРАНАЦ

У уторак вече Дороти је аутомо-билем стигла у њихову кућу у Сан

ПОРУЧНИЧЕ!

УЗАЛУД ЈЕ ПИТЕР ОБЈАШЊАВАО ЛЕКАРИМА И ВОЈНОЈ КОМИСИЈИ ДА ЈЕ НЕВИН. НИКО МУ НИЈЕ ВЕРОВАО. И КО ЗНА ШТА БИ СЕ ДОГОДИЛО СА ЊИМ ДА ДОРОТИ ЦЕО СЛУЧАЈ НИЈЕ УЗЕЛА У СВОЈЕ РУКЕ.

центар у Оукленду. Дороти је добила дозволу да га прати. У току лета авионом, упркос великој дози умирујућег средства, Питер се изу-

зетно агресивно понашао. Дороти се чинило да пред собом има странца.

Следећег дана имао је први разговор са психијатром, др Мекенлијем, који га је замолио да му потанко исприча шта се догодило.

— Не знам — гласио је Питеров одговор.

Испоставило се да ни лекари у Оукленду нису придавали важност Кмелировој одећи. Сматрали су да је поручник бојног брода једноставно доживео нервни слом.

ПРАХ И СУЗЕ

У међувремену стање Питеровог здравља је почело да се поправља. У понедељак, 26. јуна, Питер је пуштен из болнице. Тог поподнева обукао је цивилну одећу и са својим братом Џоном, капетаном поморске инжењерије, изашао у град на вечеру. У аутомобилу је Питер наједном успаничено повикао да су се изгубили и да неће знати да се врате. Наставио је невезано да говори и брат је био приморан да се врати кући. Питер је ноћ провео под креветом, запомажући у паничном страху. Поново се обрео у болници.

Дороти је клонула духом. Рекли су јој да је Питер запао у стање кататоније (укоченост мишића, отпор при покушају да му се помери неки део тела, одбијање хране и сл.). Ускоро су му биле забрањене све посете. Дороти је саопштена зачуђујућа и истовремено узнемирујућа вест: у Питеровом урину откривено је присуство ПЦП дроге познате под именом „анђеоски прах“.

Дороти се одмах сетила Питеровог пртљага. Није ли то можда она течност којом је торба била поливена?

Лекари се са тим нису сложили. Али је зато њима запала за око чињеница да се у болници Питерово стање редовно поправља и обрнуто — чим би га отпустили, као по неком правилу, губио је разум. Закључили су: кад није под њиховом контролом, набавља дрогу. Питер се упорно бранио, Дороти га је подржавала и ни за тренутак није у то поверовала.

Кад је 14. јула Дороти посетила Питера, учинио јој се потпуно нормалан. Крајем недеље донела му је одећу и заједно су пошли на излет. Све је до краја било у реду, Питер се није жалио ни на шта. Кад га је тог дана оставила у болници, први пут се понадала да је патњама дошао крај.

Питер је већ 21. јула био код куће. У суботу је извео на вечеру а затим су отишли у биоскоп. Већ на почетку пројекције Питер је ухватио Дороти за руку и чврсто је стиснуо. Погледала га је: очи су му биле укрштене. Пожурили су у стан. Дороти му је помогла да се свуче, сместила га у кревет и закључала собу. Чим је свануло, уз помоћ једног рођака одвела га је у поморску болницу у Балбоу.

Кад је остала сама, бацила се на кревет и заридала.

НЕПОДЕСАН ЗА СЛУЖБУ

Док су јој сузе поточима текле, Дороти је осетила неку чудну топлину у образима, зајапурили су се, почели да горе. Спустила је поглед и одмах запазила да су под њом биле панталоне које је Питер претходне вечери носио. Размакла је завесе и пажљиво их прегледала на дневној светлости. Дуж једне ногавице угледала је више жутих мрља. А кад је изврнула засветлцуло је безброј сићушних кристала.

Хитно је позвала лекара из Оукленда, где је Питер већ био пребачен, и испричала им ово. Рекли су јој да се не меша у њихов посао и да више не телефонира јер је неће слушати.

Шеснаестог августа, Питер је отпуштен из болнице и пребачен у своју јединицу где је требало да сачека предстојећу процедуру: одузимање чина и отпуштање из службе.

Али, Дороти се није предавала: комадић коже, патент затварач и парче тканине од панталона зајед-

но са комадом веша, послала је једној лабораторији у Сан Дијегу. За само два дана стигли су резултати анализе која је била веома значајна за даљи ток догађаја. Само из патент затварача извучено је готово два грама ПЦП-а! Овом количином могло би да се затрује целокупно становништво једног мањег града. Касније је утврђено да је Питер укупно био у додиру са дозом „анђеоског праха“ довољном да обезбани половину целокупне пацифичке флоте!

ДЕТЕКТОР НЕ ЛАЖЕ

Догађаји су се сад одвијали великом брзином. Клуцке је почело да се одмотава. До ушију адмирала Фелоуза, команданта флоте којој је Питер припадао, допрла је вест о „случају Кмелир“. Сматрајући да према Питеру нису били објективни, адмирал се лично заузео за покретање истраге у коју су се укључили и детективи морнарице.

Тестирање детектором за откривање лажи показало је да Питер говори истину. Подвргнут је детаљном прегледу, проверено је стање његове свести, његови рефлексии. На овом послу ангажовали су се специјалисти из осам различитих области медицине. Све је било у реду.

Експерти одељења за сузбијање дроге испитали су торбу и потврдили резултате.

Последњи састанак стручњака који су радили на овом случају одржан је 4. јануара 1979, у поморској бази Балбоа. Судијској комисији било је потребно само двадесет минута да би Питера поново прогласила способним и подобним за службу.

До данас није тачно утврђено на који начин је ПЦП доспео у Кмелиров пртљаг. Највероватнија је претпоставка да је нека пошљика с кријумчареном дрогом која је послата истим авионом крива за драму читаве породице Кмелир. Правда је, иако споро, овог пута тријумфовала.

Д. В.

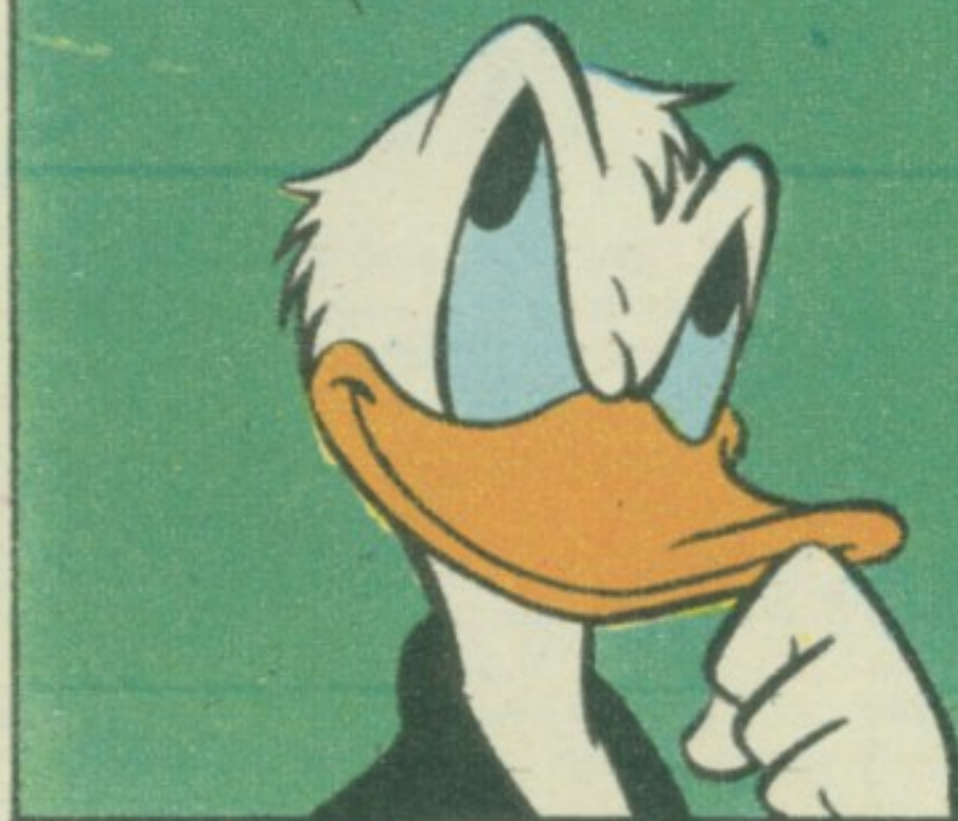
ШРАФКО *****

WALT
DISNEY

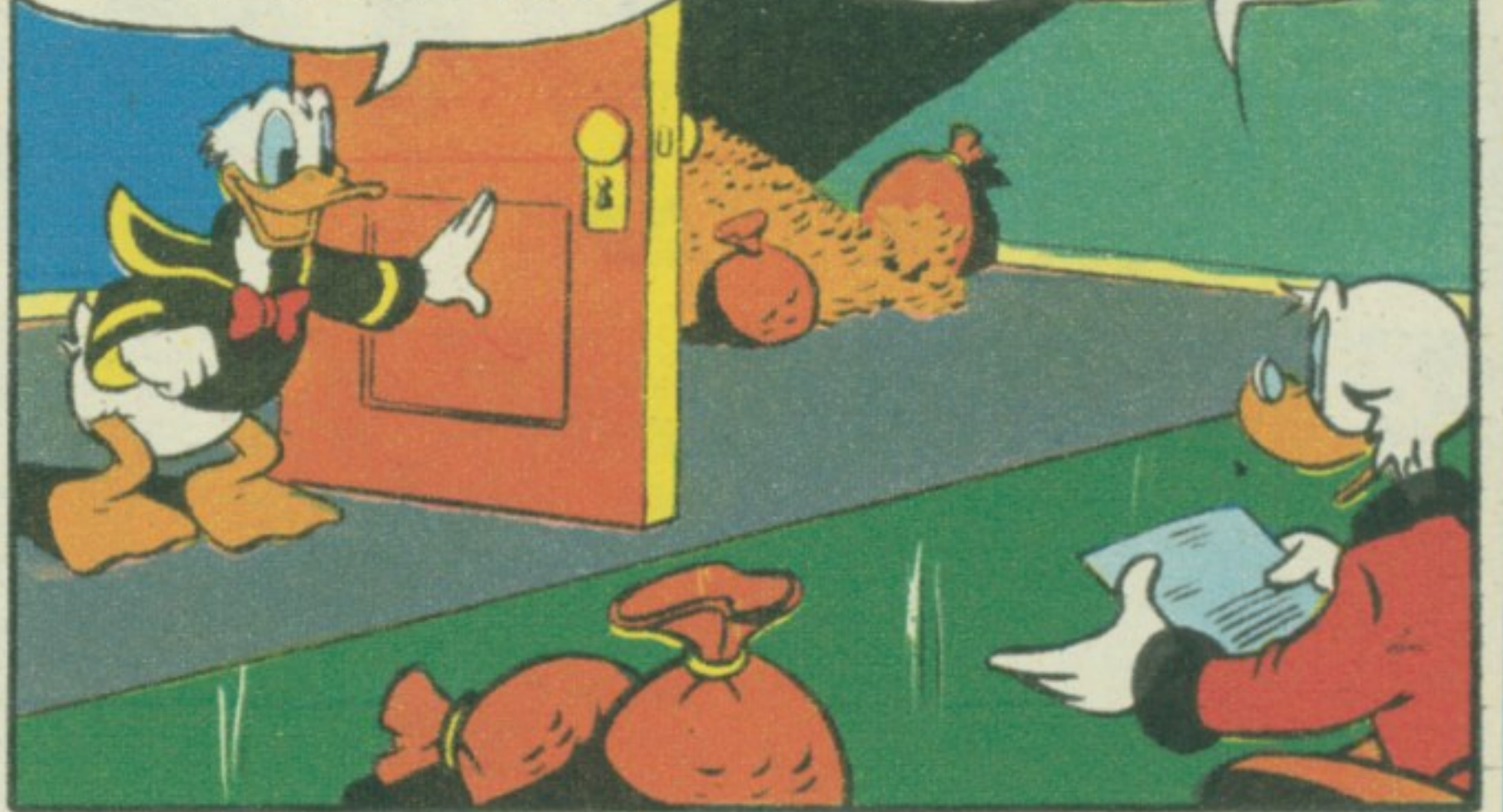
ПАЈА ПАТАК

РЕШИО САМ ДА СА-
ЗНАМ ЧИКА БАЈИНУ
ТАЈНУ БОГАКЕЊА!

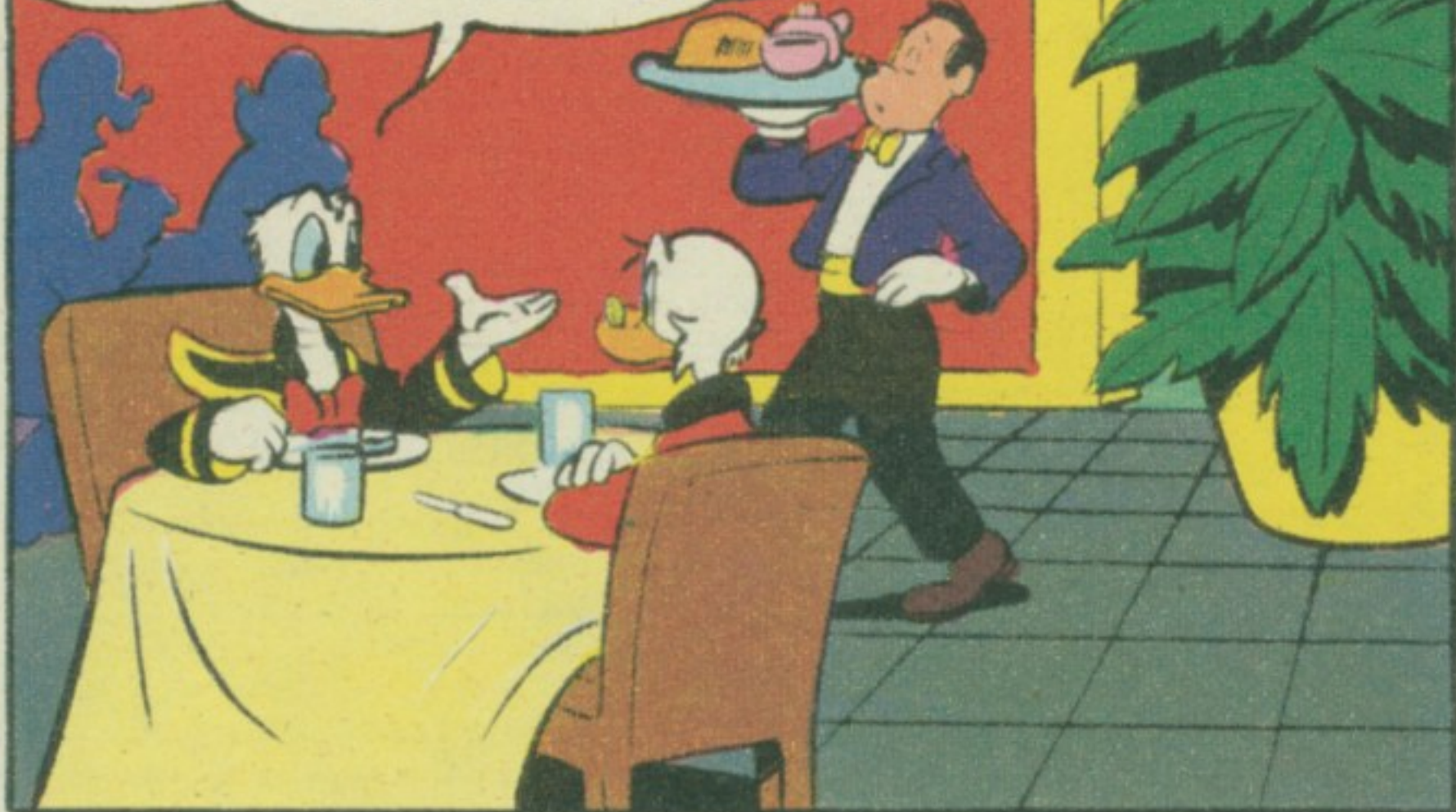

ЧИКА БАЈО, 'ТЕО
БИ' С ТОВАМ ДА
РАЗГОВАРАМ?

МОЖЕМО ЛИ
ЗА ВРЕМЕ РУ-
ЧКА?

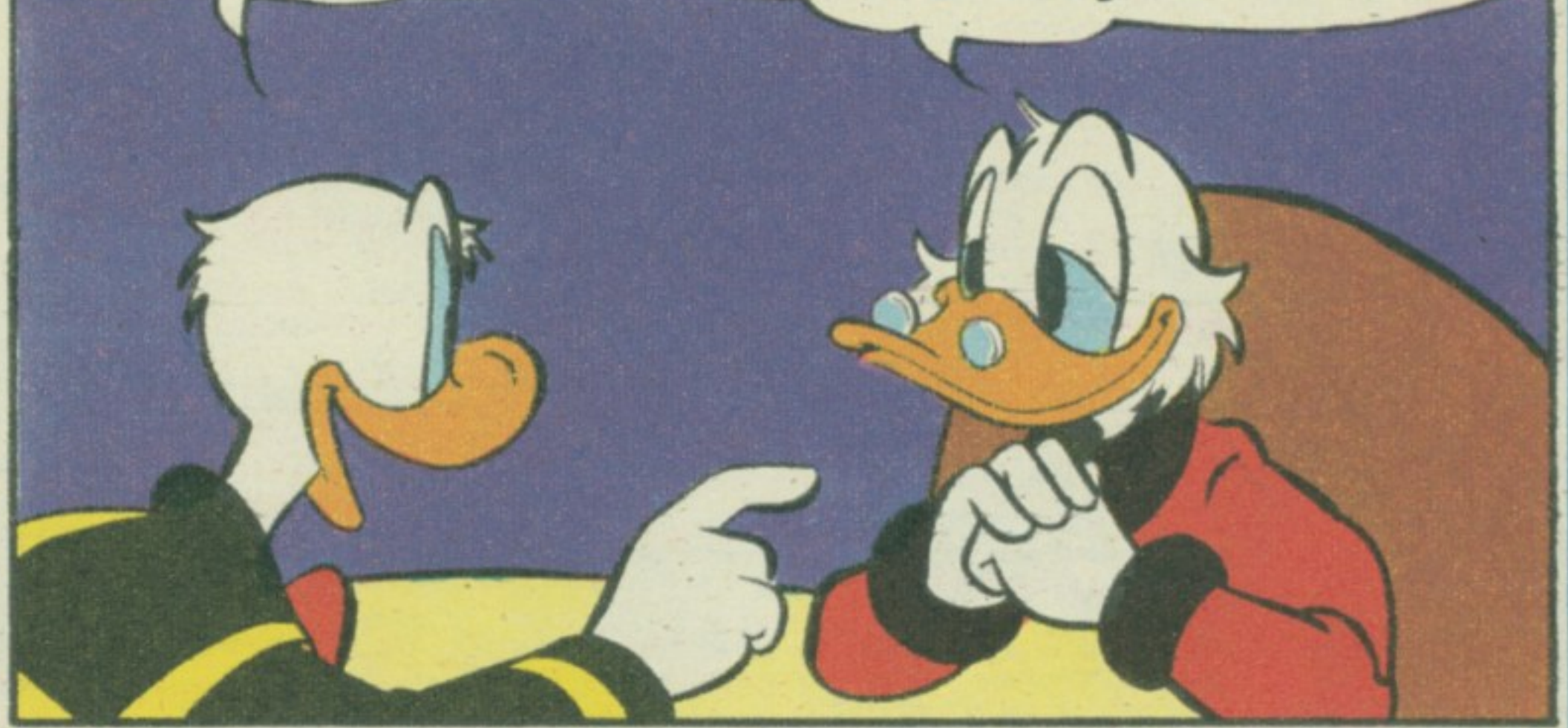

УКРАТКО... ВЕК МИ ЈЕ ДО-
САДИЛО ДА БУДЕМ СИ-
РОМАШАН!

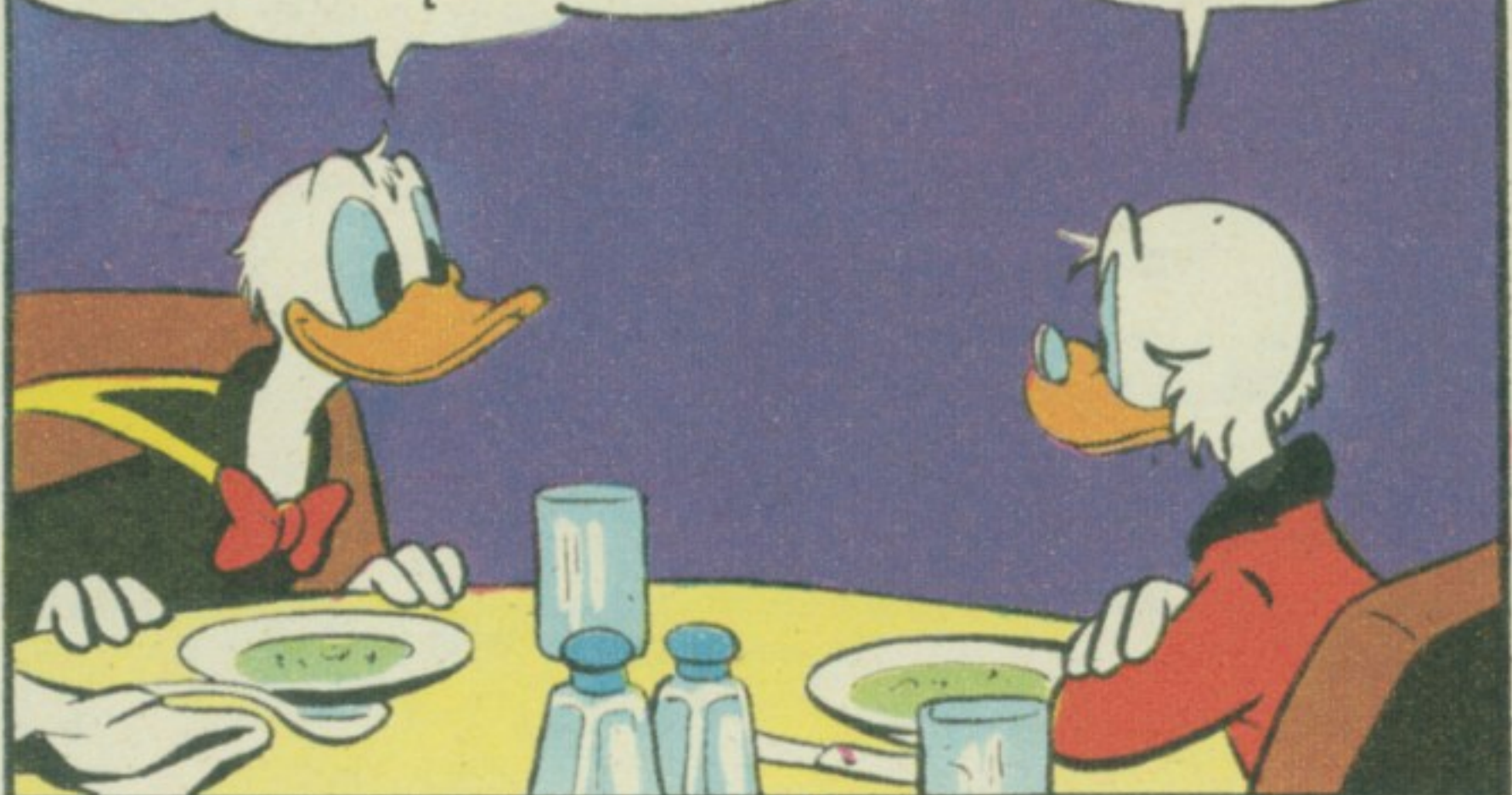
'ТЕО БИ' ДА БУ-
ДЕМ БОГАТ КАО
ТИ!

ДРАГИ МОЈ, НИКО НЕ
МОЖЕ ДА БУДЕ БОГАТ
К'О ЈА!

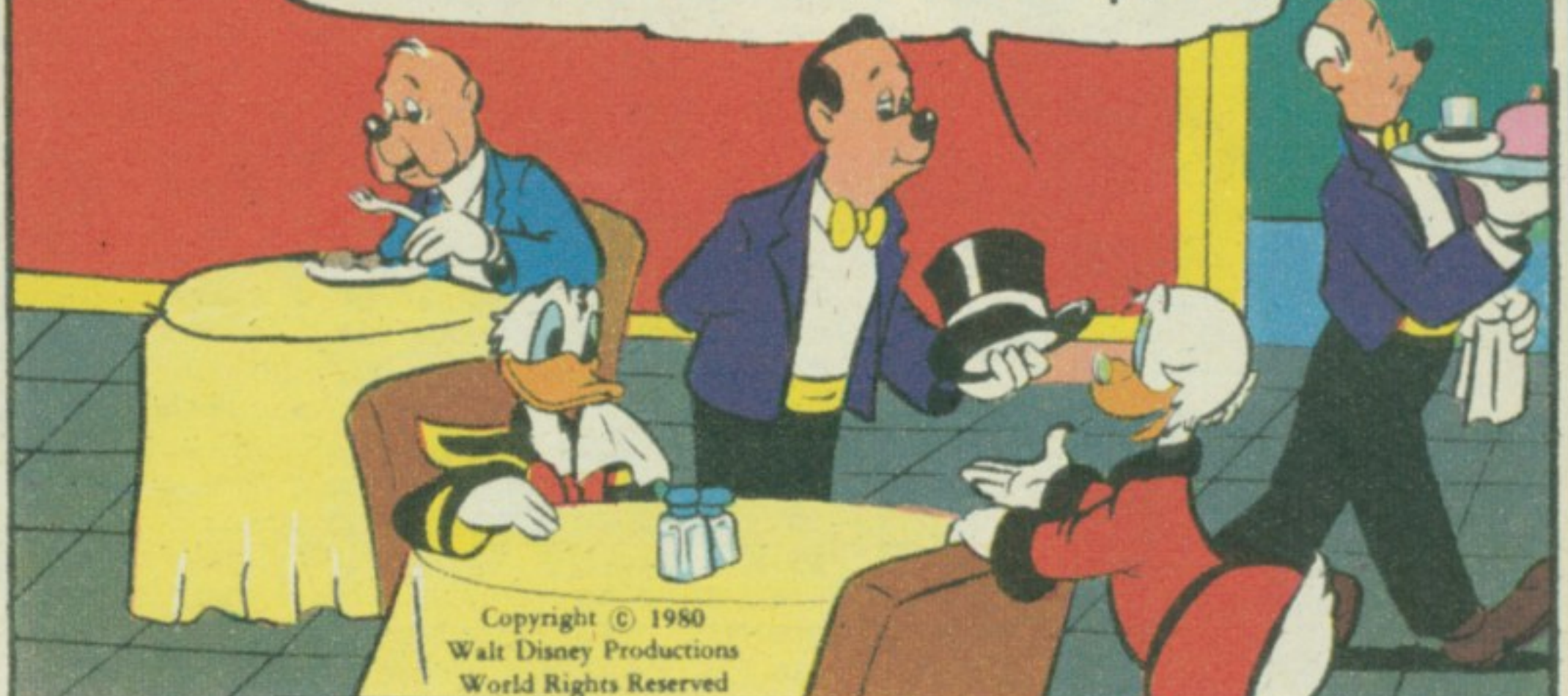

А У ЧЕМУ ЈЕ ТВОЈА
ТАЈНА ЗГРТАЊА
НОВЦА?

ПА...

...ЈА СЕ ПРВО; ТРУДИМ ДА МНОГО
РАДИМ! ДРУГО; ДА ДОБРО ИНВЕ-
СТИРАМ СВАКУ ПАРИЦУ...

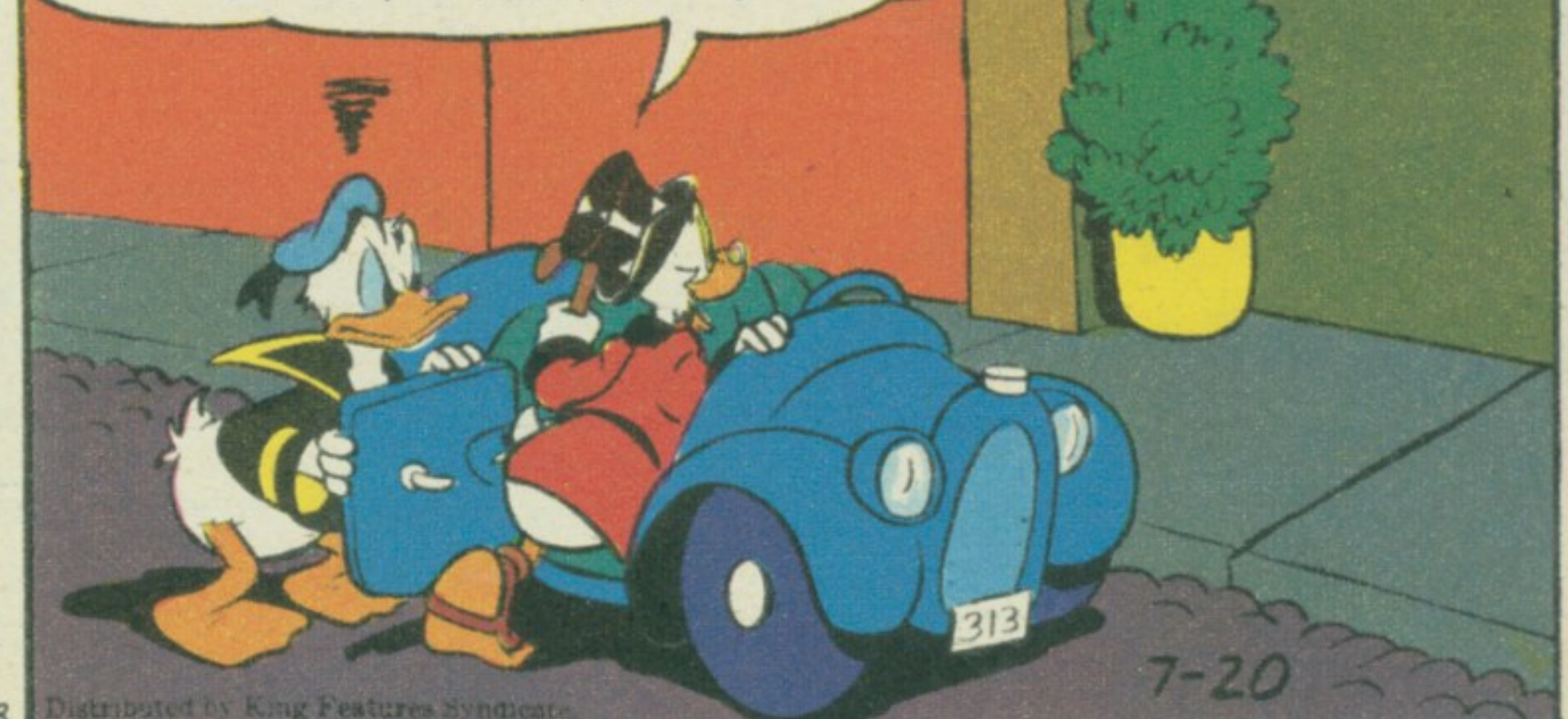
...ТРЕБЕ; ДА
КУПИМ ЈЕФТИ-
НО, А ПРОДАМ
СКУПО? И НАЈ-
ЗАД...

ВАШ
РАЧУН!

ДАЈ-
ТЕ МИ
ГА!

...ДА ИДЕМ У РЕСТОРАН
СА ЉУДИМА КОЈИ МИ
ПЛАЌАЈУ РАЧУНЕ!

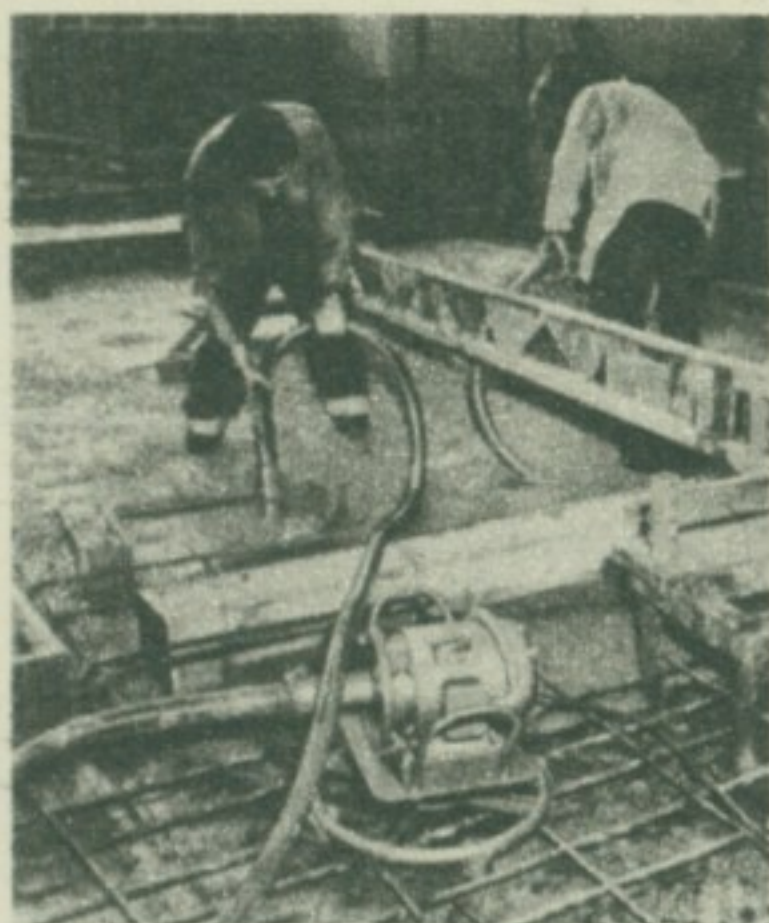

Distributed by King Features Syndicate.

7-20

КАКО ОНО БЕШЕ

мали квиз за свезналице

- 1 Радници на слици:
— лију гвожђе
— ложе високу пећ
— армирају бетон

- 2 Наша филмска уметница Милена Дравић у филму:
— „Прекобројна“
— „Хасанагиница“
— „Љубавни живот Будимира Трајковића“

- 3 Заседање XXI конференције УНЕСКО-а одржано је у:
— Културном центру
— Сава центру
— Дому синдиката

- 4 Пингвини живе у Африци:
— да
— не

- 5 У преносном значењу каже се:
— стати некоме на ногу
— стати некоме на жуљ

- 6 Мачу Пичу налази се у:
— Перуу
— Индонезији
— Бурми

- 7 Уметничко ткање је:
— ламперија
— таписерија
— литографија

- 8 Дрвеће на слици је:
— листопадно
— четинарско

ТОП-ЛИСТА СВЕЗНАЛИЦА:

Макси-свезналице (9 до 12 тачних одговора).
Мини-макси-свезналице (4 до 8 тачних одговора).
Мини-свезналице (мање од 4 тачна одговора).

Тачни одговори:

1 — армирају бетон; 2 — „Хасанагиница“; 3 — Сава центру; 4 — не; 5 — стати некоме на жуљ; 6 — Перуу; 7 — таписерија; 8 — четинарско; 9 — Мина; 10 — Чарли Чаплин; 11 — Светозарево; 12 — хорна.

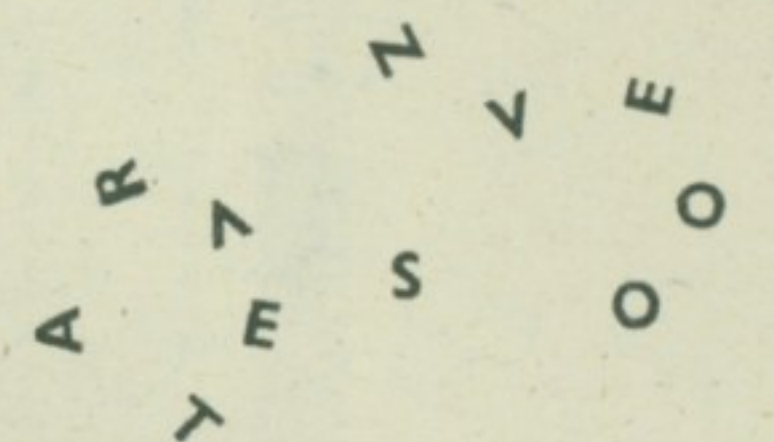
- 9 Кћерка Вука Караџића звала се:
— Мира
— Милва
— Мина

- 10 Човек десно је славни глумац немог филма:
— Ерих фон Штрохајм
— Бастер Китон
— Чарли Чаплин

- 11 Саставите од ових „пијаних“ слова име града у СР Србији

- 12 Дувачки инструмент на слици је:
— хорна — труба
— кларинет

МАМУТСКА ГУСЕНИЦА

Уколико се не догоди ништа непредвиђено, фебруара 1981. прва од две летелице најновијег програма НАСЕ, тзв. свемирски аутобус, узлетеће са космодрома у Кејп Канавералу (Флорида) и тако означити почетак нове ере у историји човекових излета у космос — еру „серијских“ путовања. „Аутобус“ је, наиме, тако конструисан да ће за разлику од свих досадашњих летелица моћи да се користи — готово стотину пута.

Као и сви остали васионски бродови који су до сада лансирани из Кејп Канаверала и „аутобус“ се тренутно складира у диновском хангару који, с правом, годинама носи титулу најпространије зграде света: висок је 160, дугачак 218, широк 158 метара и заузима површину од 3,18 хектара. Можда још боље од мера, величину зграде дочарава податак да би у њу без помуке могло да стане неколико прекоокеанских бродова, као и упозорење које водичи упућују радозналим туристима пре него што прекораче праг врата високих 140 метара: „Унутра је данас облачно. Можда ће падати киша!“

Како је хангар пет километара удаљен од узлетишта, васионски аутобус ће до места полетања пренети мамутски гусеничар. Пошто летелица буде склопљена на покретној ланси-

Пре него што заплове свемиром надзвучном брзином, све летелице лансиране из Кејп Канаверала прво — мисле.

рној рампи у хангару, рампу ће подићи на шест „ногара“ како би гусеничар могао под њу да се подвуче и брзином од 1,5 километара на час понесе свој терет до одредишта.

Кабине на два супротна краја транспортера омогућавају да се њим управља и са предње и са задње стране, а инструменти да се положај (угао) терета мења како би се обезбедила стабилност.

Транспортер има четири пара гусеница које по димензијама одговарају опромном терету: свака гусеница дугачка је 12, висока 3, широка 2 метра и тешка тону. Уколико било који од 16 мотора који покрећу гусенице (по 4 за сваки пар) откаже, аутоматски се активирају диск-кочнице на погонском вратилу.

Да је мамутски транспортер савршено прикладан за обавља-

ње нимало једноставног задатка, потврђује и чињеница да су помоћу њега до лансиране рампе пренете све летелице које су од 1966. године узлетеле са Кејп Канаверала.

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ:

ШАСИЈА: дужина 40 м, ширина 35 м, висина 6 м

БРЗИНА: под оптерећењем: 1,609 km/h

БРЗИНА: без оптерећења: 3,22 km/h

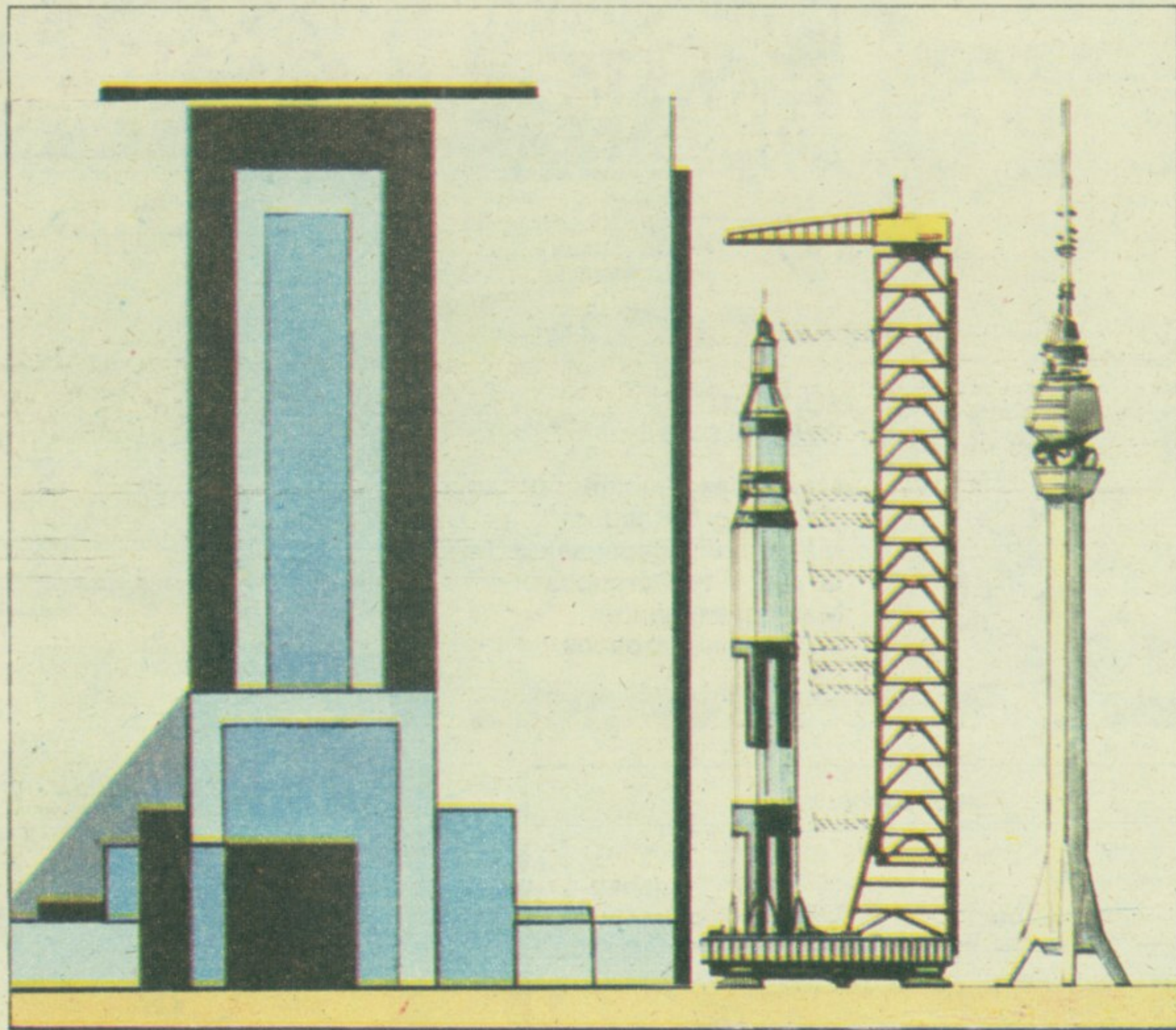
ТЕЖИНА: 3 хиљаде тона

НОСИВОСТ: 6 хиљада тона

ПОГОН: хиљаду kw. Електрични генератор

ЦЕНА ИЗГРАДЊЕ: 6 милиона долара

Свемирски хангар, транспортер-гусеничар и телевизијски торањ на Авали (са антенном висок 205, без 136 метара).

покретна радна платформа

механичка покретна рука

помоћне степенице за раднике

ракета „Сатурн 5“

првостепени ретроактивни мотор

торањ преко којег се капсула снабдева ваздухом, а ракета погонским горивом

држач ракете

опруга држача

излаз на платформу „А“

кабина за управљање

покретна лансирајућа рампа

држач ракете

мотори на електрични погон

цилиндар управљача

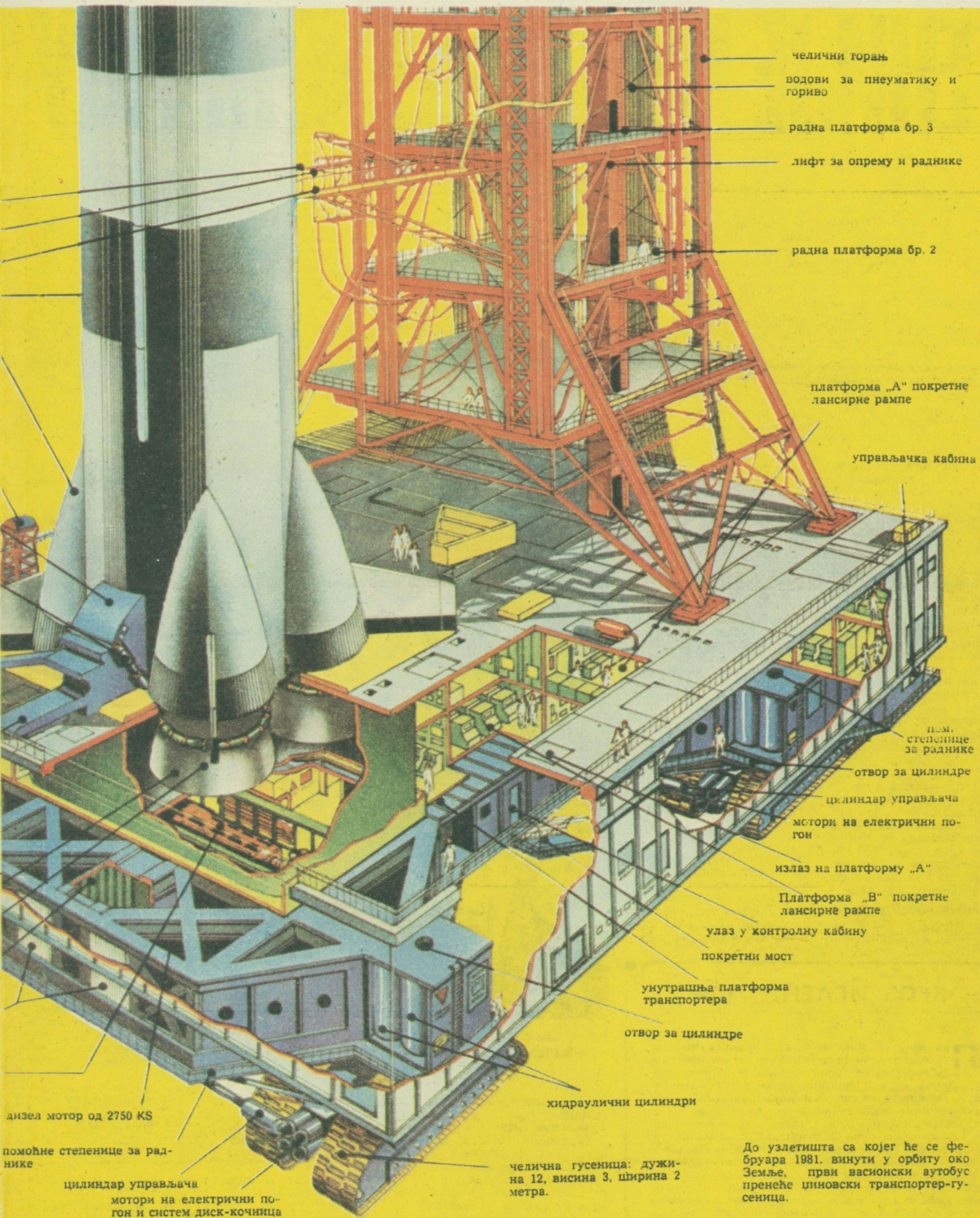
издувници

првостепени ретроактивни мотор

резервоар за гориво

хладњаци

електрични генератор: снабдева струјом моторе који регулишу положај терета, подижу рампу; обезбеђује вентилацију, осветљење

До узлетишта са којег ће се фебруара 1981. винути у орбиту око Земље, први васионски аутобус пренеће цинковски транспортер-гусеница.

ГЕНИЈЕ ЧИЈЕ ИДЕЈЕ КРАДУ

Клајв Синклер је измислио први џепни рачунар на свету, први телевизор са екраном од пет сантиметара и компјутер величине џепне књиге! Ове чудесне играчке намењене су широком тржишту по ценама приступачним готово свакоме.

Слава и богатство значе му мало у животу. Он је фанатик који осваја технолошке врхове из истих разлога из којих људи освајају планинске.

— То је начин на који функционише мој мозак — каже Синклер. — Узбудљиво ми је што за 10 пенија радим оно што би могло за фунту.

Синклер ради у Кембриџу, чувеном универзитетском центру Велике Британије и целог света, у трошним просторијама на другом спрату куће степене између две продавнице. По згради се никада не би наслутило да пружа гостопримство једном од најинвентивнијих мозгова Енглеске.

— Ако је неко први у ствари — мирно саопштава овај четрдесетогодишњи чаробњак проређе не риђе косе и продорног погледа иза наочара — онда мора да се помири са чињеницом да ће људи покушати да га исмеју и назову лудаком. Сећам се, када сам 1972. године приказао први џепни калкулатор на свету, људи су говорили: „То је права бесмислица, коме је уопште потребна? Али, увек чврсто верујем да сам у праву и, када одлучим којим ћу путем да кренем, стигнем на циљ без обзира на околности и препреке.

Синклер говори из дебелог личног искуства — „преживео“ је ударе који

би све људе осим најодлучнијих поколебали.

Пре осам година Синклер је направио први џепни калкулатор, дугачак само 15 сантиметара, у време када је најмањи постојећи рачунар те врсте био око двадесет пута већи.

СРЕЋА ГА НЕЋЕ

Минијатуризација је постала могућа захваљујући појави силиконских чипова које није измислио Синклер. Али њему припада највећа заслуга за нову индустријску револуцију јер је баш он смислио како ће чип да ради уз занемарљив утрошак инсталисане снаге.

— Сматрао сам да је мали калкулатор потребан свету и направио га, од идеје до реализације, за свега девет месеци. Био сам крајње узбуђен и веома поносан! — присећа се он.

Био је засут понудама и поруџбинама и његов калкулатор је добио неколико међународних признања. Али, Американци су муњевито „копирали“ дизајн и оборили му цену док су, у међувремену, Јапанци изумели бољи силиконски чип.

Синклер је осетио да не може да издржи конкуренцију — његов калкулатор је повучен из продаје а он је остао без пребијене паре.

КОНТРОЛИСАНА ЉУБАВ

Стицајем околности „британски геније“ направио је готово истовремено и дотад најреволуционарнији дигитални часовник на свету. Сат је радио помоћу једног јединог сили-

КЛАЈВ СИНКЛЕР, ЈЕДАН ОД СВЕТСКИХ ЕЛЕКТРОНИЧАРСКИХ МОЗГОВА, ПРВИ ЈЕ У СВЕМУ НАД ЈЕ РЕЧ О ВИСОКОЈ ТЕХНОЛОГИЈИ СИЛИКОНСКИХ ЧИПОВА. ТРЕНУТНО РАДИ (И ТО НЕ КРИЈЕ) НА ПЉОСНАТОЈ КАТОДНОЈ ЦЕВИ КОЈА БИ ОМОГУЋИЛА ДА ЏЕПНИ ТЕЛЕВИЗОР ПОСТАНЕ СТВАРНОСТ.

Клајв Синклер: „Увек знам да сам на правом путу и да ме никакве препреке неће спречити да стигнем до циља“.

конског чипа и због тога је тржишна цена могла да буде веома ниска.

Часовник је отишао као алва чим се појавио у радњама. На жалост, тестови квалитета израде нису добро обављени и појавила се грешка у механизму. Синклер је поново био обасут — враћеним часовницима. Наравно, одмах су повучени из продаје.

Малери са рачунаром и сатом догодили су се и

стовремено и финансијски упропастили творца. Покушао је да потражи помоћ у разним индустријским гигантима и наишао на разумевање у Националном савету за унапређење привреде. Савет је 1978. године уложио 4,5 милиона фунти (245 милиона динара) у Синклерову компанију.

Љубав у заједници није трајала дуго. Чим је завукао руку у државни џеп,

Клајв Синклер је изгубио контролу над сопственом компанијом. Када је Савет продао права на његов минијатурни телевизор и одбио да финансира истраживања на новом изуму, уговор је раскинут.

Тако се Синклер још једном нашао на самом почетку уверен да је испекао занат на ранијим грешкама. Као прво, узео је доброт менаџера јер се у финансије уопште не разуму. Од обештећења добијеног при раскиду уговора основао је сопствену компанију Синклер рисерч.

УКЉУЧИ И НАУЧИ!

Најмањи и најјевтинији „кућни“ компјутер на свету је првенац ове компаније. Лансиран је крајем јануара 1980. године. Одмах се показало да га људи траже и, мада се тренутно може добити једино поштанском наруџбом, већ је продато око двадесет хиљада комада. То је више него што су продали сви остали британски произвођачи компјутера заједно!

Синклеров компјутер кошта 99 фунти (6.630 динара), величине је 22 са 17,5 сантиметара и тежак око 340 грама. Компјутер је за домаћу употребу и информације које даје читају се на екрану обичног телевизора — када се компјутер у њега укључи.

Компјутер је практично неуништив, шољица просуте црне кафе по тастатури му дође као пријатно туширање. Има око двеста програма, углавном образовних и техничких и неколико намењених деци као помоћ за савлађивање математике, правописа, шаха и других компликованих игара.

Уз компјутер се добија и приручник од 128 страница „Како да научите руковање компјутером“, користан за оне који желе да савладају технику програмирања код куће као и за ученике усмерених школа који се спремају за програме.

МОЈЕ СРЦЕ И ДУША

Да ли ће се „историја“ поновити? Хоће ли опет сјајан успех уродити личним неуспехом? Синклер је свестан да Американци и Јапанци могу поново да га „копирају“, али каже:

— Није ми стало. Висока технологија слична је високој моди: док они уграбе мој изум, ја ћу увелико

КРОЗ ИГЛЕНЕ УШИ

Припрема за „нову еру“, како зову силиконску револуцију, трајала је током читаве протекле деценије — од тренутка када је калифорнијска фирма Интел, почетком седамдесетих, избацила на тржиште силиконски микропроцесор, изум тада тридесет једногодишњег научника Теда Хофа.

Силиконска плочица, у свету популарно названа силикон чип, плод је покушаја да се капацитет „старинског“ електронског мозга, који је заузимао и по неколико просторија каквог института, оствари на простору од свега неколико квадратних сантиметара интегрисањем минијатурних електронских кола на проводљив материјал попут силикона.

До краја деценије димензије силикон чипа сведене су на неколико квадратних милиметара и настао је компјутер који може да „прође кроз иглене уши“, а изводи на хиљаде рачунских операција у секунду.

радити на нечем новом.

Компанија Синклер рирсч има у Кембриџу само 12 службеника. Поред њега, ради финансијски контролор, надзорник производње, четири службеника који примају поштанске поруџбине, два инжењера, књиговођа са два помоћника и секретарица.

У новим просторијама у Бостону, Сједињене Америчке Државе, седе шест инжењера и менаџер. Тренутно раде на колор телевизору са плоснатим екраном, односно плоснатом катодном цеви. Ако успеју, свет, који је већ добио телевизор мале ширине и дужине, добиће и танан телевизор!

— Сада ме узбуђује плоснати телевизор, моје „срце и душа“. Он ће бити још један од моји светских првенца. Радим и на аутоматском уређају који ће га правити. Мислим да ћу после тога покушати да направим електронски аутомобил. То је засад само идеја. Ако успем, у шта не сумњам, решимо проблем горива.

Инжењер Цим Вестворд, који је са Синклером од ране младости, каже:

— Клајв је непресушан извор идеја, мада су неке од њих на граници рационалног. Он ради по систему да не постоје проблеми који се не могу савладати и да стварима које не иду треба прићи из другог угла. То је човек који не признаје реч „не“, чак и када препреке изгледају несавладиве.

МОГУ ДА МЕЊАМ СВЕТ

Додајмо да је овај необичан човек рођен у Лондону и да се од детињства бавио „измишљањем“. Променио је једанаест школа, напустио редовно школовање да би постао новинар техничког листа, у двадесет другој години са два пријатеља основао Синклер радионикс, предузеће за продају поштом старих оправљених трансистора.

Што се новца тиче, његов став је кристално јасан: што га више има, више може да улаже у нове проналаске. Наравно, није сиромашан — бар тренутно. Прва кола купио је пре десет година, а недавно и кућу у околини Кембриџа у којој живи са женом и троје деце.

Више него хоби су му позориште, музика — покровитељ је Кембриџског симфонијског оркестра — и математика. Синклер каже:

— Некада сам се заносио чистом математиком, али сам се ипак определио за електронику. Помоћу ње могу бар мало да утичем на мењање света а то је веома узбудљиво, зар не?

Б. Д.

НАПОЛЕОНОВО НАСЛЕДСТВО

У Зугдиди, центру Мингрелије (Грузијска ССР), у историјско-етнографском музеју налазе се неке личне ствари Наполеона: сточић, портрет, чашице. Овде је изложена и његова посмртна маска. На дан Наполеонове смрти, године 1821. на острву Света Јелена, војсковођин лични лекар Франческо Антомерк је направио гипсани одливак његовог лица. Временом се овај калуп почео осипати

па су 1933. године мајстори, од гипсаног, направили три бронзане копије. Једна се сада налази у Паризу, друга у Лондону, трећа се налази у Зугдиди.

Првобитно се маска налазила код императорових рођака. Прелазећи од наследника до наследника, на крају је dospела до унука императоровог маршала Јоакима Мјура и Наполеонове сестре Каролине. Године 1869. Атил Мјура се жени мингрелском кнегињом Додими и остаје да живи у Грузији. Недалеко од Зугдиде у Чхадуали се налазило његово имање. Ту је и сахрањен.

После револуције, имање и све што се тамо налазило, између осталог и личне ствари Наполеона, постало је власништво државе и било је предано у Зугдидски државни историјско-етнографски музеј. В. Г.

ПЛАВОКОСИ СУ МИРНИЈИ

Професор Пан Лендерс са универзитета у Пенсилванији годинама се бавио испитивањем људских рефlekса и дошао до занимљивог закључка: што

ло важи без обзира на пол, расу или социјални статус, тврди Лендерс. Он претпоставља да је за ову појаву „крив“ меланин, смеђи пигмент који је, изгле-

су очи тамније боје, то су реакције — брже! Тако црнооки људи имају брже рефlekсе од смеђооких, а ови од плавооких. Прави-

да, у генетској вези са једном супстанцом нервног система која убрзава рефlekсе. Можда ће Лендерс ово и доказати?

ХРАНИТЕЉ КОМАРАЦА

3 а професију Артура Елиса из америчког града Мајамија могло би се у најмању руку рећи да је егзотична. Он је хранилац комараца са редовном платом. Већ 17 година, Елис сваког дана трага за леглима комараца у областима Флориде. Његово радно место су 23 проблематичне мочваре.

Сваког дана — а сезона траје од маја до октобра — Артур од-

У британској јавности водила се овог лета жуистра полемика: за и против свемирског или суперлепка. Веровали или не, предмет спора није нимало наиван. О томе сведоче и речи генералног директора енглеског Савета за контролу сигурности производа.

— Влада би морала да преузме кораке пре него што неко настрада или буде трајно осакаћен.

Немојте мислити да је сам лепак — па макар се он звао и свемирски — опасан. Таквим га чине „шаљивци“ које за љубав смеха на туђ рачун угрожавају животе својих жртава.

А да смицалице са свемирским лепком заиста нису безазлене, биће јасније када се наведу неке његове карактеристике

ОПАСНЕ ШАЛЕ СА СУПЕР ЛЕПКОМ

судбина Лондонца који се од свих држача у аутобусу ухватио баш за онај „лепливи“, могу и да нас насмеју. Кикот би нас вероватно брзо прошао да смо се којим случајем задесили у кожи несрећне Алисон Херст која је пуна два часа преседела на шољи једног лондонског јавног WC-а.

„Оптужени“ лепак има и своје ватрене браниоце. Произвођаче, разуме се. Њихов представник поставио је следеће питање: — Закон омладини забрањује употребу жилета, шибица, ножева

довољна је једна кап и један једини секунд па да суперлепак трајно веже стакло, метал, керамику, гуму и већину синтетичких материјала. Та иста кап, на жалост, једнако делује и на људску кожу: случајно слеplени прсти, рецимо, могу се раставити само хируршким интервенцијом! Једном везани, неки материјали не пуцају на споју ни при оптерећењу од 300 килограма на квадратни сантиметар.

У први мах, случај двадесет шестогодишњака кога су ватрогасци одлепливали од зида за који су га „приковали“ цепароши како би га на миру опљачкали или зла

Зашто би наш лепак био изузетак?

Пре него што је ико стигао да му одговори, додао је: — Уосталом, није тачно да он не може да се спере. Довољно је само мало топле воде и сапунице.

Можда последња тврдња и звучи као утеха. Невоља је у томе што жртве „лепливих“ шала обично са собом не носе ни топлу воду, ни детергент.

Судбина суперлепка за сада је још неизвесна. Док се законодавци и заинтересоване стране споре, грађани пазе на шта се наслањају и седају.

лази у мочвару као на прави посао са задатком да на појединим местима израчуна тачно колико га комараца уједе у минуту. Ако је број већи од двадесет, он позива специјалну бригаду која се стара о чистињу области од крилатих крвопија.

Необично је што Елис одлази на посао у шорцу и кошуљи са кратким рукавима — без икаквог страха. Међутим, то није урођени имунитет већ, могло би се рећи, готово професионалност.

— Када сам био де-чак — каже Елис — где год би ме ујео ко-

марац, појавио би се оток и јак свраб. Сада ми се, међутим, не познаје ни црвенило тако карактеристично после убода комараца, чак ме и не сврби. А понекад ми се деси да ме комарци буквално облепе тако да не видим ни сопствену кожу. И — ништа...

Научници ће вероватно, кад-тад, измислити неки други начин за откривање и уништавање све бројнијих и досаднијих комараца, али засад је шездесет трогодишњи Артур Елис незаменљив.

СНУПИ ПРОСЛАВИО 30. РОЂЕНДАН

О, ДА ЛИ ЋЕ ИКАДА ОДРАСТИ?

Стрип ПИНАЦ чији су главни јунаци Снупи и Чарли Браун појавио се сиромно 2. октобра 1950. године. Данас је најпопуларнији на свету и редовно излази у 1700

новина и часописа. Лунарна капсула Апола 10 која се 1969. приближила површини Месеца звала се Снупи а матични модул који је за то време кружио орбитом носио је име Чарли Браун.

Сали

Марши

Шредер

Лајнус

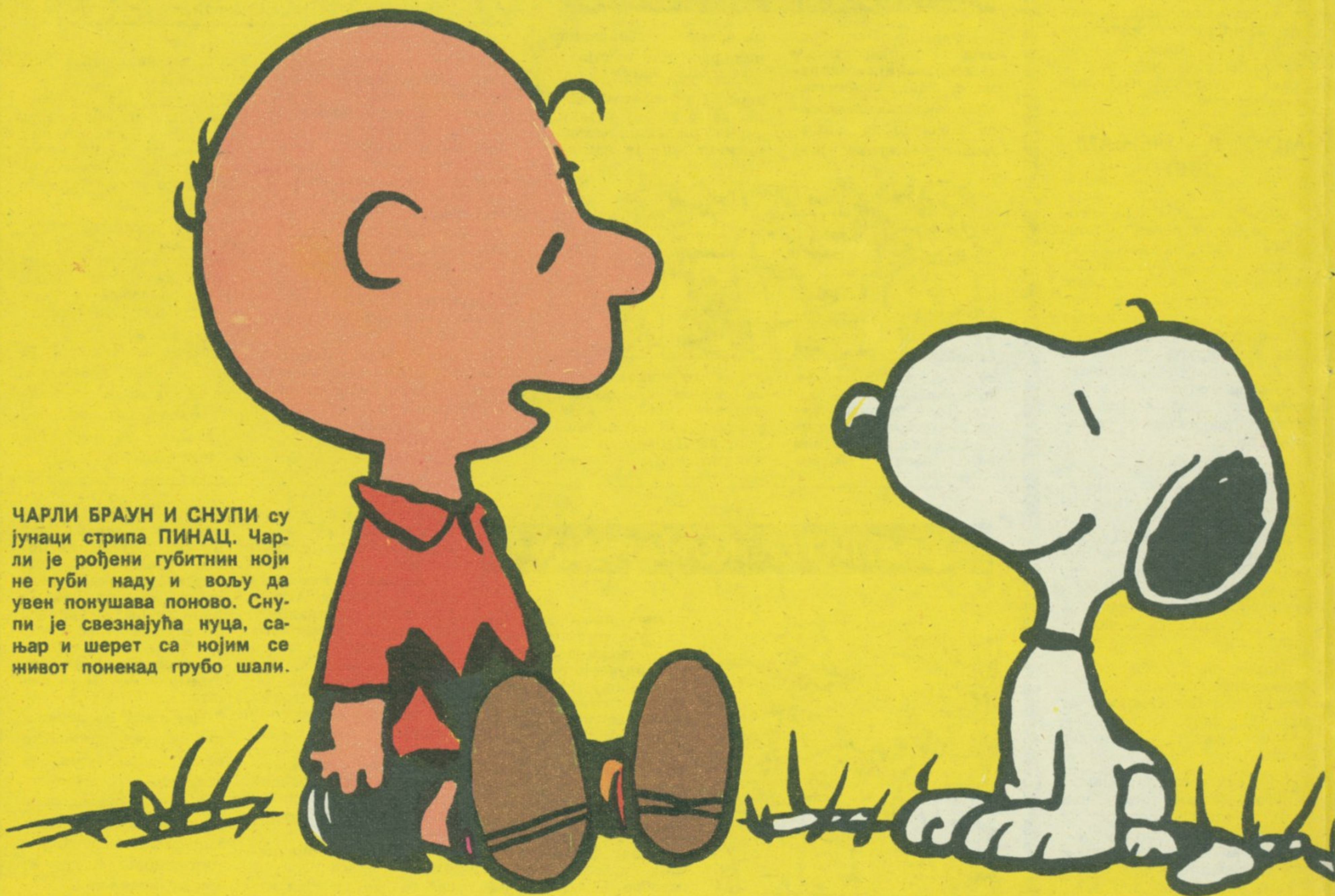

Пеперминт Пати

Луси

ЧАРЛИ БРАУН И СНУПИ су јунаци стрипа ПИНАЦ. Чарли је рођени губитник који не губи наду и вољу да увек покушава поново. Снупи је свезнајућа нуца, сањар и шерет са којим се живот понекад грубо шали.

Године 1950. у Сједињеним Америчким Државама. Младог непознатог цртача стрипова Чарлса Шульца из Минесоте позвао је Њујорк Јунајтид фичер синдинејт, огромна организација која се бави пласирањем стрипова широм Америке.

Нису га позвали без везе, у рукама су већ имали неке његове цртеже. Он је са собом понео и свој најновији комични стрип. На састанак са шефовима организације Шулец је у претераној ревности стигао рано. Мапу са стрипом оставио је под портира и изишао да доручкује и смири живце.

Када се вратио, затекао је службенике Јунајтид фичера како се церекају читајући његов стрип. Није се наљутио што су без питања отворили мапу.

Ето, тако је рођен чувени стрип ПИНАЦ.

Шулцу се наслов није нарочито допао — пинац значи кикирики и ситниш — али су босови свемоћне организације на њему инсистирали и тако је заувек остало.

Коју годину касније никоме од владајућих стрипских магната не би пало на памет да са Шулцом расправља о насловима или му намеће идеје — он је постао један од најуспешнијих трговаца стрипова свих времена и, наравно, један од најбогатијих људи Америке.

Чарлс Шулец, пореклом Немац, родио се 1922. године у месту Сеинт Полу где је његов отац држао берберницу. Још у основној школи почео је да измишља и црта стрипове и био је под утицајем великих «стрипација» тога времена. Другови су га називали Спарки, по коју из тада популарног стрипа БАРНИ ГУГЛ, и надимак му је остао.

У тринаестој години Спарки је добио на поклон црно-бело куче. Назвао га је Спајк. Испоставило се да је Спајк веома надарен, а од многих талената које је испољавао Шулец се највише допало што као од шале једе чиоде и жилете.

Чарлс Шулец Спарки је сео и нацртао тог свог изузетног четвороношца како гута жилете и цртеж послао Риплију за чувено «Веровали или не». Славни Рипли га је објавио 1937. године и Шулец се тада први пут појавио у новинама и то у једној од најчитанијих рубрика.

После одслужења војске Спарки је почео каријеру цртача стрипова у локалном листу «Сеинт Пол паиониер прес». Имао је таблу стрипа недељно, а јунаци су били деца од које се једно звало Чарли Браун, по Шулцовом другу из детињства.

Стрип се звао Л'ИЛ ФОЛКС и објављиван је од 1947. до 1949. Престао је да излази када је Шулец тражио и није добио повишицу. У међувремену је себи припремио добру одступницу шаљући

табле стрипова разним националним стрипским организацијама.

Тако је и дошло до уговора са гигантом Јунајтид фичер и од тада Шулец не зна за неуспех. Данас живи у градићу Санта Роза у северној Калифорнији. Одатле руководи царством ПИНАЦА које називају и Снупијево место број један.

ПИНАЦ је постао много више него стрип који гутају и стари и млади широм света. Већ шеснаест година појављује се редовно на свим америчким телевизијским мрежама и освојио је четири телевизијске награде Еми.

Претворио се и у мјузикле чије се премијере изводе на Бродвеју, у веома гледане дугометражне филмове за децу и одрасле, а постоји и шоу под именом «Снупијеве интернационалне лудорије на леду».

Чарли игра безбол

Снупи и компанија из ПИНАЦА јунаци су и десетак књига, све самих бестселера преведених на готово све светске језике. Њихова популарност искоришћена је и за продају свих могућих и немогућих предмета — од беџева и постера до лутака, играчака, украса, дечијих кеџелица и прибора за јело, гумица, свезака, оловки, привезака за кључеве, кутијица. Постоје чак и ноше са Снупијем као «заштитним знаком».

Упркос гомили новца Шулец се не понаша према Паркинсоновом закону који, отприлике, каже да све што доживи врхунац тежи да се успава на лаворинама и пропадне.

Спајк и сада, свакога дана, без ичије помоћи црта ПИНАЦ. Својеручно испишује слова и боји све површине! Он тврди да је једини цртач стрипова на свету који исцртава траву «из профила».

Суштина његовог стила (и успеха) је једноставност. Све слике су у квадратним или правоугаоним оквирима, нема дијагонала, ништа не штрчи. Све што је нацртано савршено је прилагођено ситним јунацима стрипа.

Снупијева чувена кућица појављује се увек из профила и изазива чуђење како Снупи може да спава на смену крова. Одраслих у стрипу нема.

Драж стрипа ПИНАЦ лежи у његовој ненаглашеној племенитој филозофији — деци која покушавају да осећањима напирају универзалну истину.

ЛУСИ И СНУПИ се често свађају. Она воли да командује и да последња увек буде њена. Подсећа на будућу оштрокоњу али и она је губитник. Заљубљена је у Шредера. Сматра да је Снупијева маштарија о Црвеном Барону и авијацији обична глупост.

У Чарлију Брауну свако може да препозна део себе. Овоме дечану се сви диве јер, мада увек пролази као губитник, не губи наду и покушава поново. У њему има нечег веома дирљивог, ово дете као да на моменте носи све невоље овога света на својим плећима.

Црвеноноса девојчица у коју је Чарли Браун безнадежно заљубљен никада се није појавила у стрипу, мада је једна од његових јунакиња. Црни дечак Франклин и Снупијев пернати другар Вудстон (име је добио јер се појавио августа 1969. у време одржавања историјског џез-фестивала у Вудстоку) уведени су у стрип касније, док су неке личности, не многе, током времена испале.

Свако дете у ПИНАЦУ има особине које га карактеришу.

Шредер, чије је име немачко, обожава Бетовена, али је и одличан играч безбола; Луси, тајно заљубљена баш у Шредера, крије своју слабу тачку заповедничким понашањем; Сали, је дирљива Чарлијева сестра; Пеперминт Пати представља «нови талас» уочљиве деце која немају длана на језику; Лајнусово чувено ћебенце, његова сигурност и утеха у животу које увек вуче са собом, одавно је ушло у свакодневни говор и речнике америчког језика.

Снупи, пас Чарлија Брауна, доминира стрипом. Он је довитљивији и искуснији од деце. Он је и сањар и себе у машти види као pilota првог светског рата (отуда често носи авијатичарске наочаре) но-

ји јури чувеног немачког аса фон Рихтофена званог Црвени Барон.

Идеја о Снупију као пилоту из маште родила се када је Шулец видео свог малог сина како прави модел фон Рихтофеновог трокрилца.

Снупи у стрипу није никада проговорио ниједну реч, али он ипак највише «говори». Он је вечан и универзалан стрипски јунак попут Микија и Паје Патка.

Б. Д.

ИЗДАЈА
ГЕНЕРАЛА
ПРЕ 200
ГОДИНА

ДОКУМЕНТА НАБЕ

КАДА ЈЕ БЕНЕДИКТ АРНОЛД ЧУО ДА ЈЕ АНДРЕ УХВАЋЕН, ПОЉУБИО ЈЕ ЖЕНУ И НОВОРОЂЕНУ БЕБУ И НА КОЊУ ПРЕБЕГАО БРИТАНЦИМА. У ВЕСТМИНСТЕРСКОЈ ОПАТИЈИ У ЛОНДОНУ МЕТАЛНА ПЛОЧИЦА И ДАНАС ПОДСЕЋА НА ХРАБРО ДРЖАЊЕ МАЈОРА ОБЕШЕНОГ ЗБОГ ШПИЈУНАЖЕ.

У поноћ 21. септембра 1780. британска ратна корвета „Валчер“ тихо је испловила узводно реком Хадсон носећи мајора Џона Андреа на тајни састанак који је могао да промени исход рата за независност, вођеног између америчких колониста и њихових британских „господара“.

У ноћи без месечине „Валчер“ је бацила сидро код леве обале реке близу Стони Поинта и са палуџе је спуштен чамац. Мајора Џона Андреа, главног ађутанта сера Хенрија Клинтона, једног од британских заповедника у рату, превезла су до копна два сељака весала умотаних у јагњећу кожу да би била што бешумнија.

Чим су се искрцали, Андре је одведен у борову

шумицу. Ту га је очекивао амерички генерал Бенедикт Арнолд, заповедник Вест Поинта, значајног стратешког положаја у долини реке Хадсон.

Генерал Арнолд срдечно се руковао са мајором Андреом. Под лажним именима Густавус и Андерсон два официра су изменила писма у којима је Густавус, односно Арнолд Бенедикт, обећавао да ће Вест Поинт предати Британцима ако се погоде око новца и осталих „услова“.

ЗА ХРАБРОСТ КОД САРАТОГЕ

У то време тридесет деветогодишњи Бенедикт Арнолд био је један од најцењенијих и најповољивијих генерала врховног команданта Џорџа Вашингтона.

Бенедикт Арнолд је рођен 1741. године у Норичу, Конектикат, и био је бунтован дечак. У четрнаестој години побегао је од куће да би се придружио француској и америчкој армији у такозваном индијанском рату. Касније је дезертирао успевши да извуче живу главу кроз дивљину и пустињу.

Опроштено му је због младости и 1775. године, када је избио рат за независност, Арнолд је приступио снагама америчких ко-

лониста у чину пуковника.

Пратио је експедицију „Грин маунтин бојз“ која је заузела Форт Тикондерогу. Предводио је батаљон од хиљаду људи кроз дивљину Мејна до Квебека и одиграо веома важну улогу у опсади овога града.

У борбама је сломио ногу, а испољена неустрашивост на бојном пољу донела му је унапређење у чин бригадног генерала. Наредне године надзирао је припремање флоте на је-

зеру Шамплен. Ова флота разбила је Британце у првом окршају америчких и енглеских бродова.

После сјајног старта Арнолдова војничка каријера мало је пољуљана. Године 1777, пошто је ослобођен оптужбе за недисциплину у Канади, горко га је разочарао указ Конгреса који је наименовао пет генерал-мајора, сва петорица била су млађа од њега по годинама, а старија по чину.

Арнолд је имао тежак инцидент, посвађао се са једним високим официром, али се искупио храброшћу у другој бици код Саратоге. Под њим је пао убијен коњ а он је тешко рањен.

Бенедикту Арнолду и генералу Хорацију Гејтсу припала је заслуга за заустављање непријатељске војске предвођене генералом Џоном Вергоином и године 1778. Вашингтон је Арнолду поверио команду над градом Филаделфијом. Ту се генерал оженио лепотицом из високог друштва Пегги Шиппе.

ЗАМЕРНА ЏОРџА ВАШИНГТОНА

Још једном се Арнолд није показао на нивоу положаја који му је додељен. Почео је да живи раскошно, изнад својих могућности, и да гаји потајне симпатије према Енглеској. Убрзо је оптужен за осам прекршаја, између осталог и за злоупотребу власти из користољубља.

Тужбе су изнете пред Конгрес у пролеће 1779. и четири су одбачене као „неумесне“. Арнолд је тражио да се о друге четири расправља одмах, али се војни суд састао тек у септембру.

Док је чекао на суђење, увређени Арнолд се жалио на „неправде и подметања“. Тада је, очигледно због повређене сујете, ступио у преписку са британским заповедником сер Хенријем Клинтоном. Када је суђење почело, генерал Арнолд био је већ до гуше упетљан са Британцима.

На суђењу се бранио сам, речито и ватрено, и одбранио се. Али му је Џорџ Вашингтон ипак, мада врло благо и пријатељски, замерио што свој углед

НАУЧИЗМИ

Генерал Бендикт Арнолд, командант Вест Поинта.

ставља на коцку. То је била последња кап у препуној чаши једна и она је одлучила Арнолдов следећи потез — издају.

Замолио је да буде постављен за команданта Вест Поинта са намером да га првом згодном приликом преда, ако срећа послужи са све Џорџом Вашингтоном, Британцима. Чим је преузео команду, одмах је организовао састанак под боровима са Џорџом Андром, опуномоћеником генерала Клинтона.

У НОГА ДА СЕ ПОУЗДАМ?

На поноћним преговорима Арнолд је одао Британцима број људи и распоред наоружања читаве области. Заузврат је тражио позамашну суму новца и чин бригадног генерала у британској армији.

Разговор је трајао до зоре. Свануло је и постало очигледно да Џон Андре не може кришом да се врати на „Валчер“. Плашећи се да ће мајора ухватити, Арнолд му је препоручио да скине официрску униформу и обуче љубичаст капут који је припадао једном од веслача.

Генерал Арнолд му је дао и цедуљу на којој је писало:

„На знање. Дозвола господину Џону Андерсону да прође кроз Вајт Плејнс или путем који сам изабере. Налази се на задатку по мом наређењу. Б. Арнолд“.

Издајник је предао Британцима и план утврђења Вест Поинта и детаљне одбрамбене тактике. Затим је отишао кући на доручак са женом.

Мајор Џон Андре крио

се што је боље умео. Два дана касније зауставила су га три америчка добровољца и претресла до голе коже. У мајоровим чизмама пронађена су компромитујућа документа. Андре је доспео у затвор оптужен за шпијунажу.

Када је генерал Арнолд за то чуо, пољубио је жену и новорођену бебу и на коњу пребегаво Британцима. Џорџ Вашингтон се на ту вест ухватио за главу:

— Ако је Арнолд издао, у кога онда могу да се поуздам! — узвикнуо је.

ВОЈНИК, НЕ КРИМИНАЛАЦ

Мајор Андре је пред судом изјавио:

— Као частан човек не могу да порекнем чињенице. Преостаје ми само нада да ћете узети у обзир олакшавајућу околност: да сам се нашао на вашој територији у војничкој униформи а не у цивилу, не бих био оптужен за шпијунажу већ би ми било суђено као непријатељском официру.

Упркос оваквој одбрани и добром држању, Андре је проглашен кривим и осуђен на смрт вешањем. Тада је мајор написао учтиво али одважно писмо самом Џорџу Вашингтону:

„Не противим се пресуди, господине, већ начину на који морам да умрем. Дали бих могао да будем стрељан како приличи војнику, а не обешен као обичан криминалац?“

Али увек обзирног Вашингтона ујела је за срце Арнолдова издаја, па није ни одговорио на мајорево писмо. Другог октобра 1780. двадесет четворогодишњи Џон Андре попео се мирно на губилиште и спокојно сачекао да му ставе омчу око врата. На његово храбро држање подсећа и данас метална плочица у Вестминстерској опатији у Лондону.

Издајник генерал Бендикт Арнолд је за услуге непријатељу добио само 6.315 уместо 20.000 фунти стерлинга, на име одштете због посуда изгубљених у Америци.

Са Британцима се борио код Ричмонда у Вирџинији и код Њу Лондона у Конектикату. Потом је отпутовао у Енглеску где му се придружила и породица. Краљ Џорџ III именовao га је за саветника за америчка питања али га је већина људи на двору и у друштву избегавала као кугу.

Остатак живота провео је тргујући по Карибима а умро је у Лондону 1801. године усамљен, разочаран и огорчен.

Б. Д.

АУТ ЈЕ — НИЈЕ АУТ

Примедбе играча на фудбалским и другим теренима, хирови судија и протести гледалаца биће ускоро само непријатно сећање на прошлост, бар кад је у питању доношење одлуке о преласку лопте преко аут-линије. У Енглеској је, наиме, већ у продаји такозвано „магично око“, апарат који непогрешиво бележи свако излажење лопте са терена, чак и кад се ради о милиметрима. Апарат ради на принципу инфрацрвених зрака који, попут неког рама, уоквирују терен а изумео га је Енглеz Вилијем Карлтон, пензионисани инжењер који тренутно живи на Малти.

Техничке пробе са магичним оком вршене су на Вимблдону и уређај је положио испит. Тениска организација већ је одлучила да набави неколико ових апарата иако сматра да им је цена прилично висока — око 25 милиона (стариx) динара.

Научници још не могу да одгонетну због чега се жене панично боје мишева и да ли је тај страх уистину оправдан. Међутим, како је утврдила др Маргарет Холмс, заменик директора Мелбурншке зоолошке лабораторије, ови мали глодари осећају урођену симпатију према лепшем полу. „На основу вишегодишњих испитивања уверила сам се да се мишеви осећају много пријатније кад су под женском руком. Било је случајева кад су падали у праву депресију и одбијали храну коју су им нудили мушкарци лаборанти“.

ЉУБАВ НИЈЕ УЗАЈАМНА

тврди аустралијска научница.

Мада су тврдње др

Маргарет Холмс засноване само на искуству, не треба их потцењивати. На име, у овој великој лабораторији свакодневно се за потребе научних експеримената окоти до 100

хиљада мишева, а особље свакако најбоље зна ћуди својих пацијената.

ТОПЛОТНИ ДЕТЕКТИВ

Вембо Трамперт може да се похвали заиста не-обичном професијом. Он ноћу иде улицама свог града Сарбрикена у СР Немачкој и фотографиса куће инфрацрвеном светлошћу. На снимцима се одмах уочавају зграде које су светлије од околних. То значи да та дома-

ћинства троше више топлоте и енергије која одлази у ваздух а то, поред осталог, утиче и на загађивање околине. У таквим случајевима градске власти предузимају одговарајуће мере: обраћају се станарима с упозорењем да морају да штеде топлоту и електричну енергију.

ИМА ПОСЛА ЗА ИСТРАЖИВАЧЕ

Географска открића у 20. веку? Звучи невероватно, па ипак... Радници који су крчили тропске шуме на североистоу Аргентине у провинцији Мисјонес пронашли су водопад висок 103 метра (!) о коме до сада нико није знао. Ни водопада, ни реке на којој се он налази нема ни на једној географској карти, као што нема ни њихових имена. Чак и у граду Посадос, административном центру провинције, за ту реку чули су први пут

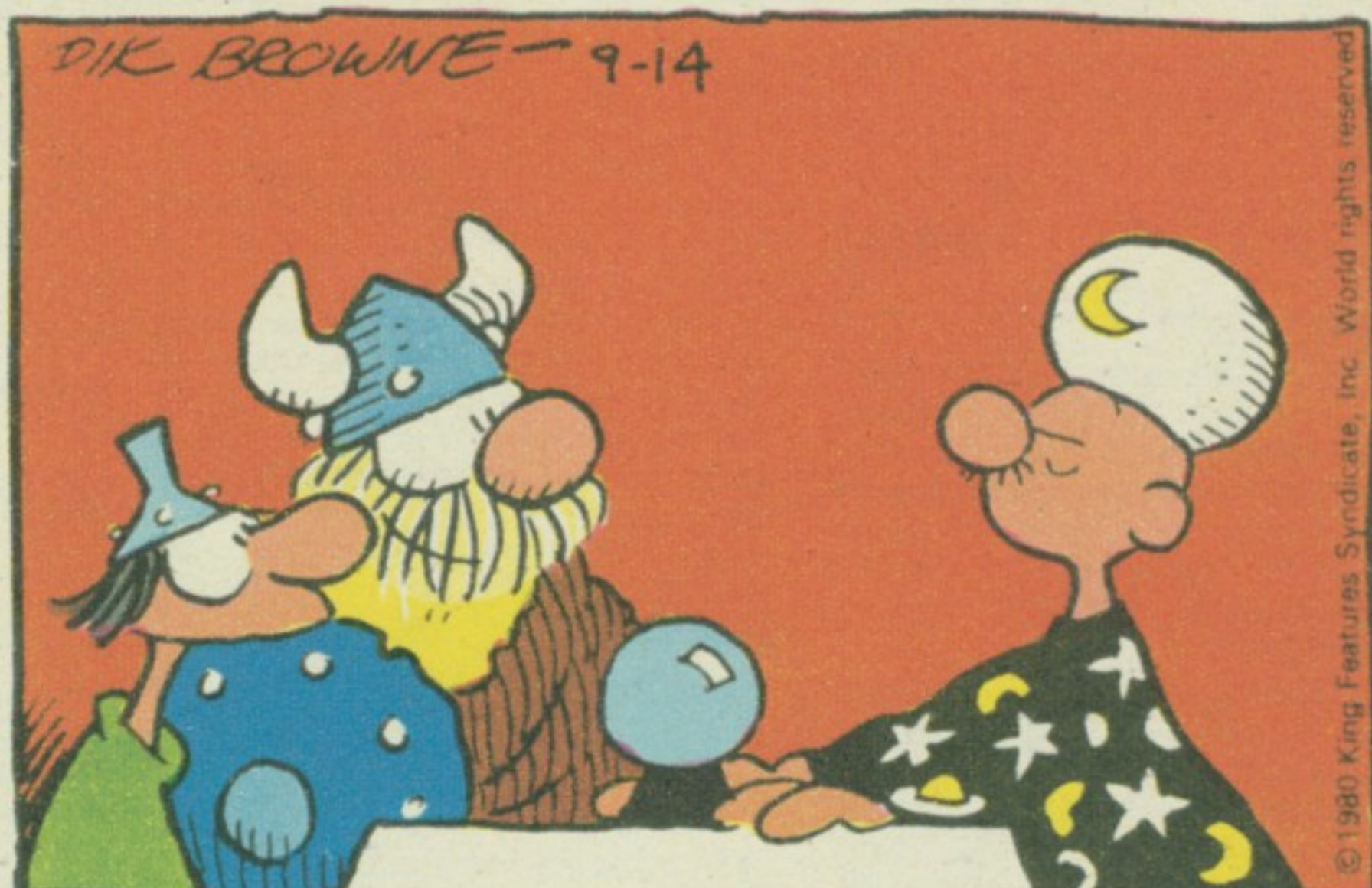
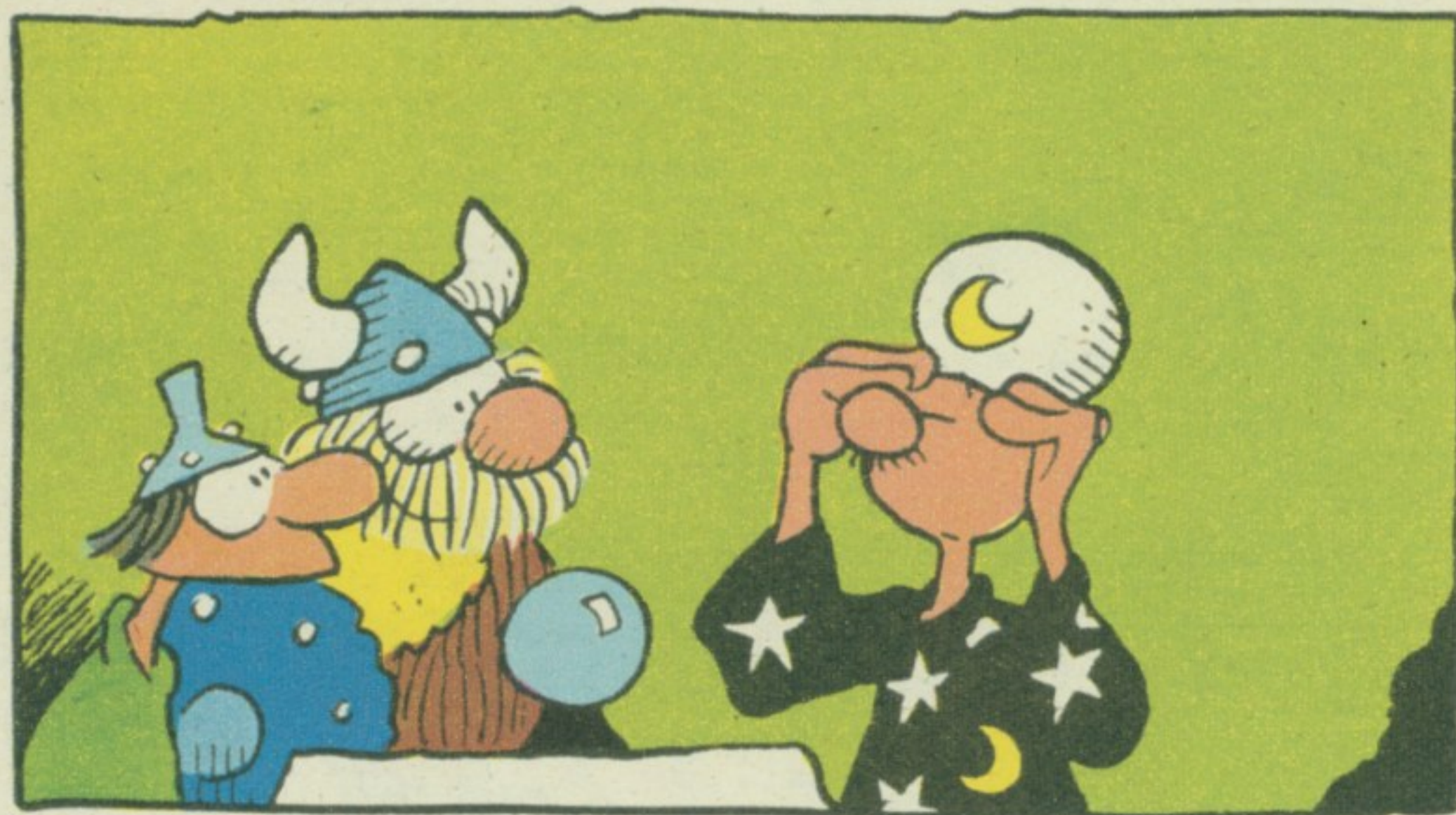
ПЛАНУЛЕ КОНЗЕРВЕ

Локалне власти у аустралијском граду Дарвину дуго су се безуспешно бориле против загађивања околних плажа: љубитељи пива остављали су сваког дана брдо празних конзерви. Излаз је нађен случајно кад је један довитљив момак открио да 360 конзерви могу да држе на води једног одраслог човека. Тада су локалне власти одлучиле да сваке године организују „регату на конзервама“. У тој регати могла су да се такмиче сва пловила направљена од празних пивских конзерви, почев од малих сплавова све до правих скела, па чак и моторни чамци. Та идеја се толико свидела свима, да сада на огромним плажама Дарвина, и да хоћете, не можете наћи празну конзерву.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

МЕЂУ ТОЧКОВИМА

На уласку у Дечане возач Станоје Станковић је смањив брзину на четрдесетак километара: добро је познавао тај део пута према Пећи, где су куће згуснутије, деца се играју уз друм, а сваки час може да излети крава, овца... Несреће ту нису ретке па је искусан возач био опрезан.

Одједном, разлегла се шкрипа кочнице камиона пуног намештаја. Био је то почетак драме коју ни Станоје Станковић ни девојчица Уљфета Иберхусај сигурно неће заборавити до краја живота.

ИЗ ИГРЕ У СМРТ

Возач камиона регистрације УР 113-43, власништво Дрвног комбината из Урошевца, одједном је угледао седмогодишњу девојчицу како претрчава коловоз. Својом снагом је притиснуо папучицу кочнице, али фургон се и даље завојено приближавао малој Уљфети. Сви присутни који су се тргли на шкрипу кочнице и деца поред пута прекинула у игри помислили су да девојчица нема спаса. Све се одиграло муњевитом брзином, дете је остало под камионом.

Уљфета се сећа да је хтела да претрчи пут кад је угледала циновску гаму силуету како иде право на њу. Не зна шта се тада догађало у њој. Не сећа се детаља тих остварених тренутака нити може да објасни своје поступке. Камион се приближавао, и поред кочења, а заједно са њим и смрт.

Ни очевици, престрављени приказом који се одигравао наочиглед беспомоћног возача, деца и Уљфетиних рођака, не могу да објасне шта се у ствари догодило. Видели су само како се крхко тело Уљфете Иберхусај склупчало и изгубило под камионом. И памте изbezумљено лице Стојана Станковића.

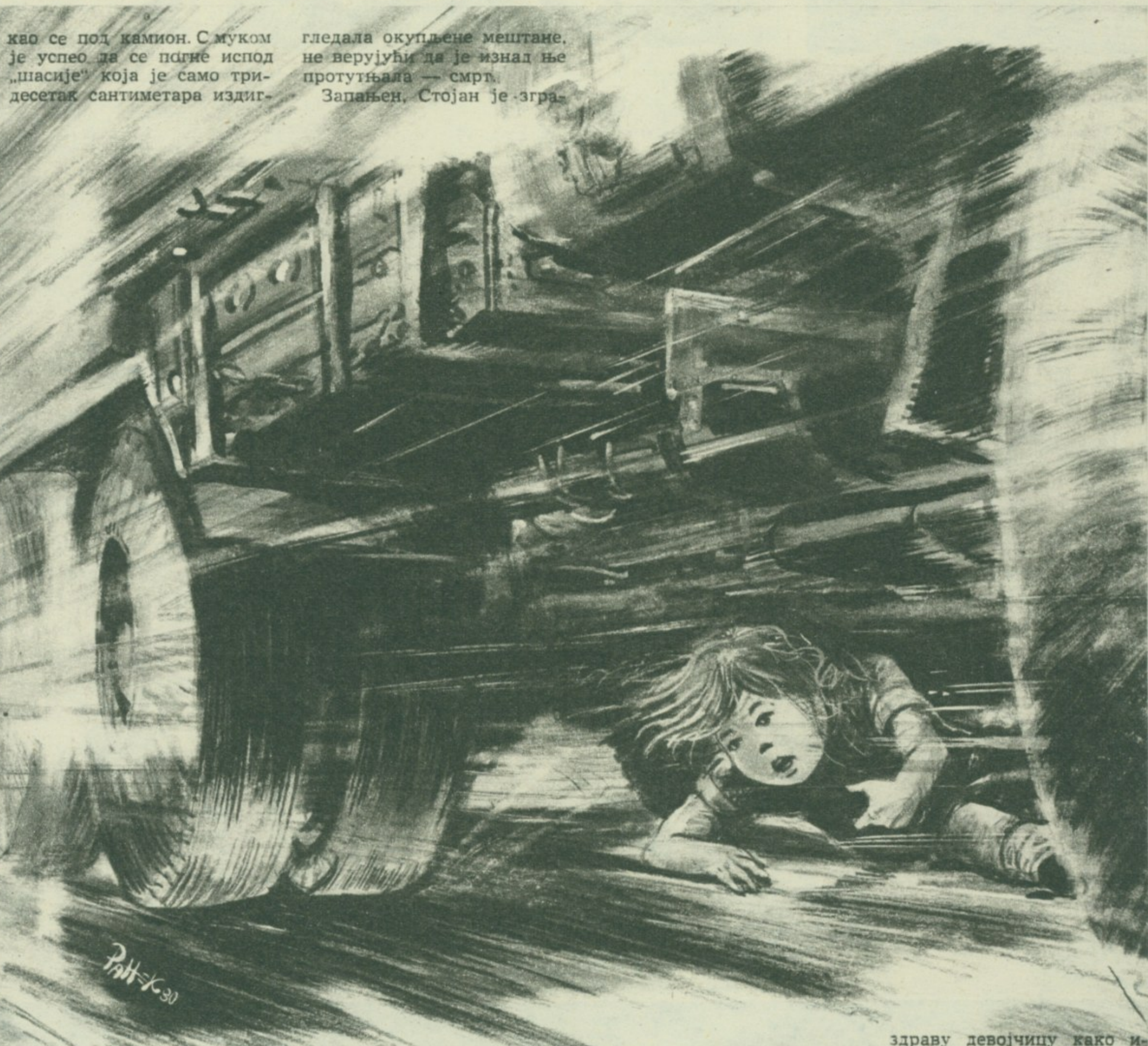
Камион УР 113-45 заустављао се веома дуго. У тишини августовског јутра није се чуо ни врисак несрећне девојчице; само шкрипа кочнице која је постајала све тиша. Уљфетино тело није се видело између дуплих точкова. Свима је било јасно: догодило се оно најгоре.

Станоје је хитро искочио из кабине блед, без речи, стиснутих вилица, а заву-

Узалуд је возач шешкој камиона покушавао да укочи, седмогодишња девојчица несћала је под циновском друмском крстарицом

као се под камион. С муком је успео да се подгне испод „шасије“ која је само тридесетак сантиметара издиг-

гледала окупљене мештани, не верујући да је изнад ње протутњала — смрт. Запањен, Стојан је згра-

нута од асфалта. А тамо га је чекало изненађење за које и данас тешко верује да је стварност.

ЗА ЦЕО ЖИВОТ

Ћутке, очију широм остврених од страха, испод друмске крстарице тешке дванаест тона полагано је излазила мала Уљфета! Није чак ни плакала. Зачуђено је крупним очима

био девојчицу у наручје и почео да љуби. Био је ван себе од среће. Кад се мало прибрао колима непознатог возача пребацио је у дечански Дом здравља. Међутим, лекари нису ту имали шта да раде била је здрава здравцата, без иједне огреботине.

Данас кад је од драме прошло неколико месеци Станоје Станковић се сећа:

— Мислио сам: убих дете. Узалуд сам кочио. Једино што сам могао да што смириеније управљам вози-

лом којим је врло тешко кочити и центрирам тако да дете остане између распона осовине точка. Можда је то спасло живот Уљфети, можда је у тим страшним тренуцима одлучила њена присебност — не знам. Али, најважније да је жива и здрава.

Очевици ове необичне драме били су и браћа Башким и Јакуп Попај из Беле Цркве код Ораховца:

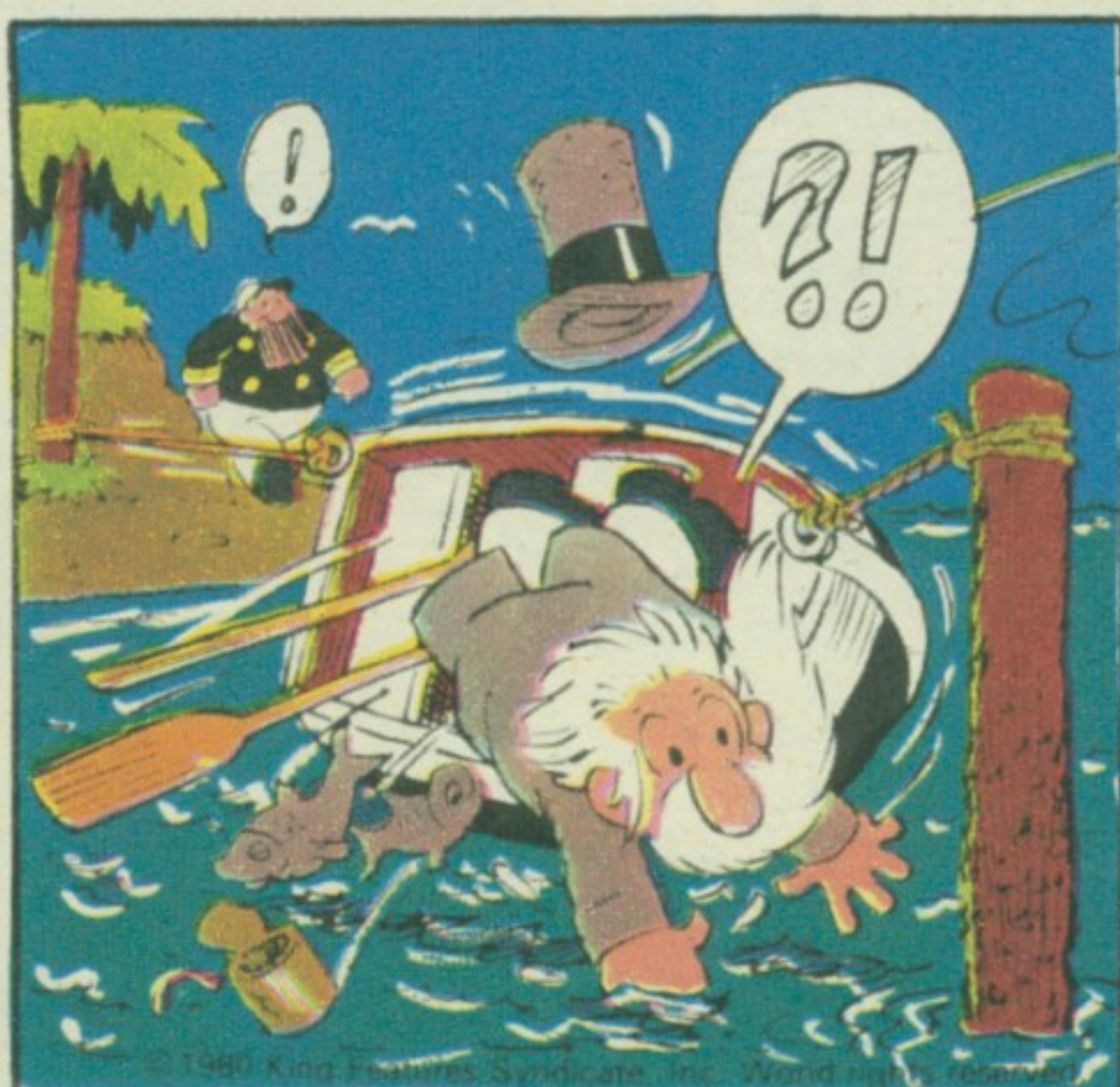
— Наилазили смо нашим колима из правца Пећи. И да нам је неко причао о ономе што смо сами видели, не бисмо веровали. Када смо угледали живу и

здраву девојчицу како излази испод камиона, радост свих присутних била је огромна.

Али, ово није био последњи сусрет Станоја Станковића са Уљфетом Иберхусај.

Поштујући старе обичаје међу житељима Косова, сутрадан после избегнуте несреће цела породица Станковић дошла је са поклоницама у Дечане да обиђе Уљфету. Сви Иберхусаји дочекали су их као своје и приредили право весеље. Све време Уљфета није мењала место, седела је у Станојевом крилу.

Иван Лончар

ПЕРИНАРИ

ТИМ
ТАЛОР:

ФАНТОМ ВАТРЕНОГ БРДА

ТА ПОТКА НИЈЕ
ДЕО УНИФОРМЕ,
КРИБСЕ? МОРАТЕ
ЈЕ ОСТАВИТИ?

КАО ШТО ЗНА-
ТЕ, КОЈА АМБЕ-
ЗИЈА СЕ ОКУПИ-
ЛА ГРУПА АВАН-
ТУРИСТА, СПРЕМ-
НИХ ДА СЕ ПРО-
БИЈУ ДО ВУЛКА-
НА У ПОТРАЗИ
ЗА ЗПА-
ТОМ?

ЗБОГ ТОГА ВЕЋИНА НАС
МОРА ОСТАТИ КОЈА АМБЕ-
ЗИЈА?

LYMAN AND
BOB YOUNG

6-5

ПО ДОГОВОРУ СА
ПЛЕМЕНОМ ВАТО, СА-
МО ЈЕДАН ЧОВЕК ИЗ ПА-
ТРОЛЕ СЛОНОВЕ КОСТИ
СМЕ ДА УБЕ НА ТЕРИТО-
РИЈУ ВУЛКАНА?

ЗА ТАЈ
ЗАДАТАК
КУ ОДАБРА-
ТИ ВЕ-
ТЕ-
РАНА?

ИСТАКИ КУ ЛИС-
ТУ СА ЗАДА-
ЧИМА?

СВИ МОРАТЕ БИ-
ТИ СПРЕМНИ ДА СПРЕ-
ЧИТЕ АВАНТУРИС-
ТЕ ДА СЕ ПРОБИ-
ЈУ КРОЗ НАШЕ РЕ-
ДОВЕ НА ТЕРИТО-
РИЈУ ВУЛКА-
НА?

LYMAN AND
BOB YOUNG

6-6

КАДА
ЈЕ БАР-
НИ
КРИБС
СТИГАО
У АМБЕ-
ЗИ И ЗА-
ТРАЖИО
ПОСАО
У ПАТРО-
ЛИ СЛО-
НОВЕ КО-
СТИ, КА-
ПЕТАН
КЛАРК
ГА ЈЕ
ОДМАХ
ПРИ-
МИО...

КРИБСЕ, СТА-
ВИ ОВУ ЛИС-
ТУ НА ОПЛАС-
НУ ТАБЛУ?
ЈА ЖУ-
РИМ?

ОД-
МА,
ВОДНИ-
ЧЕТ?

МАТА ИЗМЕНА
МЕНИ МОЖЕ МНО-
ГО ДА ПОМОГ-
НЕ?

LYMAN AND
BOB YOUNG

6-8

ЈЕ Л'ТЕ
ВОДНИК
ПРОИЗВЕО
У БАТУ,
КРИБСЕ?

Е...ОВАЈ...
АХА

НЕ МОРА
ТАЈЛОР СВЕ
ДА ЗНА?

КАШИЈЕ...
ШТА МИС-
ЛИШ О ЛИС-
ТИ ЗАДА-
ТАКА,
ТИМЕ?

НИ-
САМ
ЈЕ
ЈОШ
ВИ-
ДЕО,
СПА-
ДЕ?

КРИБС
ТРЕБА
ДА ПАТ-
РОЛИРА
У МЈУ-
ЗУ?

НО-
ВАЈ-
ЛИ-
ЈА?
ПА,
КАПЕ-
ТАН ЈЕ
РЕКАО
ДА БЕТА
МО ИЛИ
ВЕТЕ-
РАН?

ПОСТА НЕМАТ,
СПАДЕ?

ЗАШТО
ЈЕ КАПЕ-
ТАН ПРО-
МЕНИО
МИШ-
ЉЕ-
ЊЕ-
ЊЕ?

НАДАО САМ
СЕ ДА БУ ЈА ИЛИ
У ТУ ПАТРО-
ЛУ?

ВОДНИЧЕ,
ЗАШТО ЈЕ
КРИЕС ДО-
БИО ЗАДА-
ТАК?

ВАРАШ
СЕ? КРИЕС
НИЈЕ
БИО НА
ЛИСТИ?

НЕ ВРАТ
СЕ? ВИДЕО
САМ ГА КАД
ЈЕ ОДЛАС-
НИО?

ШТА?!

КРИЕС
ЈЕ ИЗБРИ-
САО ЈЕД-
НО ИМЕ
И УПИ-
САО СВО-
ЈЕ?

ВИДЕО САМ ГА
ЗА ВАШИМ СТО-
ЛОМ И ПОМИС-
ЛИО ДА ЈЕ ПО-
СТАО ВАШ ПИ-
САР?

НИ СПУЧАЈ-
НО? ОН
ЈЕ ВА-
РАТИ-
НА?

ЈАЈЕ
ДА ЈА-
ВИМО
КАПЕТА-
НУ?

УФ? НИ-
ЈЕ ТРЕ-
БАЈО
ДА ГА
ПРИ-
МИМ?

ИМА
ЧЕТИРИ
САТА
ПРЕД-
НОСТИ?

ДОБРО ЈЕ
ФАКСИФИ-
КОВАО
ЛИСТУ?

И
САД
ЈЕ
НА
ПУТУ
ЗА ВУЛ-
КАНЕ?

ВЕШТ ЈЕ? КАД
ЈЕ СХВАТИО ДА
НЕ ПУШТАМО
АВАНТУРИСТЕ,
ОДЛУЧИО ЈЕ
ДА НАМ СЕ
"ПРИ-
ДРУ-
ЖИ"?

ДО САД
ЈЕ ВЕЋИ
СТИГАО
ДО ВУЛ-
КАНА?
АЛ' МИ
БЕМО ОД-
МАХ ЗА
ЊИМ?

ЗАБОРАВ-
ЉАТЕ ЈЕД-
НУ СТВАР
...

САМО ЈЕДАН
ЧОВЕК ИЗ ПА-
ТРОЛЕ СМЕ НА
ТУ ТЕРИТОРИ-
ЈУ... А КРИЕС
СЕ ПОСТАРАО
ДА ОН БУДЕ
ТАЈ?

ЈА, САМ,
КА-
ТА?

О, БИ-
НА КРИЕС!
НИСАМ
ВАС ПРЕ-
ПОЗНОУ
УНИФОР-
МИ?

САД
БЕ И
"ОДБОР
ЗА
ДО-
ЧЕК"?

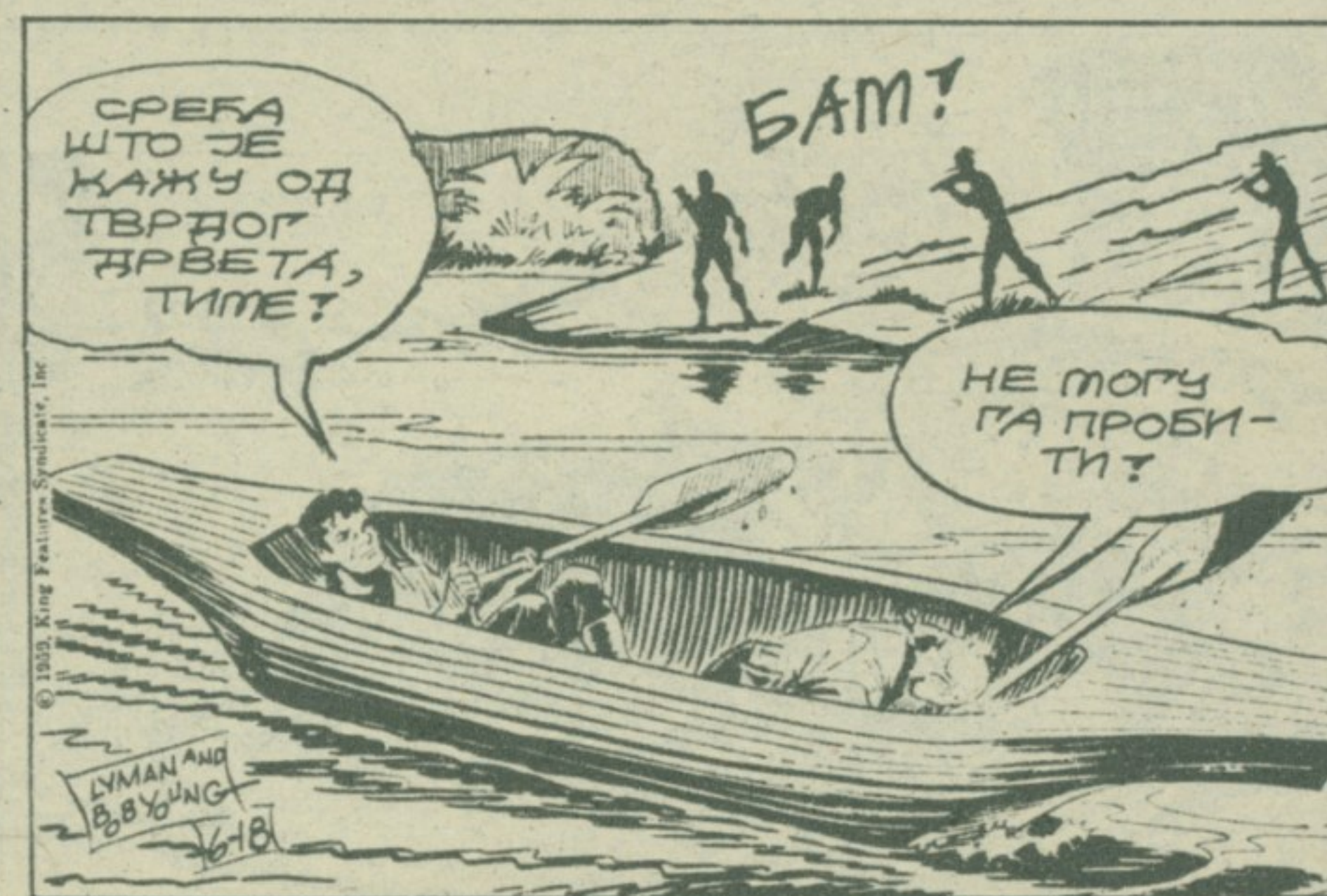

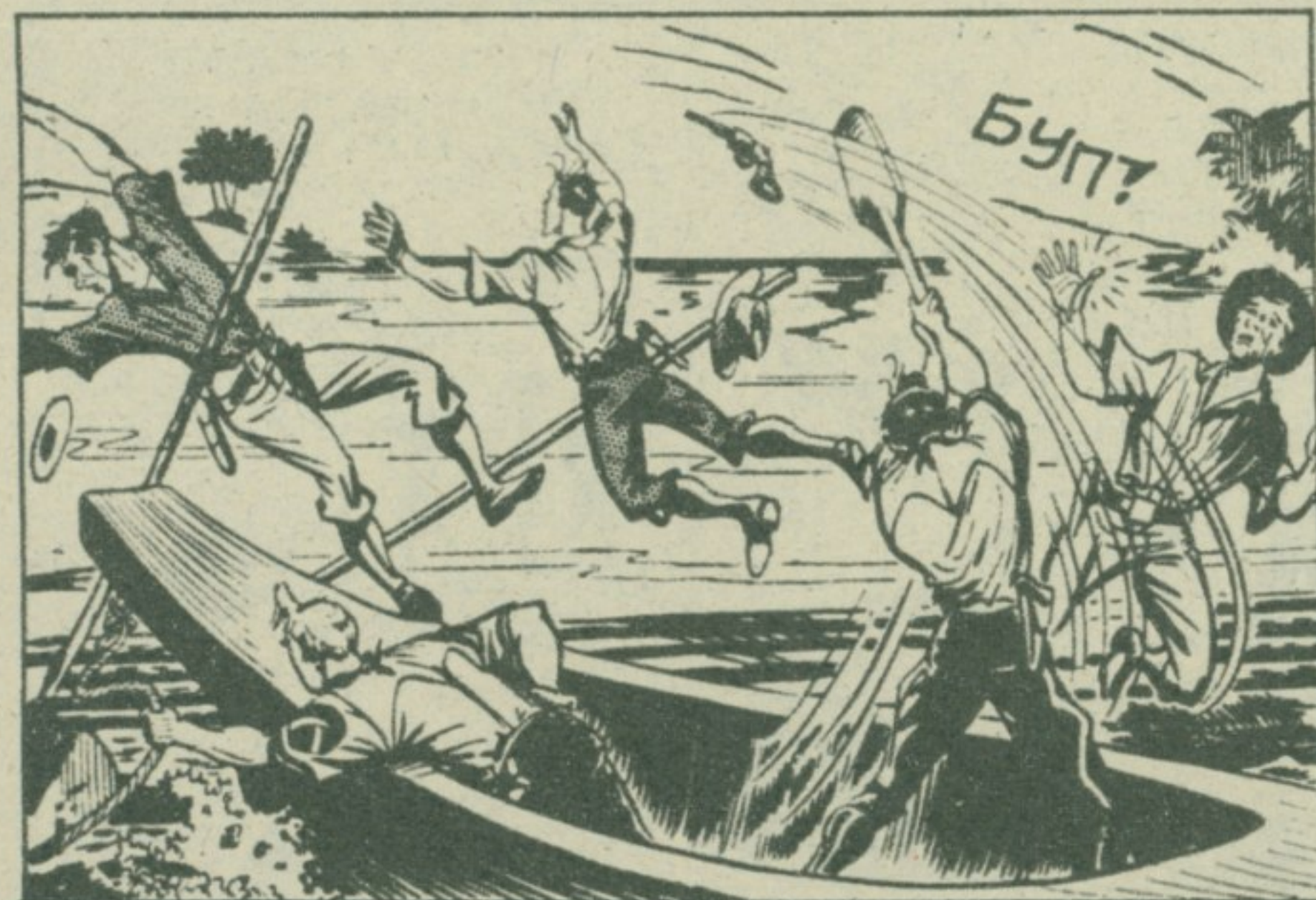
АХ?

ЈА САМ
ПАТРОЛ-
ЦИ-
ЈА?

ВАЈО
КАЖЕ
САМО
ЈЕДАН
ЧОВЕК?
ИДЕШ
САМ?

СТАТИНО
ПОНАВТЪА
НЕШТО
О ВУЛ-
НА-
НИМАТ?

МОЖДА ПРЕ-
ДОСЕГЪА
ЈАКУ ЕРУП-
ЦИЈА?

НЕ? ОНИ
ОДЪВЕК ОВ-
ДЕ ЖИВЕ
И НЕ ПЛА-
ШЕ СЕ ВУЛ-
КАНАТ

КАСУНГА...
НА СКАГО-
РО УЛА
ЊО...

НЕШТО
О ВАТ-
РЕНОМ
БРДУ?

... И ДУХУ... ИЛИ
ФАНТОМУ КОЈИ
ПО ЊЕМУ ХО-
ДА?

КОЛИКО СХВА-
ТАМ, ВАПО ПЛЕ-
МЕ ЈЕ УПЛА-
ШИО
НЕКИ
ФАН-
ТОМ КО-
ЈИ ХО-
ДА ИЗ-
МЕЂУ
ВАТРИ
ВУЛКА-
НАТ

ТРАЖЕ ПО-
МОЋТО НАМ
ЈЕ ШАНСА
ДА УБЕМО
НА ТЕРИ-
ТОРИЈУ И
НАБЕМО
КРИВ-
НАТ

ХЕЈ?
ТАЈ
ФАН-
ТОМ
ЈЕ
МОЖ-
ДА
КРИВ
?

ТАЧНО?
ТО ЈЕ ПО-
САО ЗА
ВАСТ

ИДЕМО?

ОВАЈ "ПОЗИВ"
НАМ ЈЕ ДОБ-
ДОШАО?

НЕБИ НАС ЗВА-
ЛИ ДА НИСУ
ПРЕПЛА-
ШЕНИ?

ТО И ШУ-
МЕ
ГОРЕ?

А Ч
ЊИ-
ТА
ЈЕ
МНОГО
ГОРИЛА?

LYMAN AND
B.B. YOUNG
7-2

НЕ?

LYMAN AND
B.B. YOUNG
7-3

ВЕЛИКИ
СЕ СПРЕ-
ТА ДА
НАС
НАПАД-
НЕ?

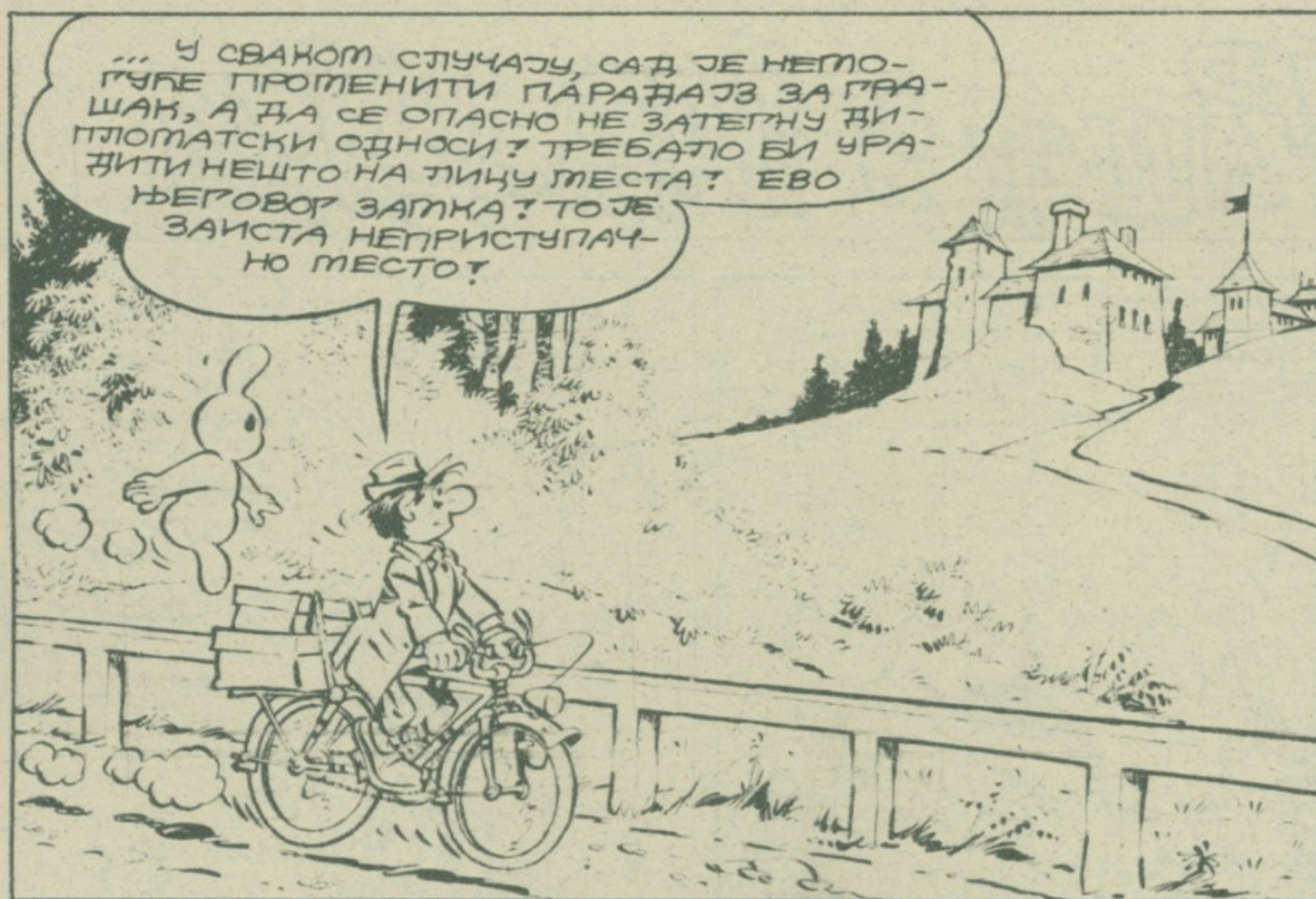

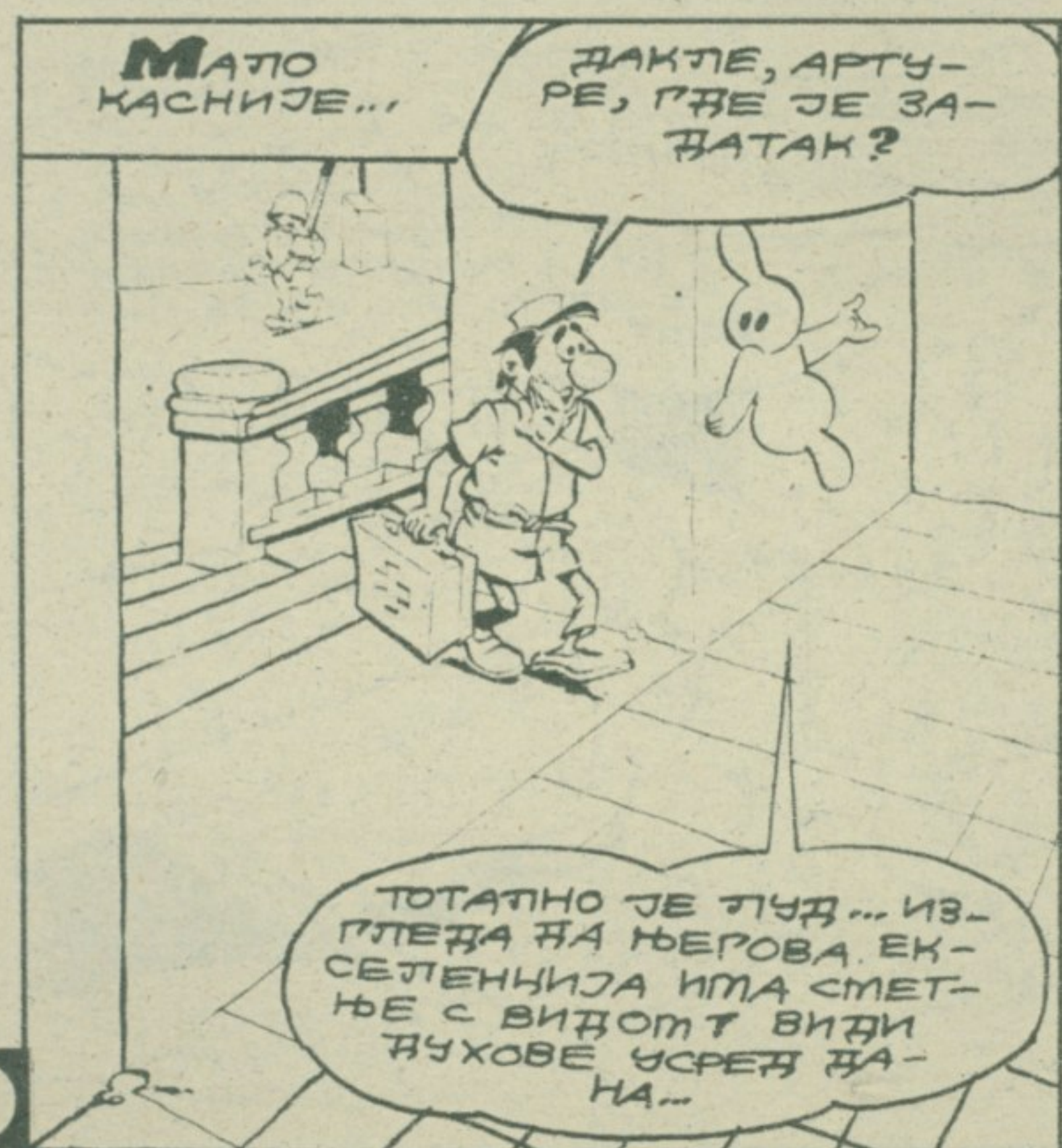
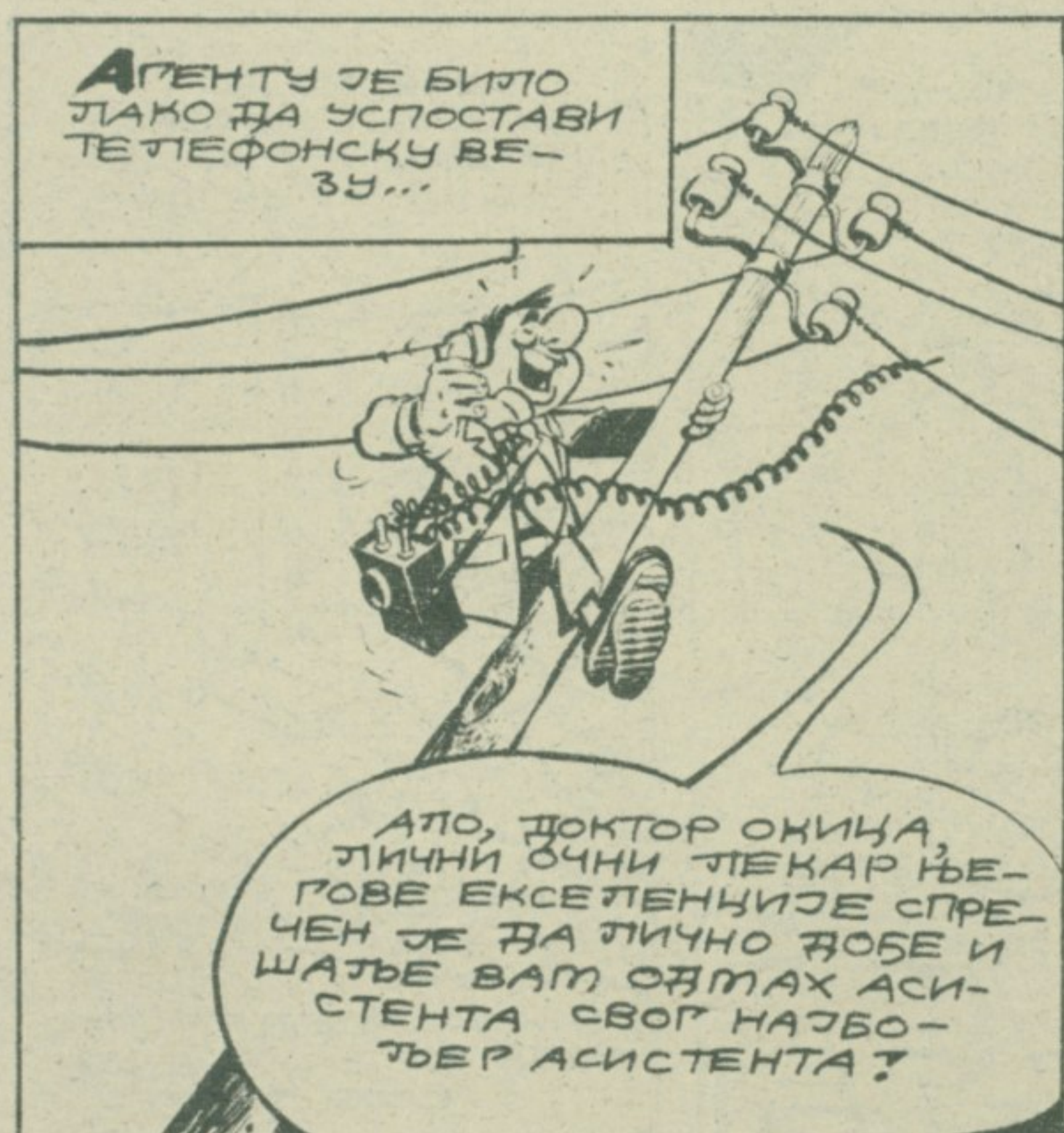
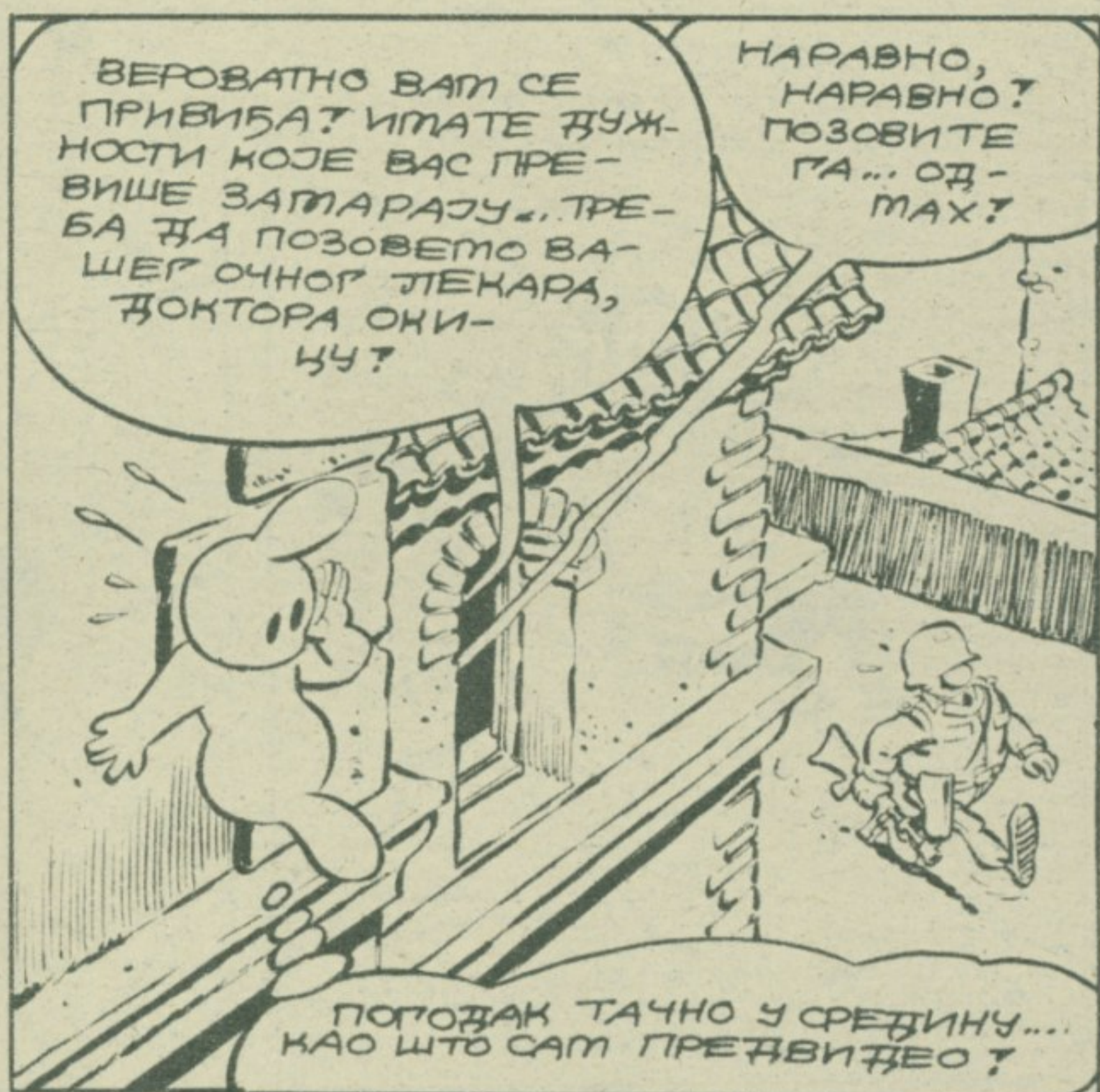

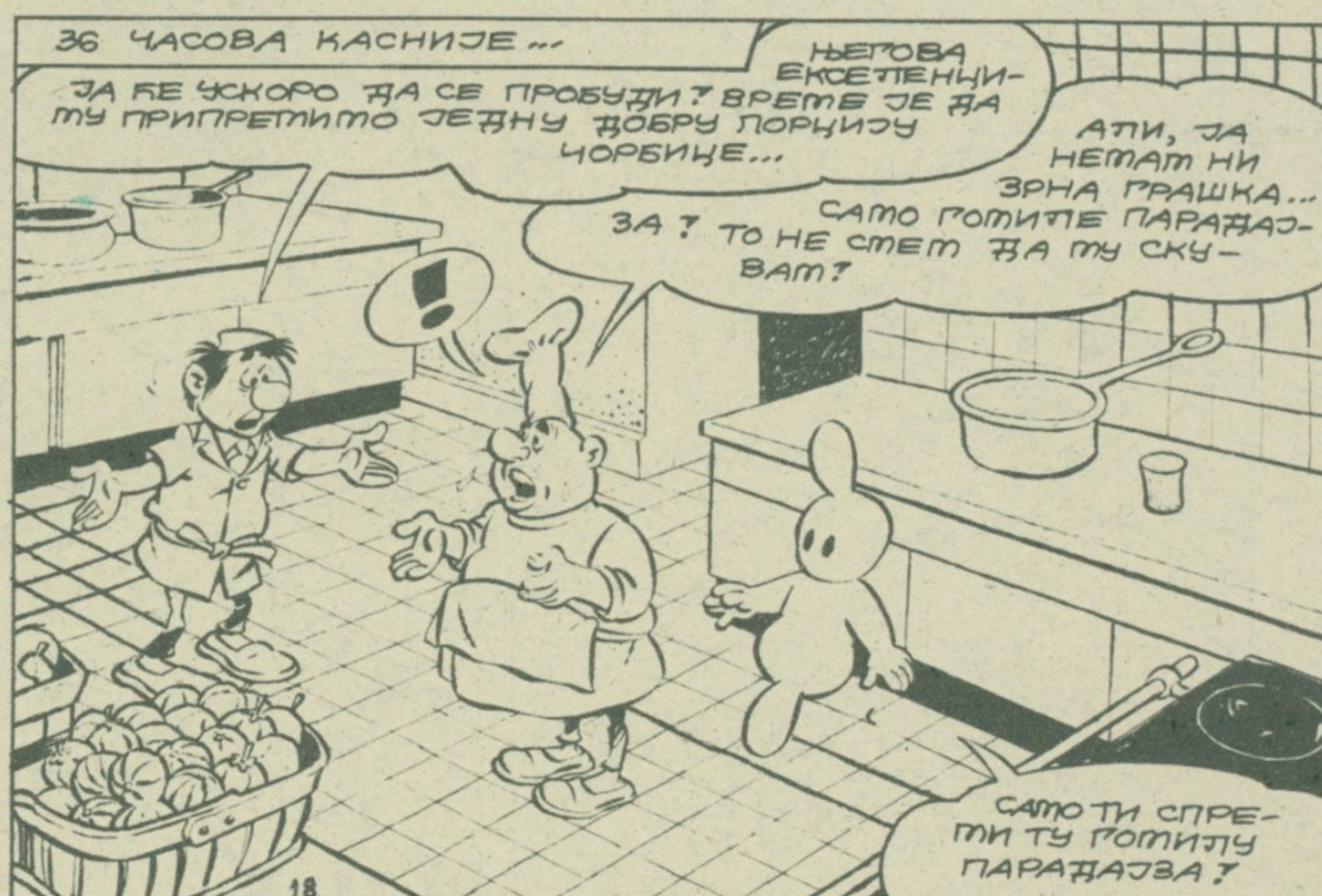
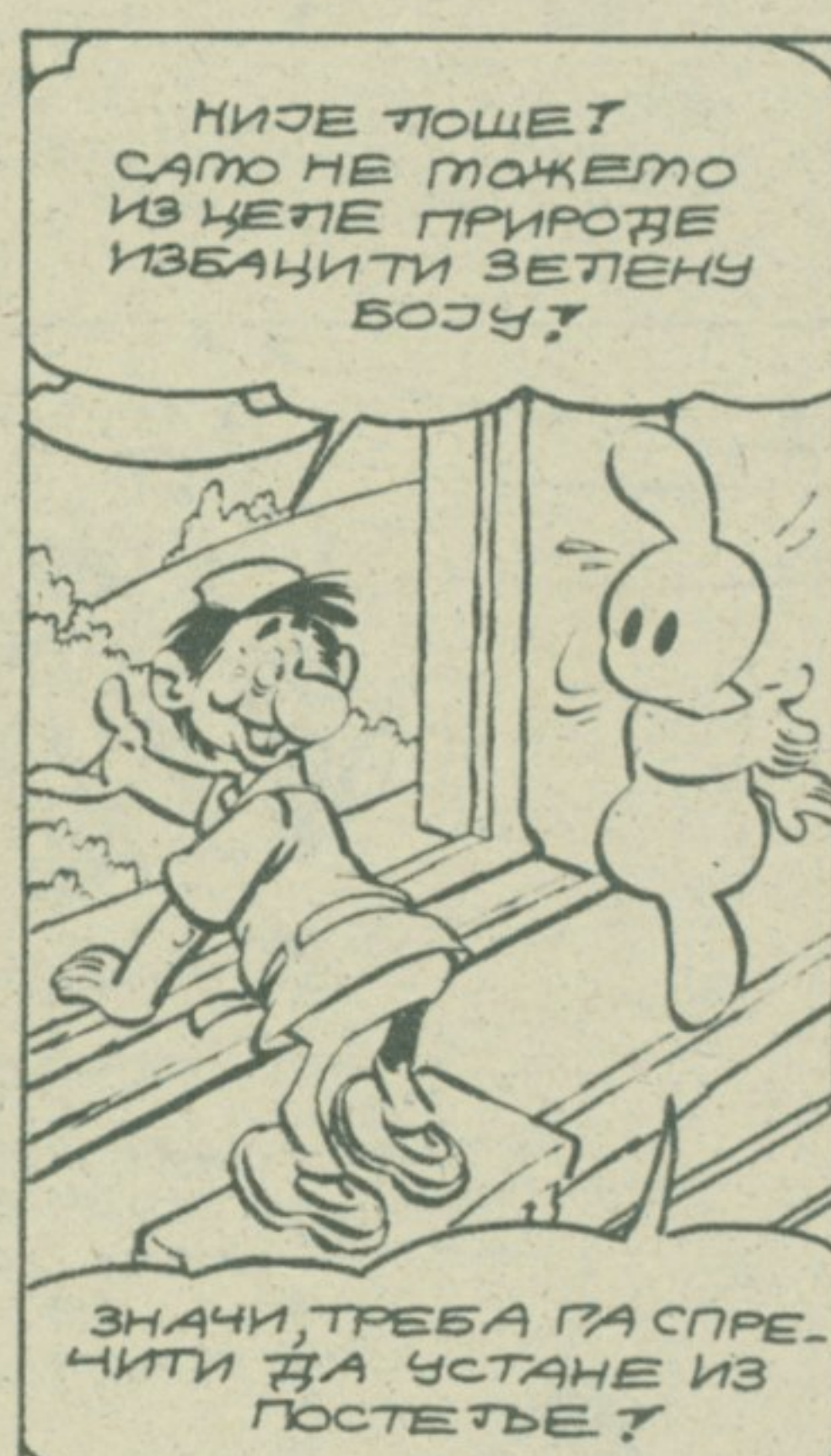
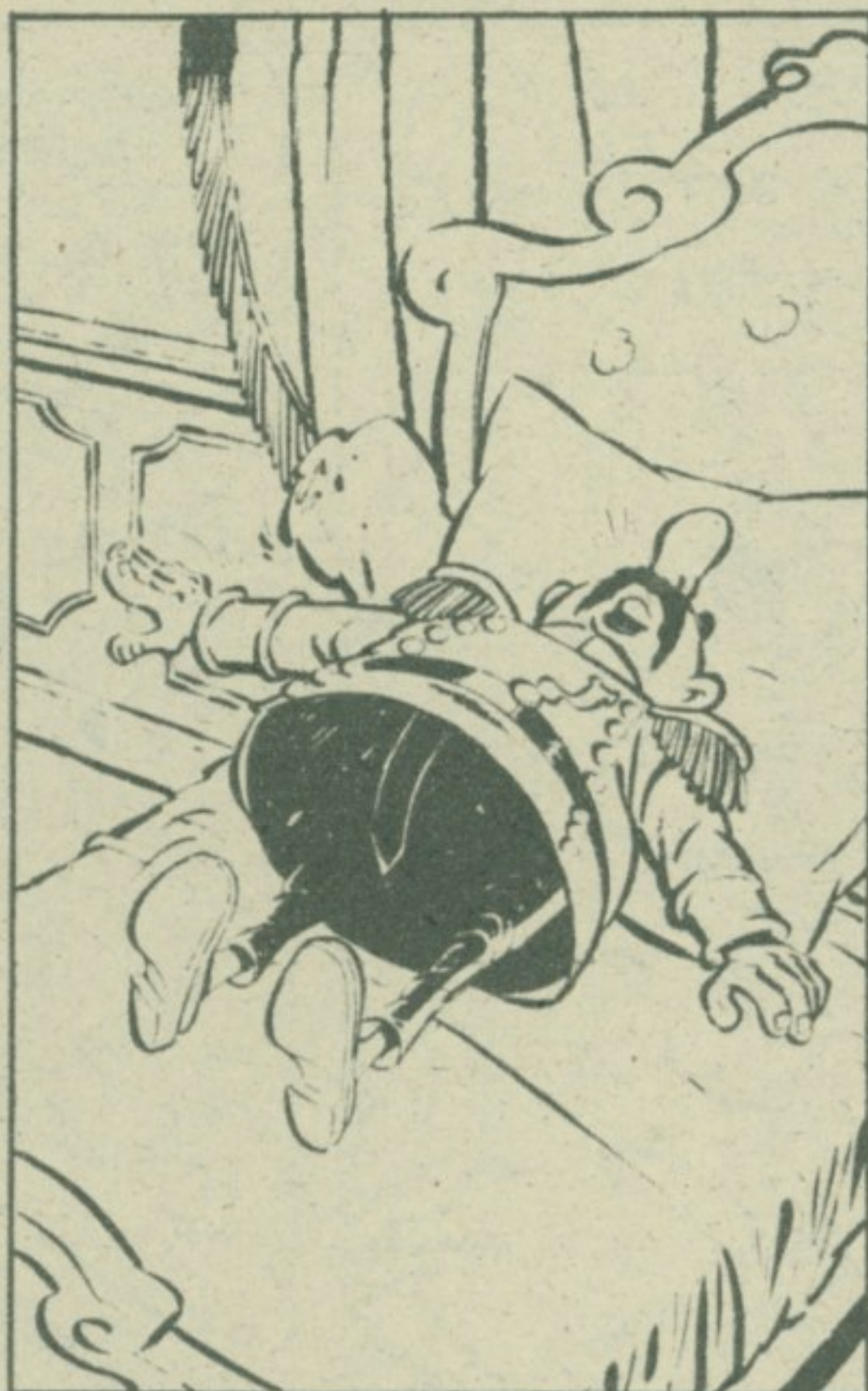

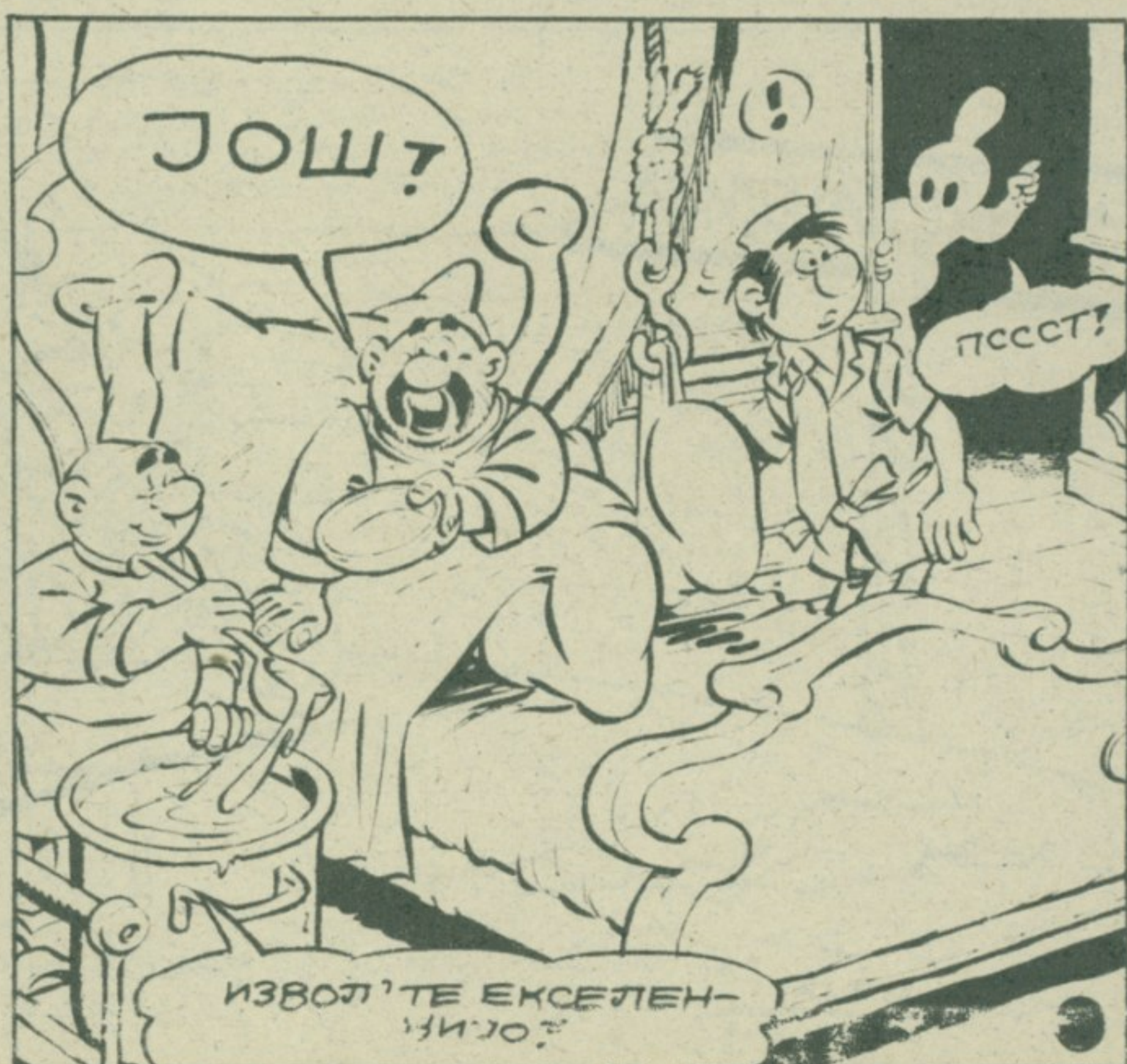
АРТУР, НЕСТАШНИ ДУХ: ПРАШАК И ПАРАДИЗА

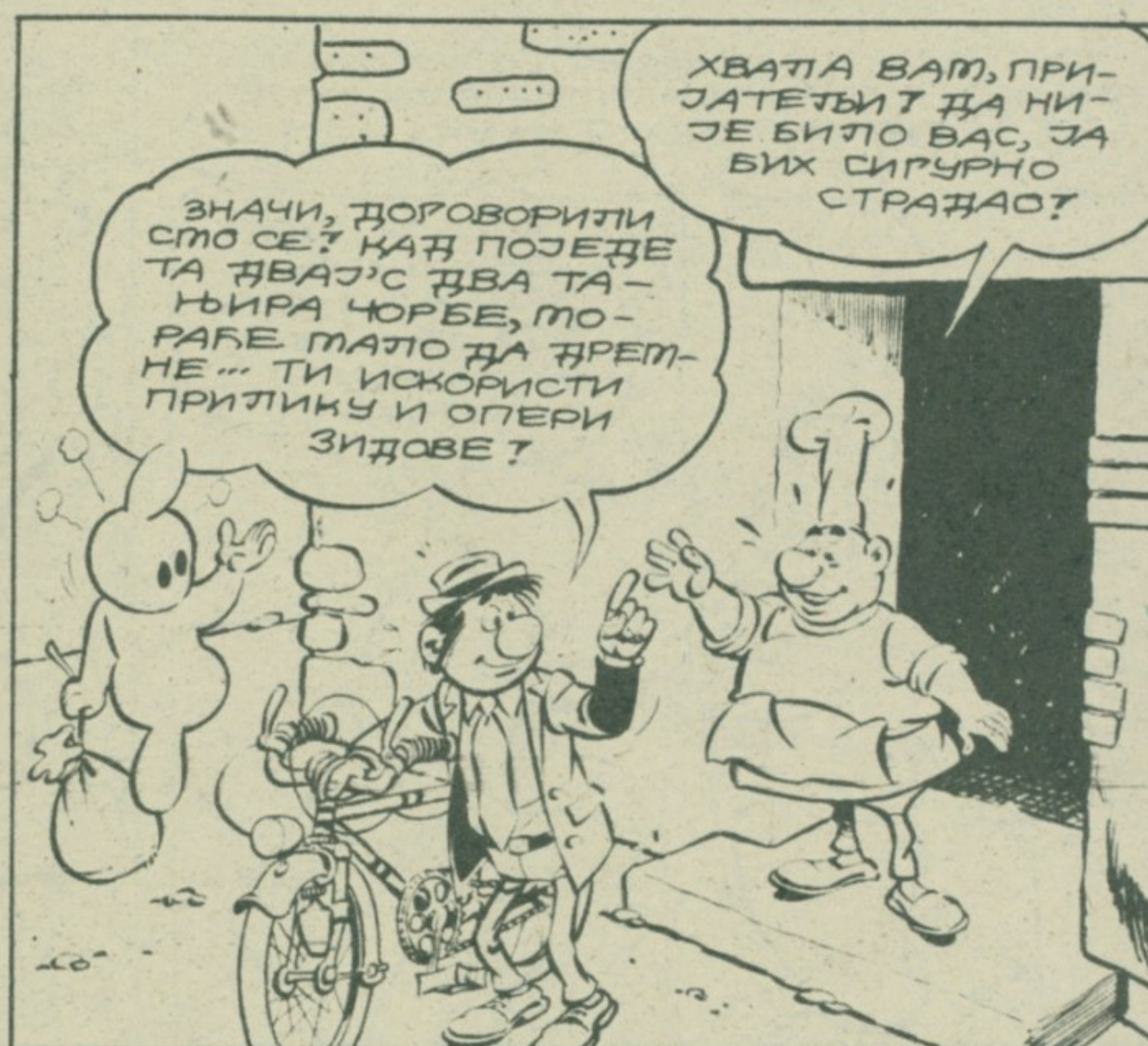
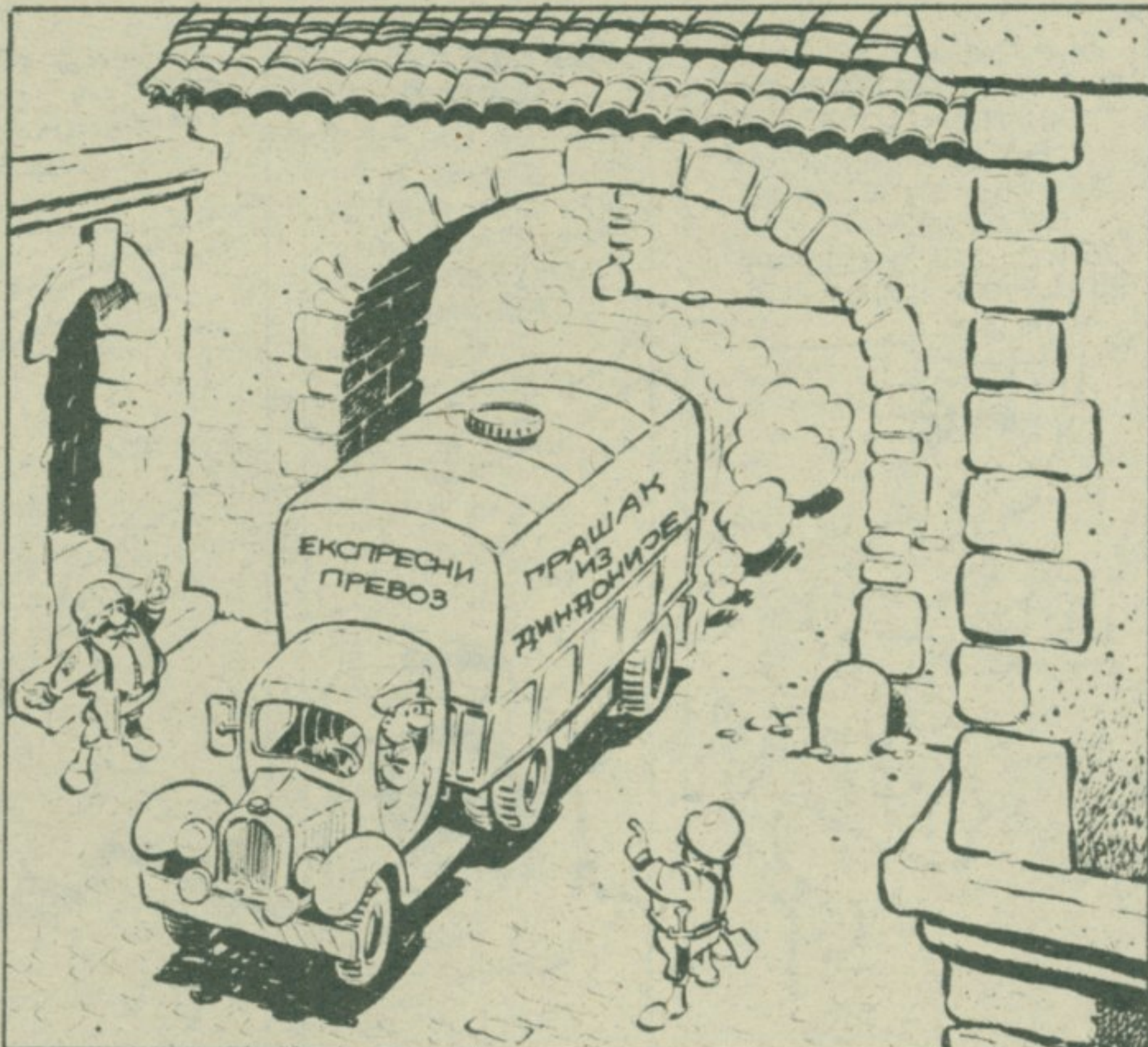

ОСТРВО
ЧУВА ТАЈНУ

БЛАГО ОРАО МИШАРА

Благо сам овде зако-
пао!... Пронађите
га ако можете! —
омражени француски пи-
рат пркосно је довикнуо
гомили која је, пре 250
година на данашњем о-
стрву Реунион, чекала да
види његово вешање.

Име му је било Оливер
Левасер, а надимак „Орао
мишар“. Најчешће је гу-
сарио у водама Индијског
океана јер му је то обе-
ћавало сигуран плен. У
18. веку у водама овог о-
кеана, а нарочито дуж о-
бала Мадагаскара, на
стотине пирата крстарило
је у очекивању прилике
да навали на драгоцене
товаре увек пуних ен-
глеских, француских, хо-
ландских и португалских
бродова који су, на по-
вратку кућама морали, да
заобилазе Рт добре на-
де.

Мишар је временом у-
дружио свој брод „По-
бедник“ и своје „снаге“
са једрењакма „Одбрана“
и главосечача једног ен-
глеског одметника по и-
мену Тејлор. Ови разбој-
ници заједно су пљачка-

**ПРАТЕЋИ ИЗБЛЕДЕЛЕ ОЗНАКЕ НА
СТЕЊУ ВИЛКИНС ЈЕ СТИГАО ДО ИВИ-
ЦЕ ГРЕБЕНА И ПОЧЕО ДА КОПА. У
УПУТСТВУ ЈЕ СТАЈАЛО ДА ЋЕ НАИЋИ
НА ЧУДНЕ СТВАРИ...**

ли и убијали на великим
морима и тако постали
најсмражнији људи свог
времена.

Харање им је ишло од
руке све док нису заро-
били два брода са вели-
ким теретом драгоценос-
ти. „Војвоткиња од Ное-
ла“ и „Остенде“, који су
припадали једној фран-
цуској компанији, као и
један португалски брод
на којем се налазио бога-
ти бискуп од Гоје.

То је за Французе било
исувише па су се озбиљ-
но дали у лов на пирате.
Ипак, било им је потреб-
но више од пет година да
ухвате Левасера. У ме-
ђувремену, он је „своје“
благо — око 90 милиона

у златним француским
францима и мноштво
других драгоцености —
негде брижљиво сакрио.

Чим је Мишар погу-
бљен, настало је трагање
за његовим благом. Тра-

**Верује се да је
Левасер закопао
благо а затим,
барутом, обрушио
стење на то место.**

гачи су се оријентисали
на, тада још ненасељена,
Сејшелска острва.

ЗЛАТНО РУНО

Израђивање мапа које
треба да укажу на пут до
овог великог богатства
данас је веома уносан по-
сао острвљана. Готово
свака породица на овим
острвима, где су и многи
други пирати сакрили
своје благо, поседује по
неколико мапа исцртаних
крвљу на пергаменту или
на парчету старе умрља-
не тканине. Чувају их „у
стројој тајности“ и про-
дају за скупе паре. Тако,
изгледа, почиње игра.

Прича се да је, пре
више од једног века, из-
весна Берта Морел од
свог оца добила примерак
шифре и шифроване ма-
пе коју је, наводно, над-
мени Левасер, пре веша-
ња, исцртао на својој
свиленој кошуљи и баacio
гомили. Берта је читавог
свог живота безуспешно
покушавала да ове по-
датке протумачи. А умр-
ла је у дубокој старо-
сти.

Берта је, за живота,
срела једног енглеског
гардисту којем је дозво-
лила да начини копију
докумената. Он је поку-
шао сам да их дешифрује
и чинило се да је у томе
успео.

Тврдио је да упутство,
како да се пронађе благо,
базира на народној причи
о златном руно, а сви
кључеви шифре су у ве-
зи са личностима из грч-
ке митологије. Указивали
су на стеновити гребен у
Бел Омбру на острву Мае
који се налазио у вла-
стништву Бертине породи-
це. Некадашњи гардиста
Вилкинс, како се он звао,
постигао је споразум са
власницима да му дозво-
ле да почне са трага-
њем.

ИЗА ПОДЗЕМНИХ ВРАТА...

Пратећи избледеле о-
знаке на стењу, које су
се подударале са симбо-
лима у шифрованој мапи,
Вилкинс је стигао до и-
вице гребена и почео да
копа. У упутству је ста-
јало да ће наићи на чуд-
не ствари.

Прво на шта је наишао
био је ђуп са угравира-

ним именом неког хеми-
чара из Бордоа. А унутра
— само један стари пи-
штољ и поломљена вин-
ска чаша. То је уједно
било све што је нашао
дубоко испод површине.

Није хтео да поверује
да се ради о подвали, иа-
ко је то било сасвим мо-
гуће. За њега је било
важно да су се духови
узнемирили и да су поче-
ле да се испредају разне
приче. То му је помогло
да без много муке прона-
ђе ортаке и финансијере
будућих подухвата на от-
кривању блага.

Посао је тако наста-
вљен. Ранији прокопи су
затрапани и поравнани,
јер је одлучено да се
више не копа кроз стење
већ да се покуша са доње
стране, од мора.

Време је брзо пролази-
ло. Трагачи су на распо-
лагању имали само три
месеца. После тога надо-
лазила је пролећна плима
кад вода плави читаву о-
колину и може сав њи-
хов труд да уништи.

Пошло им је за ру-
ком да пронађу један
тунел али су истовре-
мено наишли и на из-
вор па су морали да ин-
сталирају скупоцене пум-
пе за избацивање воде.
Проналажење тунела, ме-
ђутим, инспирисало је
сејшелску владу да и она
уложи једну мању своту
за покривање трошкова
ископавања.

Према једном од ши-
фарских кључева требало
је да копачи наиђу на
врата „иза којих се нала-
зи једна жена“. Сви су
били веома узбуђени кад
су, коначно, открили ова
врата. А иза њих — ста-
ринска лутка!

Да ли је то опет била
нечија шала?

Посао је настављен.
Споро се напредовало, а
трошкови су све више
расли. Резерве новца су
поново исцрпљене. Дого-
дило се и оно чега су се
највише бојали: изненада
је наишла плима и по-
плавила ровове и тунеле,
пре него што је било
какво благо пронађено.
Али становништво Сеј-
шелских острва и даље
верује да је благо ту не-
где закопано и чека да
буде откривено.

Д. В.

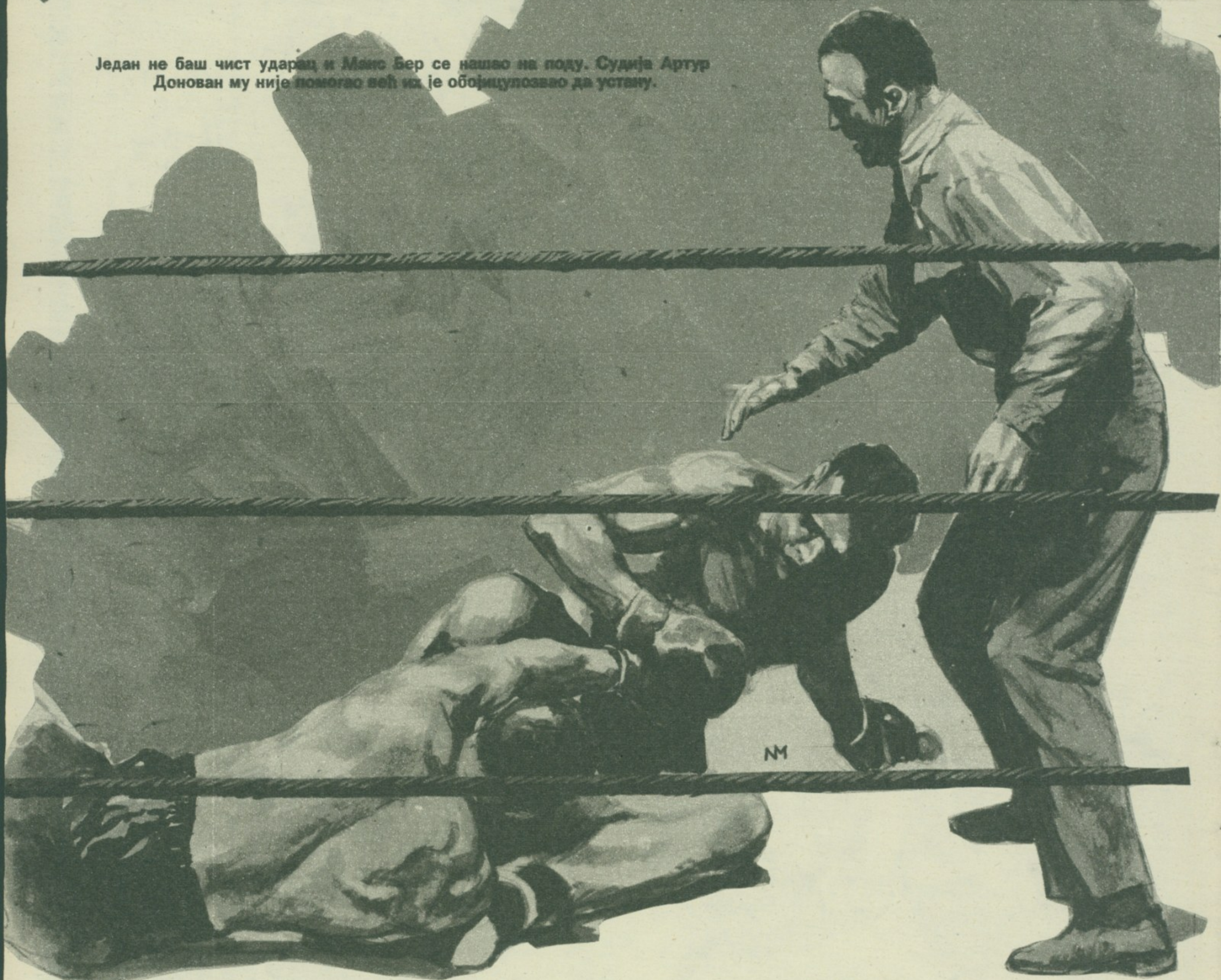

НАЈСУРОВИЈИ
БОКС-МЕЧЕВИ
У БОРБИ
ЗА ТИТУЛУ
АПСОЛУТНОГ
ПРВАКА СВЕТА

МАКС
БЕР
ПРИМО
КАРНЕРА

ДАВИД

Један не баш чист ударац и Макс Бер се нашао на поду. Судија Артур Донован му није помогао већ их је официјулозно да устану.

Највише падова у досадашњој историји борби за титулу у апсолутној категорији забележено је у мечу у којем је светски шампион Примо Карнера бранио свој трон против Макса Бера. Борба је одржана у њујоршком Медисон Сквер Гардену 14. јуна 1934. пред 52.268 гледалаца. Агонија шампиона трајала је пуних 11 рунди а Карнера се исто толико пута нашао на поду!

Но, пре описа самог меча ваља упознати личности ове колико сурове толико и на свој начин, трагикомичне борбе.

ПОЧЕТАК У ЦИРКУСУ

Примо Карнера рођен је у малом месту Секвила у северној Италији 26. октобра 1906. као први син многочлане породице. Када је одрастао, напустио је кућу и запослио се у циркусу где је својом огромном снагом подизао терет и рвао се са сваким гледаоцем који је имао храбрости да му се супростави. Био је висок 205 сантиметара и тежак 130 килограма! На неки начин био је и природно физиолошки феномен јер је, упркос толикој

висини и тежини, био врло брз и окретан.

Док је циркус гостовао у Паризу, Карнерине особине уочио је познати боксерски менаџер тог времена Леон Си. Из циркуске одвео га је у боксерску арену.

Своје прве мечеве Примо Карнера имао је у Паризу, Лондону и Мадриду. Обарао је противника за противником и онда се отиснуо преко Атлантика.

У Сједињеним Америчким Државама имао је такође врло успешне наступе и врло брзо напредовао на светским листама. Пут ка светској титули и слави био је обезбеђен...

ЛЕПИ МАКС

За разлику од Карнера којег је немаштина отерала од родне куће, Максимилијан Адалберт Бер био је син имућних родитеља. То му је омогућило да се бави многим спортовима и пословима мада је највише волео — да не ради ништа! Био је прави „плејбој“ свога доба, љубимац жена које су га, не без разлога, назвале „лепи Макс“.

Иако три године млађи од Карнера (рођен је у Омахи, држава Небраска, 11. фебруара 1909), почео је каријеру боксера, али као

аматер, исте године када и горостасни Италијан, 1929, ређајући успех за успехом. Ни БEROVA висина (189 сантиметара) и тежина (97 килограма) нису биле за потцењивање. Ипак је био знатно нижи и лакши од Италијана са којим се први пут срео када су у Холивуду заједно снимали филм „Мушкарац свих жена“.

Оно по чему је Макс Бер постао и остао познат без сумње је његов ударац десном руком за који је Нат Флешер, угледни новинар и издавач њујоршког часописа „Ринг“, тврдио да је

И ГОЛИЈАТ

ВЕЋ ПОСЛЕ ДРУГЕ РУНДЕ КАРНЕРА ЈЕ МОЛИО СУДИЈУ У РИНГУ АРТУРА ДОНОВАНА ДА ПРЕКИНЕ МЕЧ, АЛИ СЕ ЊЕГОВ МЕНАѢР ЏЕФ ДИКСОН НИЈЕ СЛОЖИО.

најјачи који је икада имао један боксер тешке категорије!

УБИЈАЛИ СУ ПРОТИВНИКЕ

Пре сусрета обојица су имали по један меч са трагичним завршетком: Макс Бер је 1930. године нокаутирао у Сан Франциску Френки Кампбела који је умро одмах на рингу, а Примо Карнера је 1933. нокаутирао Ерни Шафа, двадесет четворогодишњег познатог боксера и чак

претендента на титулу, у 13. рунди. Шаф је однесен у болницу где је и умро не долазећи свести. Аутопсијом је утврђено да је Шаф имао повреду мозга коју је задобио четири месеца раније када га је нокаутирао — Макс Бер.

После ових трагедија обојица су желела да напусте ринг, али су их менаџери ипак нагнали да наставе са боксом. Уместо Леона Сија, Карнеру је сада водио Џеф Диксон који му је и омогућио меч за светску титулу против Џека Шаркеја 29. јуна 1933. у

Макс Бер, љубимац жена, с групом пријатеља у једном клубу у Мамаронену, слави победу над Карнером.

Њујорку. Због повреде аркаде Шаркеј је предао борбу у шестој рунди и Карнера је постао светски шампион. Тада прави грешку и, одајући се многим другим пословима, до 14. јуна следеће године излази на ринг само два пута, толико да не изгуби титулу без борбе.

ПРВАН ЈЕ МОЛИО ЗА МИЛОСТ

Борба шампиона Прима Карнера и изазивача Макса Бера одржана је 14. јуна 1934. у Медисон Сквер Гардену пред 52.268 гледалаца. Поред прихода од улазница, наплаћено је и право снимања филма за биоскопе и радио-пренос! Карнери је припало 132 хиљаде а Бери 73 хиљаде долара.

Већ у првој рунди Бер је снажним ударцем оборио Карнеру на под до „три“. Овде треба рећи да, у то време, обореном није бројано до „осам“ већ док се поново не ослони на ноге. Исто тако, број падова није био ограничен. До краја прве рунде Карнера је још једном био на поду, а током друге чак три пута. У паузи је молио судију Артура Донована да прекине

меч, али се менаџер Диксон није сложио за жељом свог пулена. Борба је настављена...

Вештији и бржи Бер скакутао је око грогираног Карнера и задавао му је овлаш ударе да га „изазове“, а када би несрећни Италијан замахнуо и промашио — гласно се смејао на задовољство женског дела гледалишта које је листом било уз „лепог Макса“.

„Давид“ Бер обарао је „Голијата“ Карнеру када год је то желео. Публика је уживала, а судија Донован се одлучио да прекине борбу тек у 11. рунди кад се Карнера по 11. пут нашао на поду! Почео је да броји, али је увидео да то више не води ничему јер Карнера је, окрвављених уста и носа и затворених очију, могао само да клечи на рингу пред својим шармантним, али немилосрдним противником.

ПОНОВО У ХОЛИВУДУ

Макс Бер се после освајања титуле још више одао „слатком животу“ и поновио Карнерину грешку: годину дана није улазио у

ринг. Тада је дао шансу докерском раднику Џемсу Брадоку и овај му је одржао праву лекцију из бокса победивши га на поене у 15 рунди. Тако је „лепи Макс“ седео на лаворикама само дан мање од године. Може се рећи да су, по „шампионском стажу“, и

он и Карнера били само „пролазници“ међу апсолутним шампионима света.

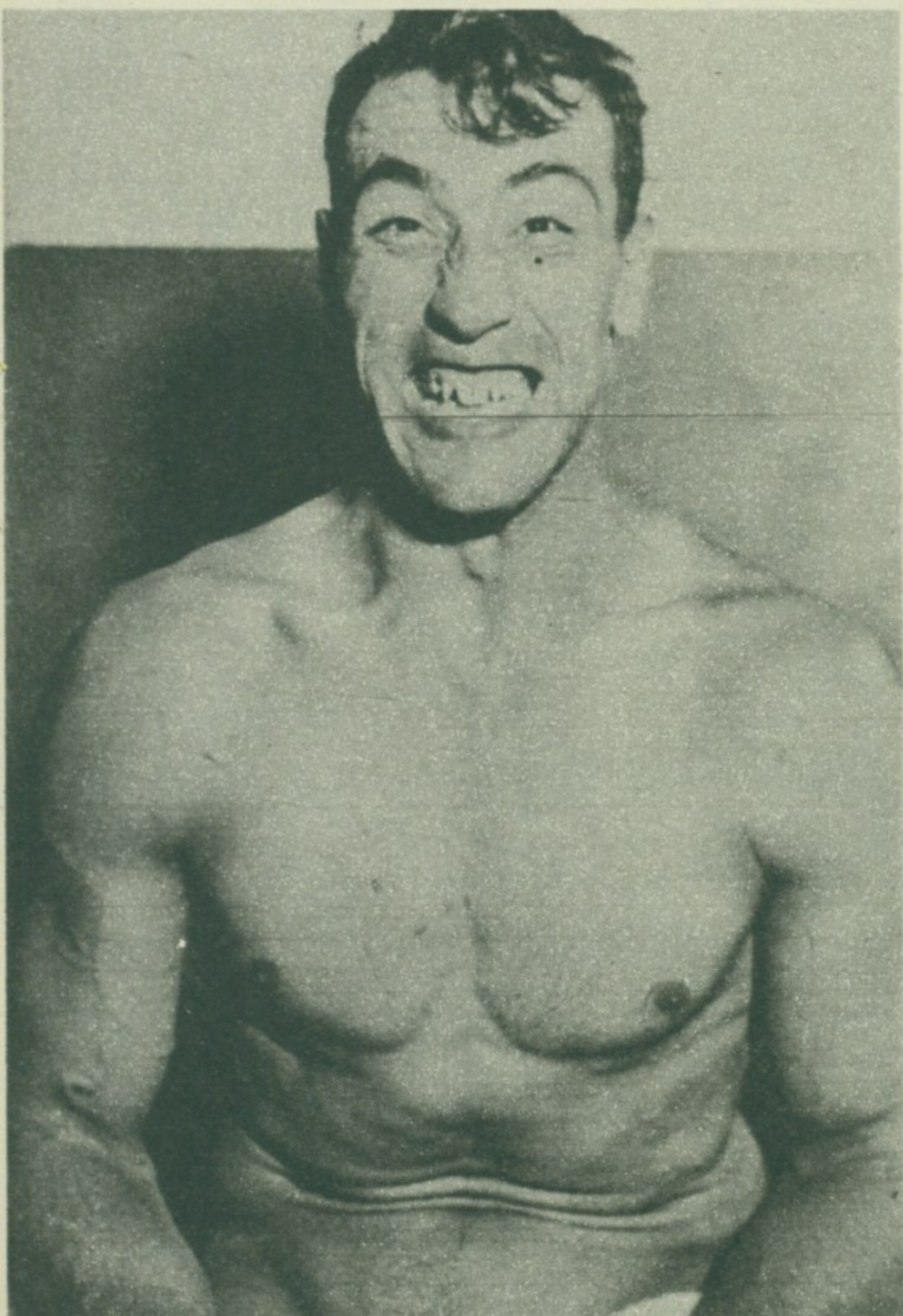
Када су и један и други поново покушали да јуришају на светски трон, обојицу је нокаутирао у то време млади Џо Луис, касније назван „Црни бомбардер“. Био је то, практично, крај њихових каријера и свих амбиција на рингу.

Но, животни путеви поново су им се укрстили у Холивуду где су снимали филмове. Неке у којима је наступао Примо Карнера, користећи углавном своје познавање рвања, рецимо „Одисеј“ или „Херкул“, имали су прилике да виде и наши гледаоци.

Бер је и умро у Холивуду од срчаног удара 21. новембра 1959, а Карнера — тешко оболео од срца — вратио се у родну Секвилу где је умро 29. јуна 1967.

Иако их одавно нема међу живима, њихов меч од пре 46 година и данас се памти као један од најсуровијих у којем је Давид (Бер), оличење мудрости и лепоте, победио силника Голијата (Карнеру) кога је мајка природа обдарила једино снагом.

Родољуб Марковић

Примо Карнера, природни феномен: иано висок 205 сантиметара и тежак 130 килограма, био је врло брз и окретан.

ПРИЗРЕН

КОЛЕВКА ФИЛИГРАНСКЕ ВЕШТИНЕ

Филигран, мајсторија за коју је неопходно бескрајно стрпљење, пажљиве руке, добро око и — галенат. Није онда чудно што ће вам сваки искусан мајстор тврдити да филигран није за свакога. Потребне су године упорног учења, рада и стрпљивости да би се од сребра сачинио и најједноставнији облик. Филигран се зато одувек поштовао више од других заната иако производи филиграниста, за разлику од других занатлија, служе само за украс, за лепоту...

Реч филигран латинска је сложеница: *filum* — нит и *gratum* — зрно и означава технику употребе златних или сребрних, ређе бакарних и железних жица за састављање орнаменталних мотива, односно украсних предмета: брошева, ножева, табакера, оквира за слике, ваза, чаша, галија...

Техника филиграна била је позната још око 2500. године пре наше ере у Троји, затим у микенској култури, да би врло висок степен израде достига у Италији, у 6. веку пре нове ере. Врхунац је досегла од 6. до 12. века у Византији. По узору на те рукотворине настало је далматинско златарство 9. и 10. века. Ова цењена вештина, која се свуда где је цветала преносила с колена на колена одржавајући тако многе породице на гласу, била је такође врло честа у старом српском златарству.

Израда филигранског накита заузима значајно место и у народној уметности наше земље. Турски историчар уметности Арсевић напомиње да је у читавом бившем турском царству Босна стварала најбоља дела у филиграну и он је био врло раширен и у Македонији.

Ван Балканског полуострва изузетном прозрочношћу истиче се филигран шпанских Арапа. Уметничко преплитање нити од племенитих метала познато је од најстаријих времена у Индији и Кини. После пуног процвата филиграна у 12. и 13. веку и његове обнове око 1800. године, када се јавља мода филигранског накита, вештина израде ових облика задржала се у уметности народа Европе и Азије све до данас.

Код нас је један град, надалеко познат по мноштву врста заната, први у филиграну. То је Призрен.

Пре рата у овом граду богате историјске и културне прошлости, постојало је око 150 разних врста заната, да би се данас тај број свео на око 50. Од тога, четрдесетак радњи су — филигранске.

Историјски подаци кажују да су се житељи Призрена, главе породица и синови, још у 14. веку бавили овом нарочитом делатношћу. Захваљујући управо вишевековној богатој традицији, данас преко 700 мајстора овог заната који израђују филигран широм Југославије потичу управо из Призрена. Овај град се у неку руку сматра колевком филигранске вештине последњих столећа на нашем тлу.

Како се достиже тако врхунски квалитет тањња, савијања, везивања и спајања сребрних или златних жица, грана и куглица? Јер, сва је вештина у умећу савлађивања ових неколико радњи. Ти могу да објасне ретки стари мајстори, задржавајући увек понеку тајну своје вештине за себе, али и млади филигранисти из Занатске задруге „Филигран“ у Призрену, основане у јануару 1947. године.

Све у овом невеликом предузећу ради се ручно сем тањња и извлачења жице од чистог сребра које стиже из рудника Трепча. Након машинске обраде, после које је сјајна нит још неугледна, ова одлази у руке мајстора. Те исте руке, чудесно хитре, веште и стрпљиве израдиле су у филиграну и једну раскошну штэфету младости за друштво Тита и писаћи сто за Председника, чиме се и те како поносе.

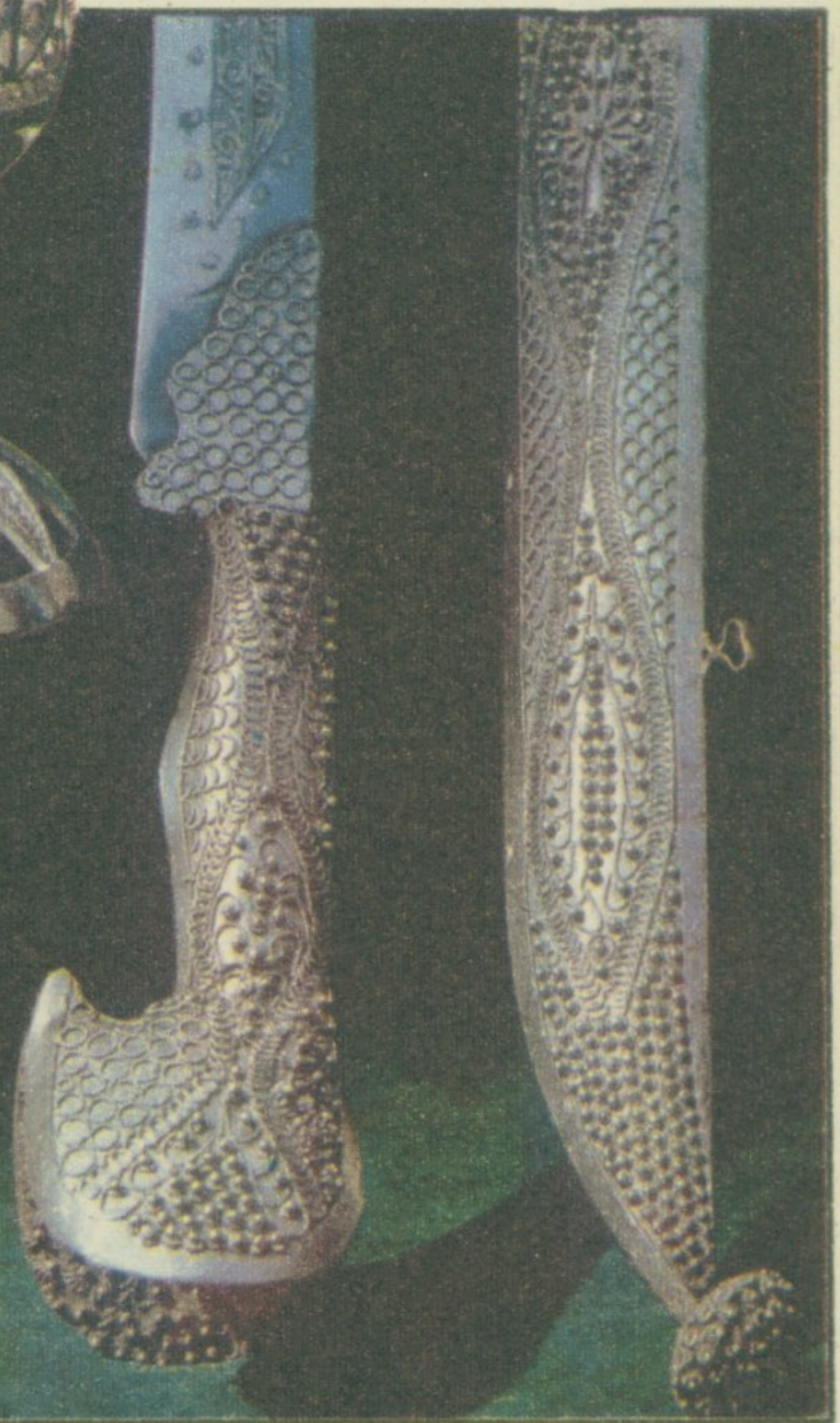
Никада мајстори филиграна не праве унапред било какав нацрт или план за коначни производ. Они само знају да ли ће то бити ваза или балчак за украсни ханџар. Све остало препуштено је умећу, вештим рукама и — машти. Школа за филигранисте не постоји... Скромним алатом сваки занатлија обликује свој цвет, гранцицу, сребрни лист, да би се на крају све складно слило у целину пред којом поглед застаје од лепоте. На крају сваки од тих царских пехара, јуначких јатагана, беговских чибукка или дамских брошева опет одлази у огањ, на прочишћење од трагова лемљења, од киселине, од заостале сребрне прашице. Сви призренски филигран, рађени искључиво ручно, носе увек у себи само неколико основних мотива који се понављају на безброј начина — цвет, грану, лист. Сребрно пролеће...

Текст: Иван Лончар

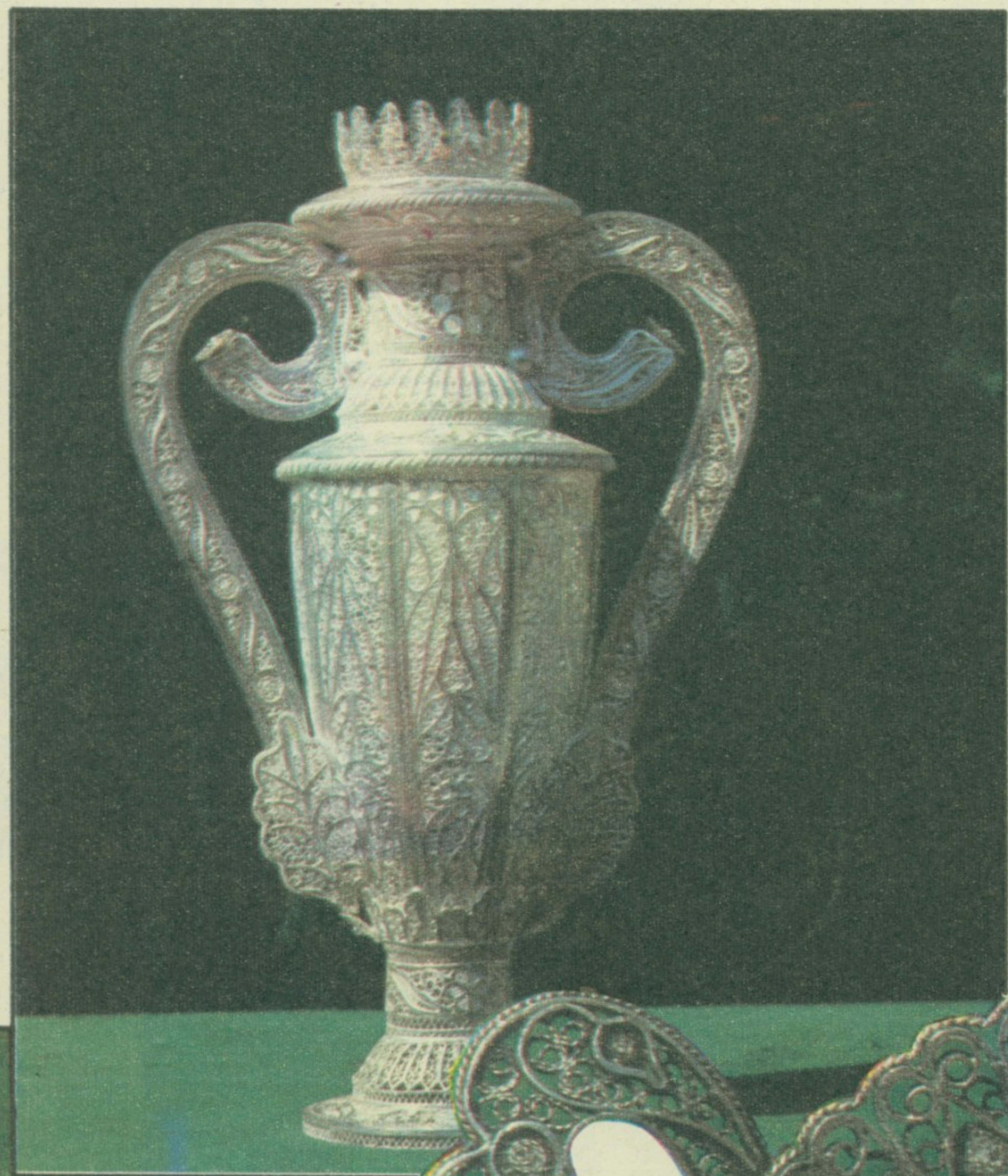
Снимио:

Љубомир Патрновић

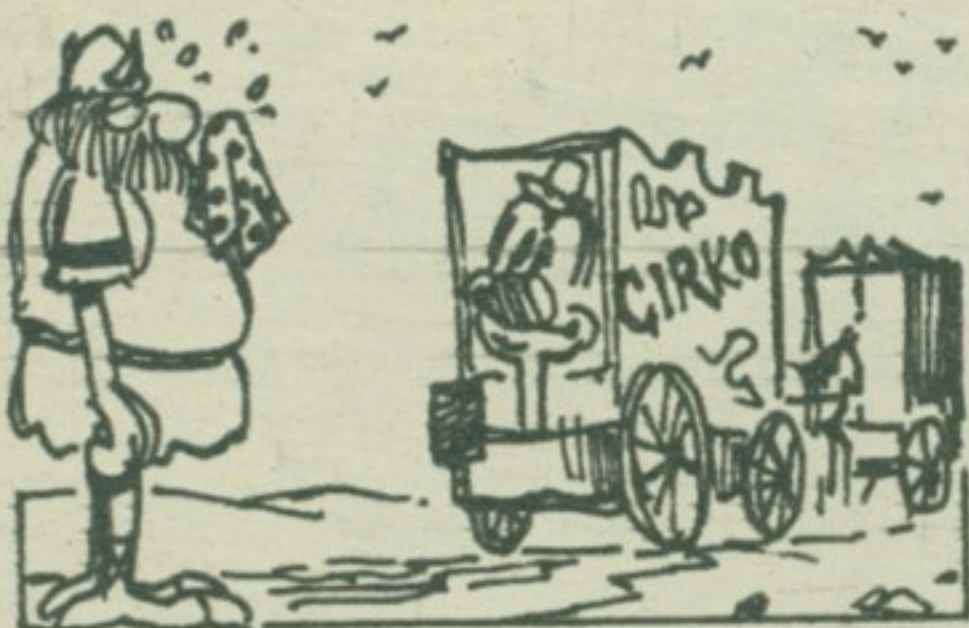
СРЕБР

НО ПРОЛЕТЕ

ХИТ-СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ ОДЛАЗИ ЦИРКУС

Музика и текст: Ђорђе Балашевић

Изводи: РАНИ МРАЗ

Одлази циркус из нашег
Широким друмом што излази

Одлази циркус, и ја се питам, сада,
Ко је домаћин, а ко је био гост?
Нестаје циркус у широкој равници.
У кишној ноћи за њим се

Одлази факир и артисти на жици
И тужни пајак, што био ми је драг.
Причаће деца о светлима арена,
Вежбаће, кришом, код куће

Али већ сутра, чим прође

Само ће ретко помишљати на то.
Остаће округли круг на месту

(Ту где се рвао с тигром

И пар планета, на њима

Које ће клинци, већ, нацртати брк.

Одлази циркус,
За све је боље тако:

Многи су представу схватили,
Нове пајаци ће маса наћи лако,
Јер други циркус ће доћи

Да л' је све било само фол?
Да л' је све само јефтин трик?
Ил' све те маске крију бол
И неки сасвим други лик?

ЂОРЂЕ БАЛАШЕВИЋ

ЂОРЂЕ БАЛАШЕВИЋ је пре свега песник и његове песме су само особен начин називања поезије. У њима сви проналазимо делић себе, својих радости, туга, љубави и снова... Ђорђе је сада без браде и својих вечних фармерки, али се не одваја од своје гитаре ни у пожаревачкој насарни где и даље ствара и певуши своје старе композиције.

У Студију 5 ПГП РТБ управо је снимљен његов нови албум „Одлази циркус“. Изгледа да се овим „одласком“ и РАНИ МРАЗ опрашта од своје публике. Али, песник Ђорђе Балашевић не опрашта се и од својих песама. То је одлазак из шоу-бизниса, покушај да се живи својим животом, далеко од рефлентора, новина и реклама. Од идућег лета, нада снине војничку униформу, Ђорђе ће за своју публику снимати једну плочу годишње, у тишини и миру. Писаће и за Биљану Крстић, изврсну певачицу РАНОГ МРАЗА.

„Одлази циркус“ је плоча љубавних песама, љубави срећних и тужних, али и љубави према животу, војвођанској равници и њеним људима, о прошлим и новим временима.

ВЕСТИ ИЗ ТИТОВОГ УЖИЦА

СТИВИ ВОНДЕР (STEVE WONDER)

Последњи пут СТИВИ ВОНДЕР је наступио у Енглеској 1974. године. Ове јесени указала се ретка прилика љубитељима Стивијеве музике да свог љубимца виде још једном на сцени. Стиви је наступио у чувеној лондонској арени Вембли која је, према очекивању, распродата неколико недеља пре самог концерта.

Наступ је био подељен у два дела и трајао је преко два часа. Стиви се својој перној публици одужио на најбољи начин. Праћен изванредном десеточланом групом, која седе назива ВОНДЕРЛАВ (WONDERLOVE) и вокалним квартетом презентирао је на задивљујући начин најпопуларније композиције из своје дуге и успешне каријере. Поред старих хитова, као што су „Празноверје“ (»Superstition«), „Господин војвода“ (»Sir Duke«) или „Моја драга љубави“ (»My Cherie Amour«), извео је и неколико најновијих песама. Те нове композиције прављене су у стилу соула, што наговештава да се Стиви враћа музици која га је и прославила.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

У Клубу омладине у Титовом Ужицу 21. октобра одржан је други Рок-излог у коме су учествовале све титовоужичке рок-групе и то: ЈУНИОР, СТРАХ, УНИВЕРЗУМ, ЗИМСКА ВОДА, ГАНГРЕНА.

ПАНК ФЛОЈД, ГЕНЕРАТОР, ДЕЛИРИЈУМ. Специјални гости били су АКВА из Трстеника, песник Предраг Гавриловић и кантаутор Мићо Митровић. После четири године рада најомиљенија титовоужичка група ФЕНИКС опростила се од својих обожаваљца због одласка чланова у ЈНА.

На слици је група ФЕНИКС.

Предраг Ковачевић
Омладинска 28
Титово Ужице
(хонсрар 150 дин.)

ВЕДЕР РИПОРТ (WEATHER REPORT)

Београдски џез-фестивал отворио је ове године америчка група ВЕДЕР РИПОРТ. Овај изузетан инструментални састав представио се београдској публици концертом који ће дуго остати у сећању свих посетилаца.

Групу ВЕДЕР РИПОРТ основали су 1970. године пијаниста Џо Завинул и саксофониста Вејн Шортер. Упознали су се сарађујући на плочама Мајлса Дејвиса. Заједно са басистом Мирославом Витоусом желели су да своја богата искуства и идеје преточе у оригиналну џез-форму која би наишла на широк пријем публике. Џо Завинул је рођен 1932. у Бечу. Студирао је на Бечком конзерваторијуму, а 1959. добио је стипендију чувене бостонске музичке школе Беркли. Касније сарађује са Мајнардом Фергусоном, Дајаном Вошингтон и Мајлсом Дејвидом. Девет година провео је у групи Кејнобола Едерлија за кога је написао хит „Хвала, хвала, хвала“ (»Mercy, Mercy, Mercy«) и добио Грами награду. На плочама Мајлса Дејвиса често се појављује као композитор, а посебно треба истаћи композиције „На тих начин“ (»In A Silent Way«) и „Вештичје пиће“ (»Bitches Brew«).

Вејн Шортер је рођен 1933. у Њу Џерсију. Студирао је на Музичкој академији у Њујорку. Сарађивао је са Хорџом Силвером и Мајнардом Фергусоном. Затим три године проводи у саставу АРТ БЛЕКИС ЏЕЗ МЕСИНЦЕРС, а шест година у групи Мајлса Дејвиса. Издао је и више самосталних албума.

Данас су Завинул и Шортер једини оригинални чланови састава. Многи музичари често су долазили у групу и још брже одлазили. Поред Мирослава Витоуса, треба поменути Алфонса Мозона, Аирта Мореира, Алфонса Џонсона и Дом Ум Рома. Када се 1971. појавио њихов деби албум „Временска прогноза“ (»Weather Report«) постављен је један основ за потпуно оригиналан и нов звук. Плоче које су следиле, од њих посебно издвајамо „Тајанствени путник“ (»Mysterious Traveler«) и „Црна берза“ (»Black Market«), само су потврдиле квалитете ове супергрупе.

У данашњој постави ВЕДЕР РИПОРТА бас-гитару свира познати Џако Пасториус, рођен 1951. у Пенсилванији. Родитељи су му такође џез-музичари. Своју музичку каријеру започео је као бубњар, а касније прелази на бас-гитару и убрзо постиже изузетну технику. Многи чувени џез-великани који су чули Пасториуса били су задивљени и ускоро су сви причали о младом виртозу. Некадашњи бубњар групе БЛАД, СВЕТ ЕНД ТИРС (Blood, Sweat and Tears) Боби Кломби понудио је Џаку снимање деби-плоче, што је Пасториусу омогућило да на велика врата уђе у свет џеза. Џеко тренутно важи за једног од најбољих бас-гитариста на сцени, а у то смо могли да се уверимо и на београдском концерту.

Пети члан ВЕДЕР РИПОРТА је ништа мање познати Питер Ерскин који већ годинама ужива статус врхунског уметника.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем добро очуване оригиналне ЛП плоче: »SSSH« (TEN YEARS AFTER), »Rainbow Concert« (Eric Clapton), »Starless and Bible Black« (KING CRIMSON) први ЛП групе BLACK SABBATH, »Thanks I'll Eat It Here« (Lowell George) и »Fifth Dimension« (THE BYRDS).

Милан Вољевић
Белведерска 111
81000 Титоград

ЏЕФ БЕК (JEFF BECK)

Више од три године нисмо ништа чули о Џефу Беку. Међутим, почетком октобра појавила се нова плоча енглеског гитаристе „Тамо и назад“ („There And Back“), а најављена је и велика турнеја по свету.

Џеф Бек је рођен 1944. Студирао је уметност на Вимблдон колеџу у Лондону. Заинтересовао се за блуз, нарочито за Чикаго блуз, а узор му је у то доба био Маџ Ватерс (Muddy Waters). Постаје познат 1965. године, када замењује Ерика Клептона у легендарној блуз-рок групи ЈАРДБЕРДС (YARDBIRDS). Већ као један од нај-

популарнијих гитариста повлачи се из групе и нешто касније оснива нови састав ЏЕФ БЛЕК ГРУП (THE JEFF BLECK GROUP) са Родом Стујартом, Реном Вудом и Никијем Хопкинсом. Када је 1969. изгледало да ће ЏЕФ БЛЕК ГРУП постати врхунски састав, Бек се још једном повлачи из јавности да би непосредно после тога доживео теšku саобраћајну несрећу која га је у потпуности удаљила са сцене.

Враћа се 1972. године у трио БЕК, БОГАРТ и АПАЈС (BECK, BOGERT & APPICE). Са истоименом плочом постиже огроман успех у читавом свету, али ни то није довољан разлог за Бека да настави са радом. Већ 1976. Бек око себе окупља нове сараднике и са пијанистом Максом Мидлтоном, басистом Филом Ченом и бубњарем Ричардом Бејлијем снима свој први џез-албум „Ударац за ударцем“ („Blow By Blow“). Још те, 1976. године Бек се готово у потпуности одрекао рок-музике. Његове плоче „Blow By Blow“, „Wired“ и „Jeff Beck With The Jan Hammer Group Live“ јасно приказују Бекову тадашњу оријентацију. Џез и такозвана фуџи-музика и данас су центар његових преокупација. О својим тренутним амбицијама Бек каже: „Мене интересују промене. Већ 18 година свирам гитару и желим и даље да се развијам као музичар. Честе паузе које правим у ствари су покушаји да искристалишем своје идеје и да стварно утврдим и одредим шта желим да свирам“.

Албум „There And Back“ по својој структури не одступа много од претходних Бекових остварења. Може се чак рећи да је синтеза плоче „Blow By Blow“ и „Wired“. Џеф је нови албум снимио у сарадњи са То-нијем Хајмсом (инструменти са клавијатурама), Сајмоном Филипсом (удараљке) и Мо Фостером (бас). Ови музичари ће га пратити и на предстојећој турнеји.

ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ

„Без длаке на језику“ је назив ЛП плоче сарајевског рок-састава ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ. И на овом великом диско-издању композитор, аранжер и писац текстова је МИЛИЋ ВУКАШИНОВИЋ. Заинтересовано је поменути да је поред овог пројекта снимљено још шеснаест нових композиција на енглеском језику које ће бити попућене дискографским кућама Polydor и CBS. О овим новим по-

духватама Милић Вукашиновић говори са пуно оптимизма: „Ја мислим да је албум „Без длаке на језику“ моје најбоље остварење. Песме су веома ангажоване, текст је доста оштар и говори о нашим свакодневним проблемима. Што се тиче планова везаних за западно тржиште, припремио сам нове композиције у оригиналној рок-верзији. То су љубавне песме које подсећају на оне које су певали БИТЛСИ на почетку своје каријере. Можда ће ово звучати нескромно, али ја верујем у ове пројекте“.

ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ

„Црно-бијели свијет“ је назив првог ЛП-ија све популарније загребачке групе новог таласа. Иако су чланови ПРЉАВОГ КАЗАЛИШТА својевремено почили као верни следбеници панк-покрета, најавивши тако револуционарне промене на нашој поп-сцени, за последњих годину дана изменили су своја схватања што је видљиво и на овој плочи.

НИЛ ЈАНГ И КРЕЈЗИ ХОРС (NEIL YOUNG CRAZY HORSE)

Шеснаест композиција нашло се на дуплом ЛП-ију „Live Rust“ Нила Јанга и групе КРЕЈЗИ ХОРС. Свака од ових композиција имала је великог успеха код публике и била хит. Гитара Нила Јанга и његов глас пражени су одличним гитаристом Френком Сампедром, басистом Билијем Толбетом и бубњарем Ралфом Молином.

МОЈ ИЗБОР

„Толико има добрих композиција да ми је заиста било тешко да направим избор од само десет песама“, пише нам САМИР МУЈАЧИЋ, ученик из Тузле.

ДОМАЋЕ

1. НЕК СЕ ЗНА — Ватрени пољубац
2. ГАЗИ ОПЕТ ЧИЗМА — Атомско склониште
3. ТЕТРАПАК — Метак
4. КАД МИСЛИ МИ ВРЛУДАЈУ — Аеродром
5. КУМОВА СЛАМА — Леб и сол

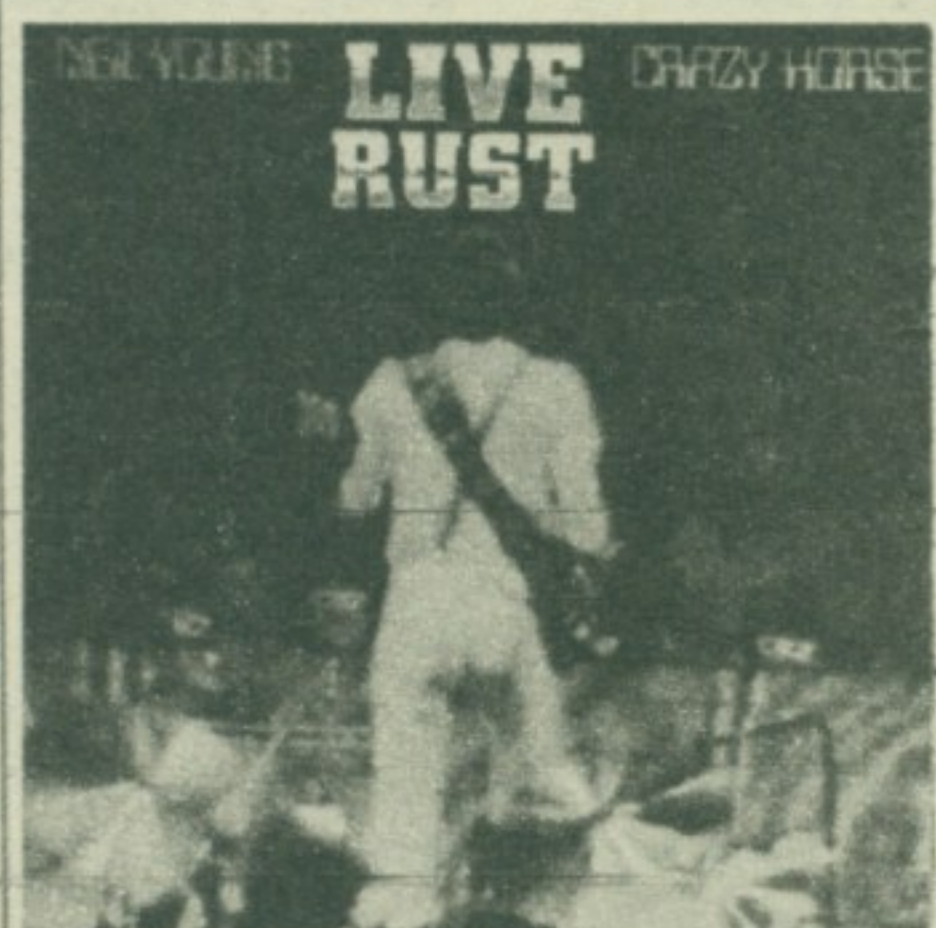
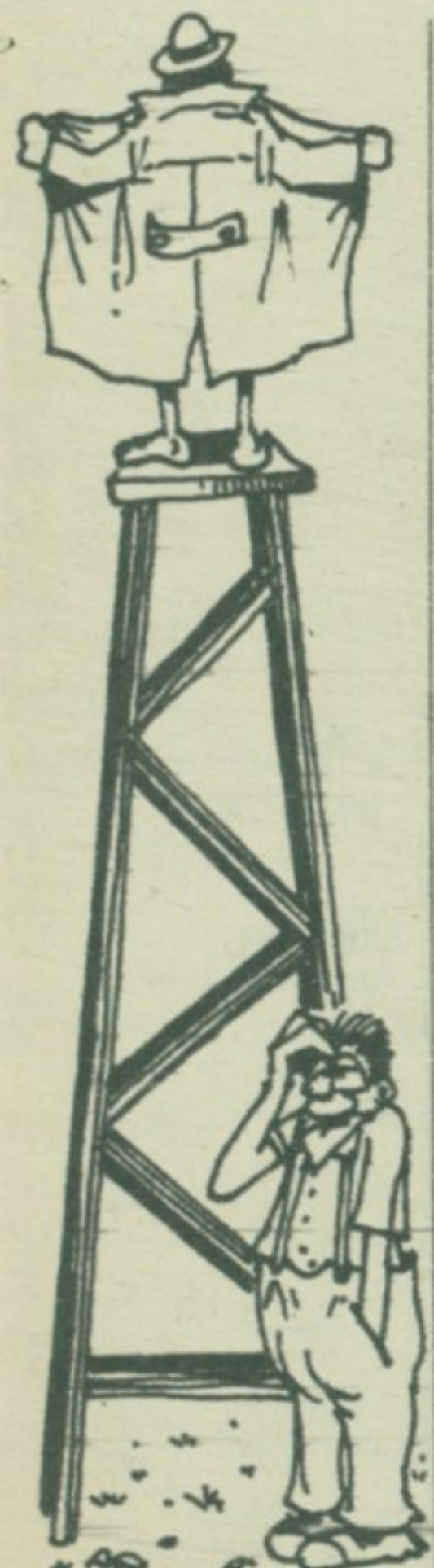
СТРАНЕ

1. STILL I'M SAD — Rainbow
2. IN A GADDA DA VIDA — Iron Butterfly FUGE EN
3. TOCCATA ET FUGUE EN REMINEUR — Johan Sebastian Bach
4. FREE 'N' EASY — Uriah Heep
5. LOOKIN OUT FOR NO. 1 — UFO

НАША КАРИКАТУРА

ЏО ВОЛШ—ИГЛС (JOE WALSH—EAGLES)

родитељи !
ученици !

Библиотека АТЛАСИ ЗНАЊА

Јединствена врста ђачке енциклопедије која обухвата 10 илустрованих књига из свих области науке.

Библиотека „АТЛАСИ ЗНАЊА“ прилагођена је наставним плановима и програмима основних школа.

Слике изванредно допуњују занимљиво писан текст који се лако памти. Свих десет књига Библиотеке „АТЛАСИ ЗНАЊА“ штампано је ћирилицом на квалитетној хартији. Свака књига има око 100 страна од којих 50 пуних страна са илустрацијама у боји, формат 21 x 14 cm.

„АТЛАСИ ЗНАЊА“ доживљавају велики успех широм Европе.

Књиге се могу купити само у комплекту.

ЦЕНА КОМПЛЕТА од 10 књига износи 750 динара.

Књиге можете подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у Новом Саду — Лазе Костића 22, тел. 20-339; Сарајеву — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; Светозареву — Славке Ђурђевић б. б. зграда Б-3, тел. 23-313; и у Загребу — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

ИРО „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

ПЗ 5. 12. 1980.

Овим неопозиво наручујем комплет од 10 књига библиотеке „АТЛАСИ ЗНАЊА“ по цени од 750 динара.

ЗА ГОТОВО — плаћање поштару приликом пријема књига.

НА ОТПЛАТУ — у 5 редовних месечних рата по 150 динара, по пријему рачуна и одговарајућег броја уплатница „Вук Караџић“. Камата ће ми се обрачунавати према броју рата и важећим законским прописима.

(Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност Општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име

Место и година рођења

Занимање Пошт. број и место становања

Улица и број телефон:

Назив и адреса радне организације

Потпис купца Бр. л. карте издате од СУП-а

Овера запослења за купце на отплату: М. П.

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ
БР. 13

ХАТХАТНИ-
КОМ НИЈЕ ЈА-
СНО КАКО УСПЕ-
ВАМ ДА ПОРО-
ДИМ ОВАКО ЗА-
НИМЉИВЕ ИЗ-
РАЗЕ ЛИЦА

ОТВОРИ
И ПЛАТИ
КИРИ-
ЈУ?

ДА МИ
ПАДНЕ
ШАКА...

КАД ГА
ЈА ШЧЕ-
ПАМ...

ДОБРО... ЗНАМ ДА
ПРОДАВНИЦА ТЕПИХА
НЕМА НОЋНОГ ЧУВАРА,
АТИ НЕМОЈ ДА ПРЕ-
ТЕРУЈЕШ?

ТИ СИ МАМА? КАКО СИ
ЧУЛА ДА ЈЕ СПИКЕР НА-
ЈЕДНОМ ЗАКУТАО?

НОВИ ЛИФТ
БИ БИО СКУП
ПА СТО НА САС-
ТАНКУ МУЊНОР
САВЕТА ДОШ-
ЛИ НА ОВУ РЕ-
НИЈАТНУ ИДЕ-
ЈУ?

КАД САМ ГА КУПОВАТИ,
РЕКЛИ СУ МИ ДА ЈЕ ПОЛИ-
ЦИЈСКИ ПАС, АОН ИСПАДЕ
ПАС-САОБРАБАДАН?

ВАШ САКО РЕ ОДМАХ
БИТИ ГОТОВ? САМО ДА
УДЕСИМ НЕКЕ ДЕ-
ТАЉЧИГЕТ

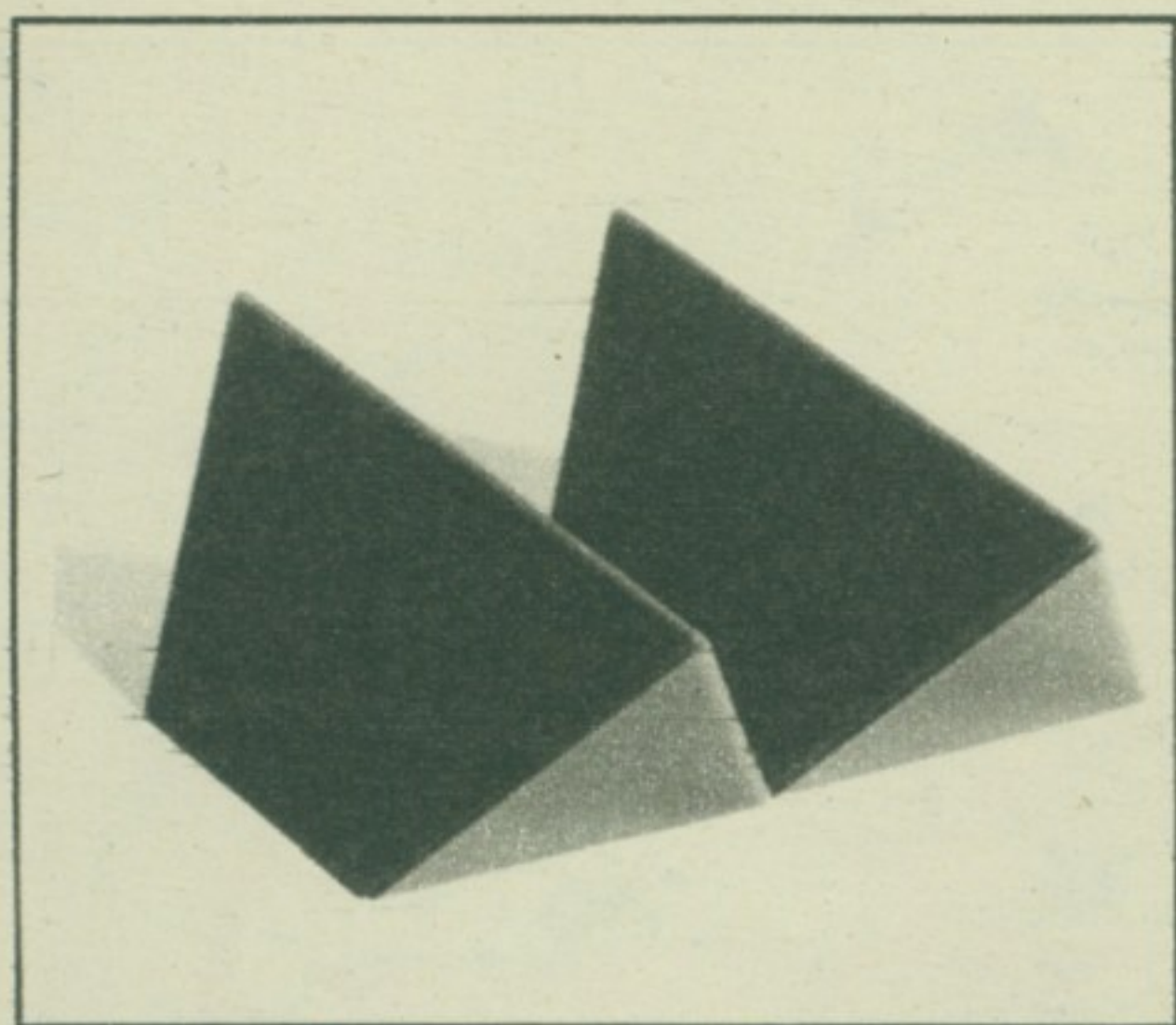
МОЖЕТЕ ЛИ ГА ИЗ-
ЛЕЧИТИ? ТЕШКО
ЈЕ ОБОЛЕО?

ШТА? ЗАР ЈОШ ТВРДИТЕ
ДА СУ ОВИ ВАШИ МАТРАНИ
ЉУБНИ И МЕКАНИ?

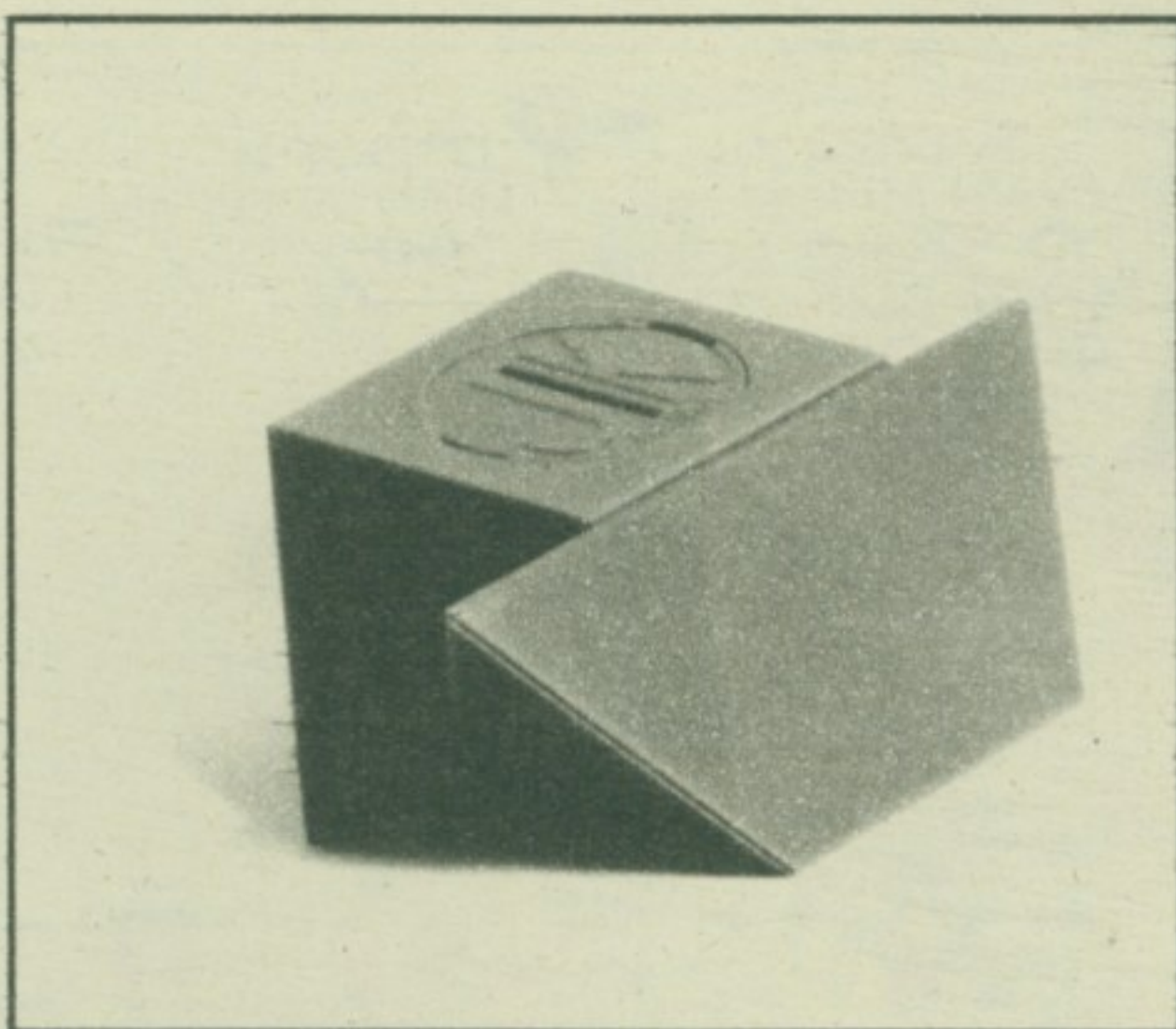
ИЗВИН'ТЕ? ОД КИЛО,
ЗАКИНАО САМ ВАМ СА-
МО ПОПЛА...

БРРР! КАКВА ПРОПАЈАТ
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ НЕКО ОТ-
ВОРИО ПОКЛОПАЦ НА ОБ-
ЛИЖЊЕМ ШАХТУ?

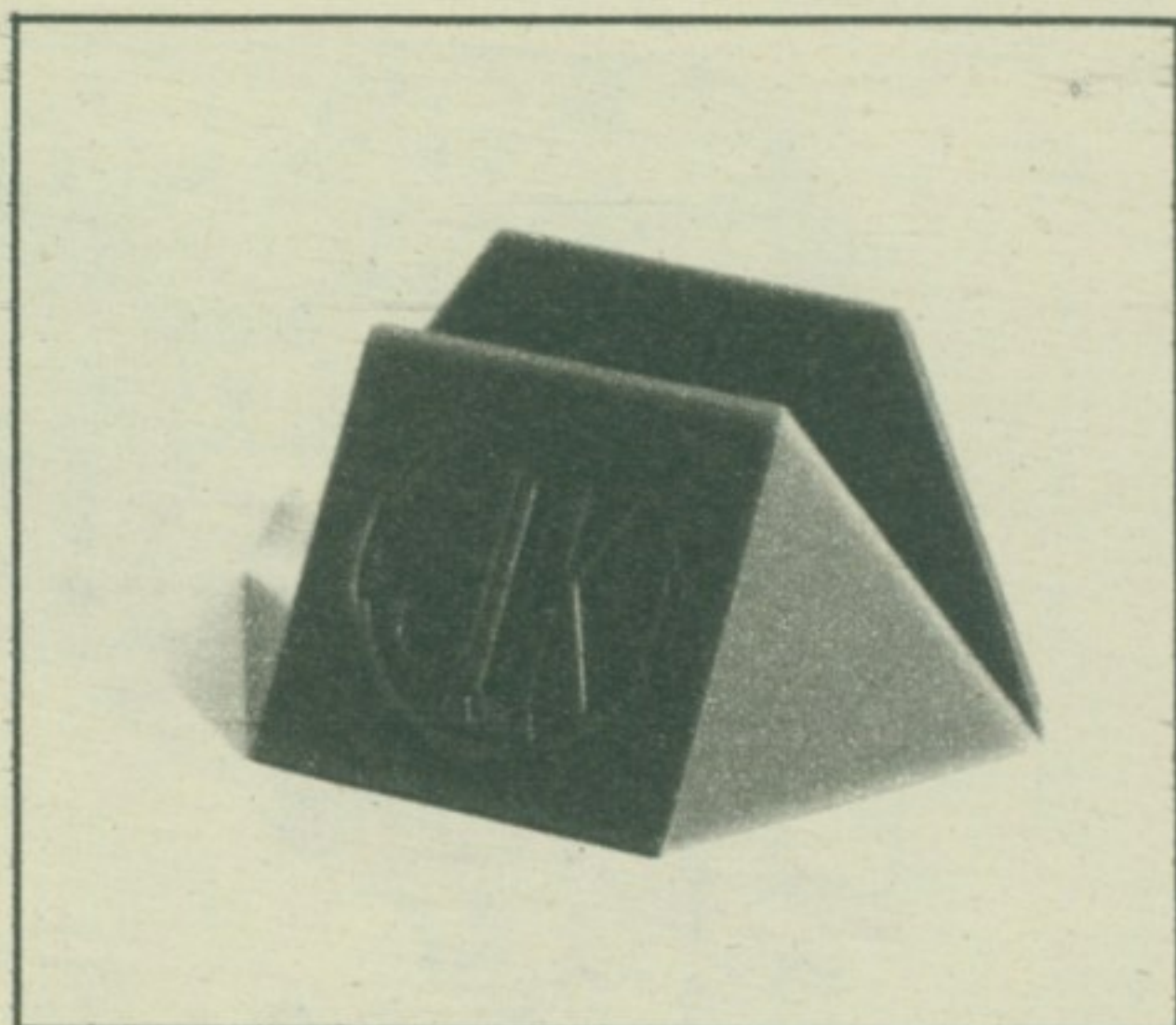
101
F. H. 570

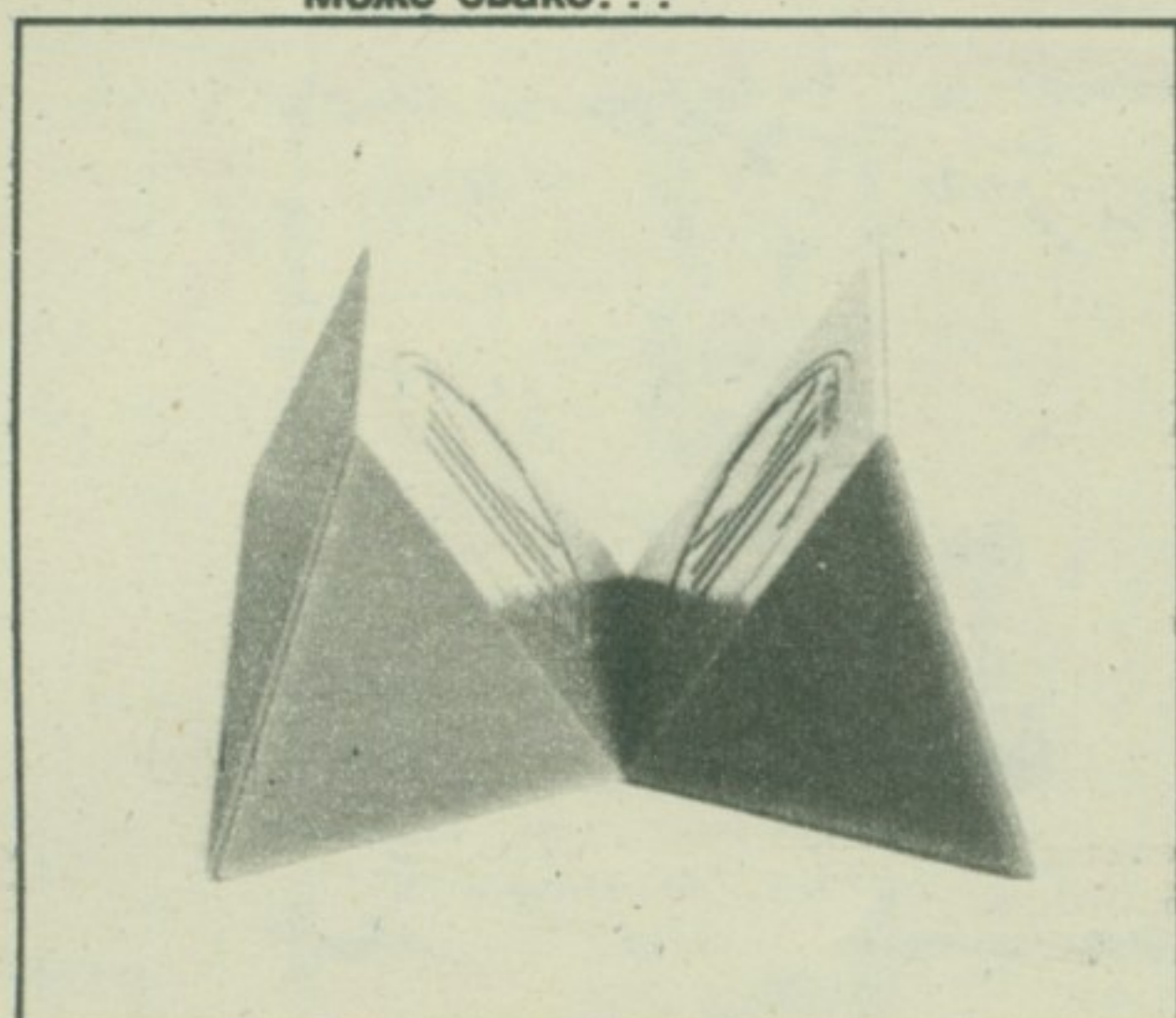
Може овако...

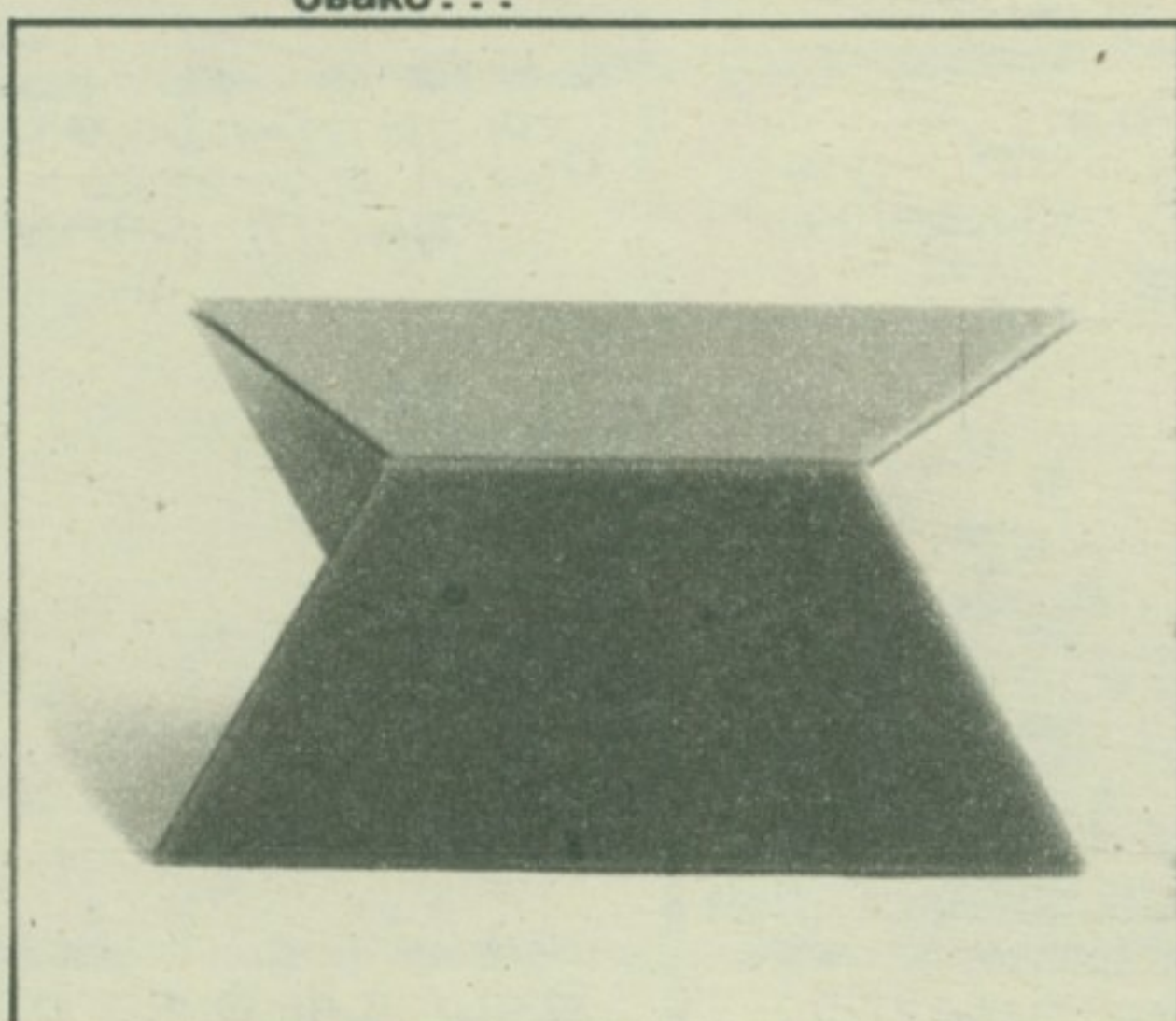
овако...

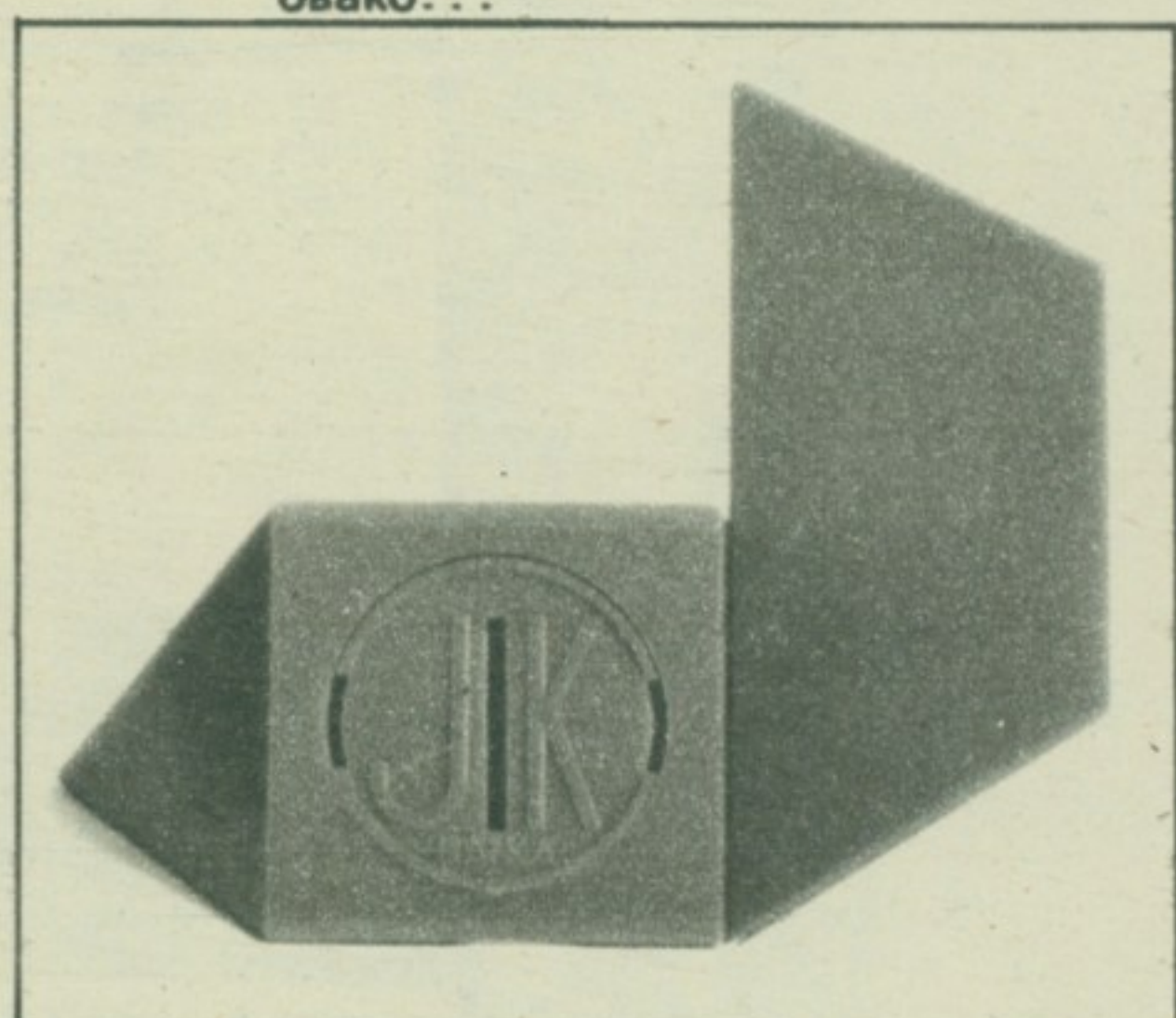
овако...

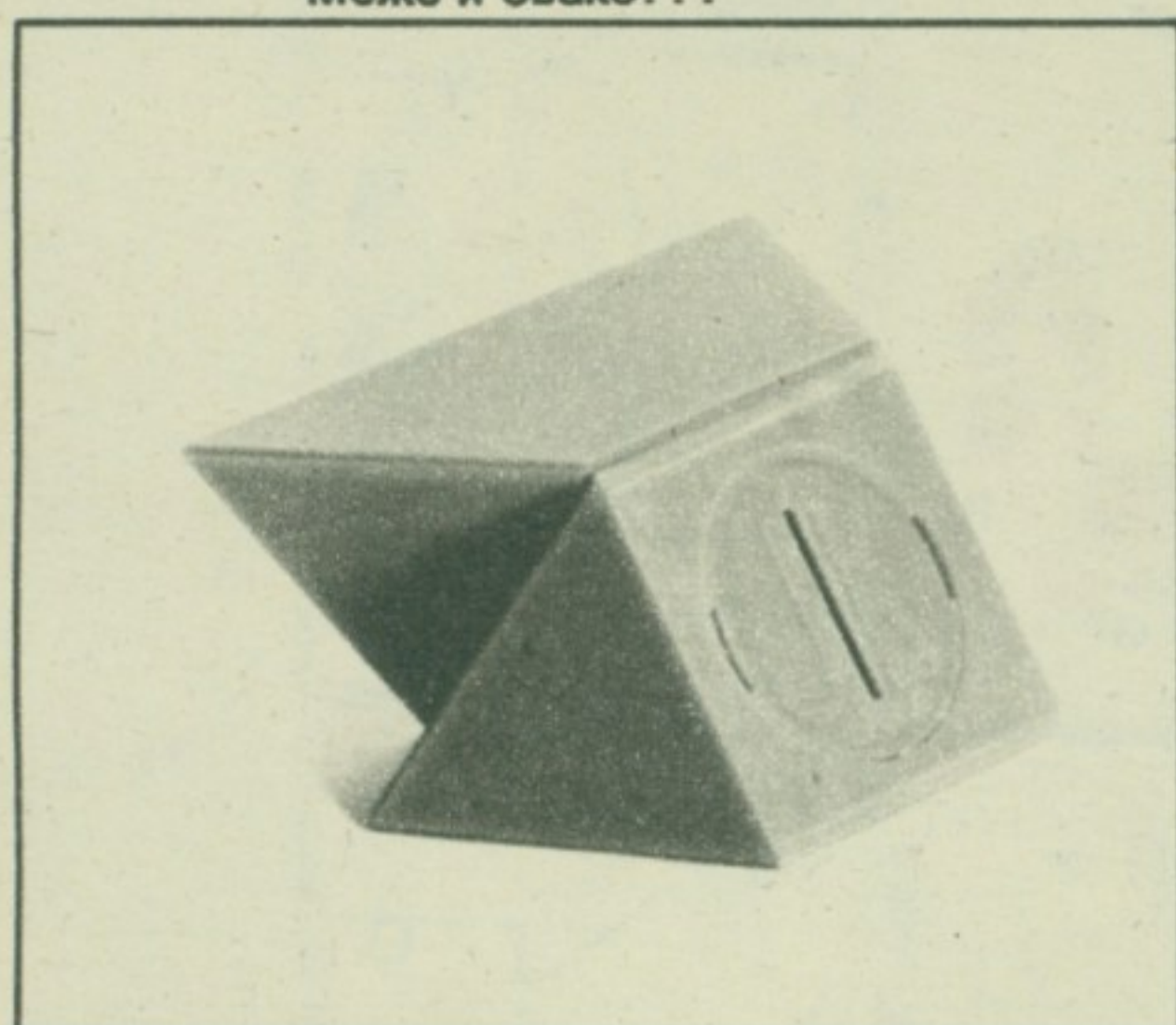
Може и овако...

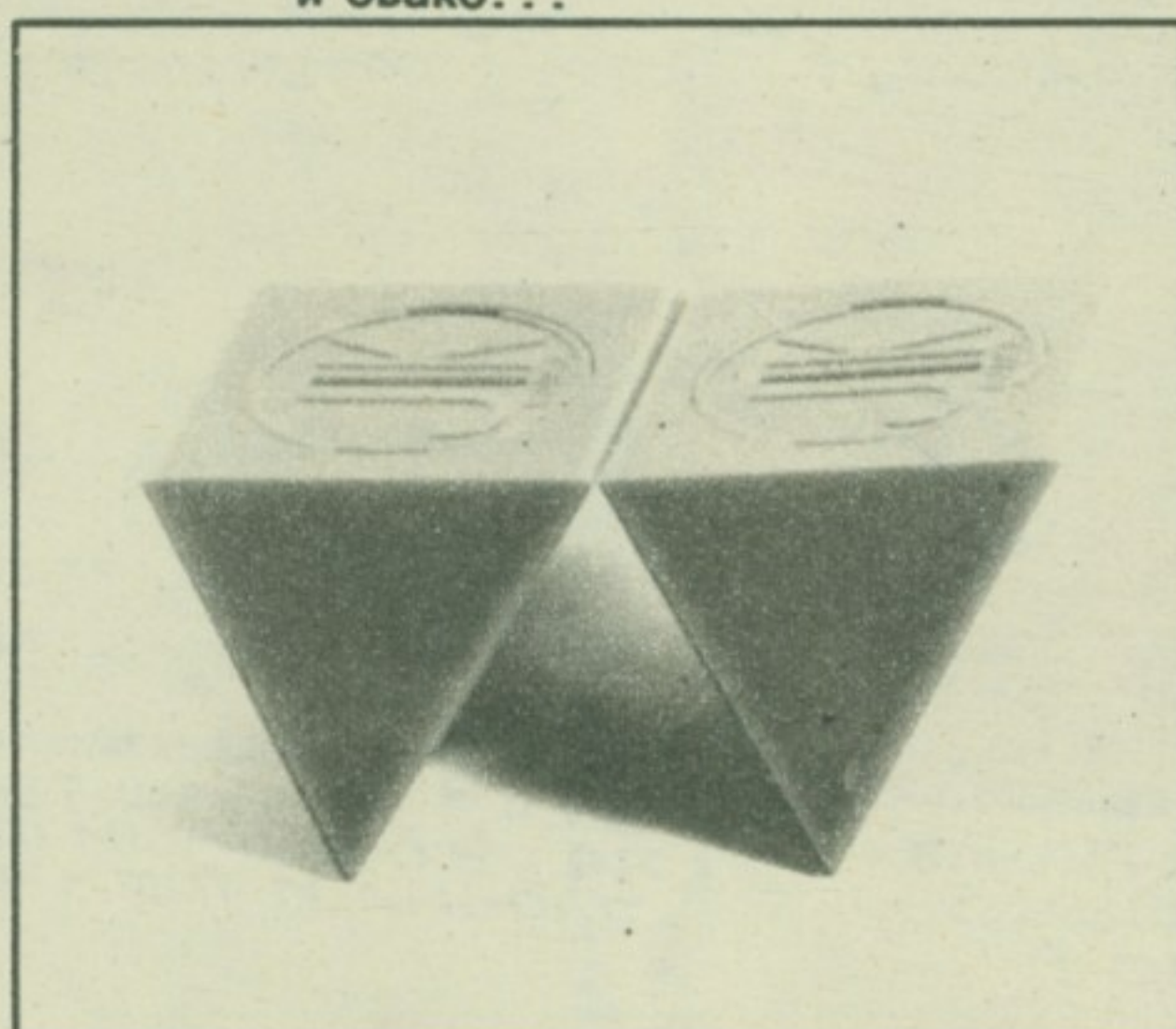
и овако...

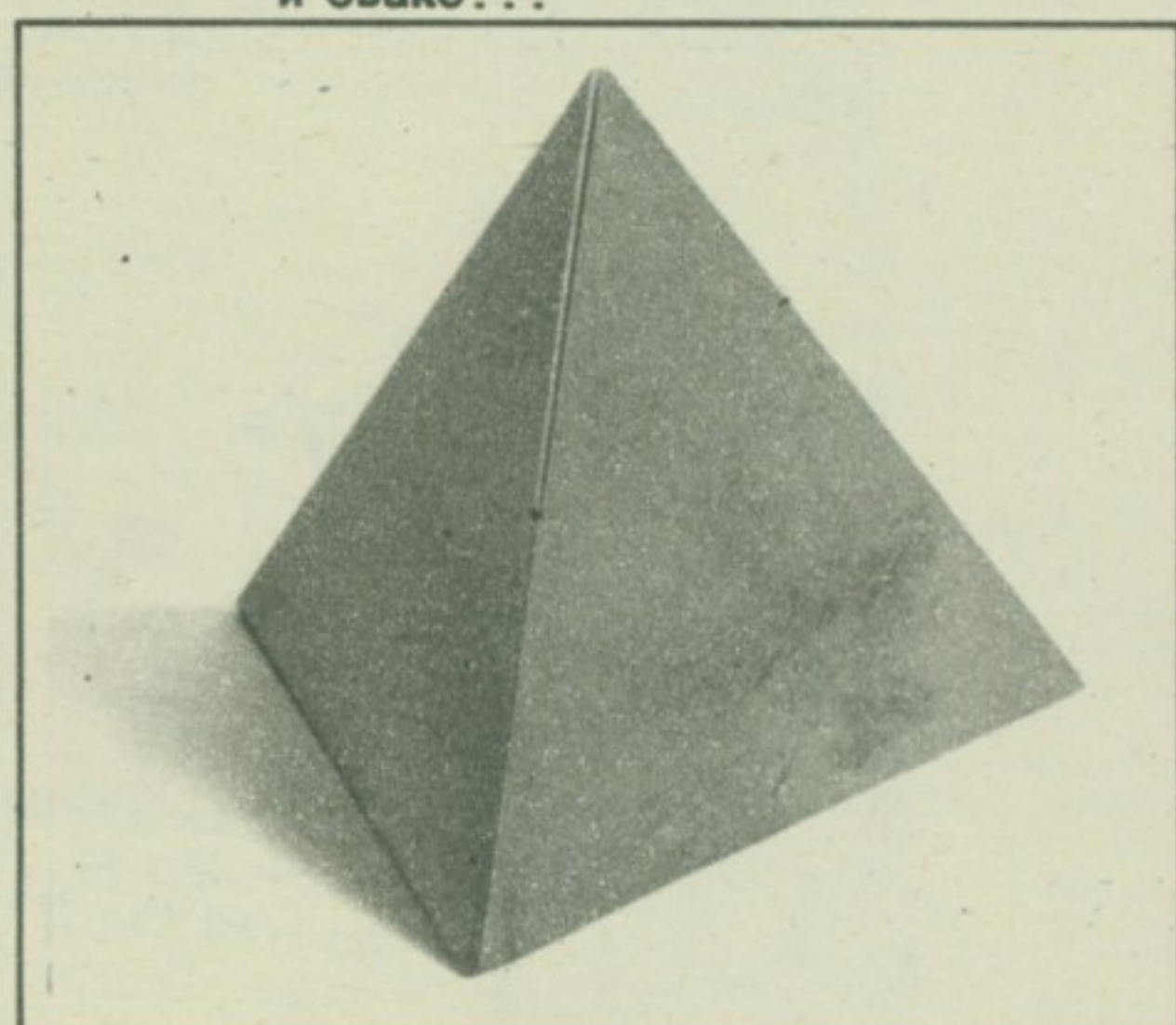
и овако...

Па овако...

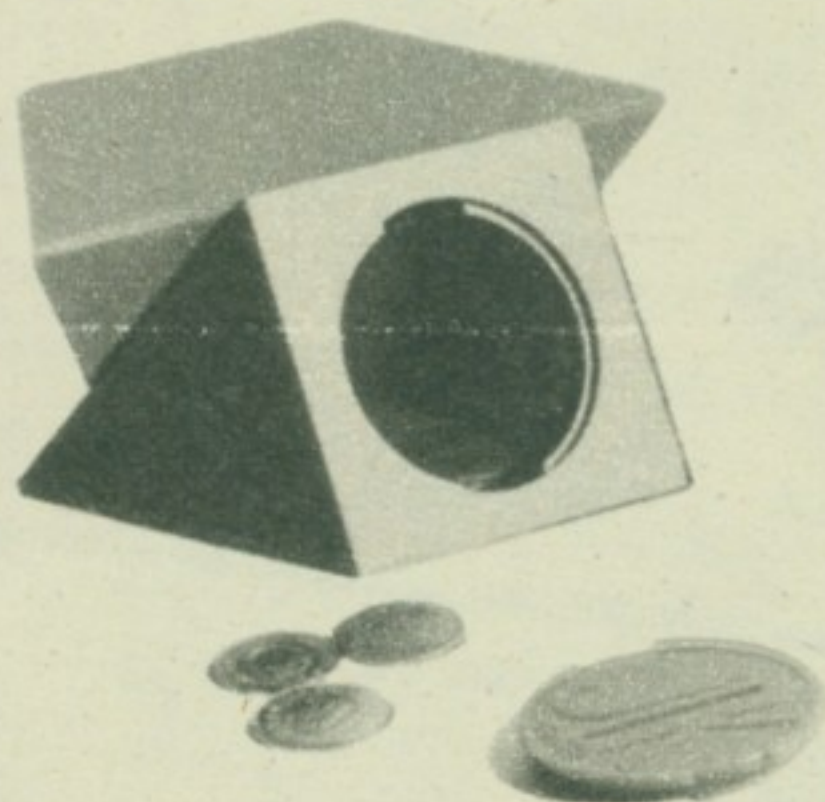
и овако...

Али треба — овако !

Хајде да се мењамо !

Ви нама — новац који сте уштедели,
да га чувамо све док вам не затреба.

Ми вама — штедну књижицу и
ЧАРОВНУ ПИРАМИДУ? да се забавите
и да у њу стављате ситан новац.
Ситниш уопште не смета ако се штеди!

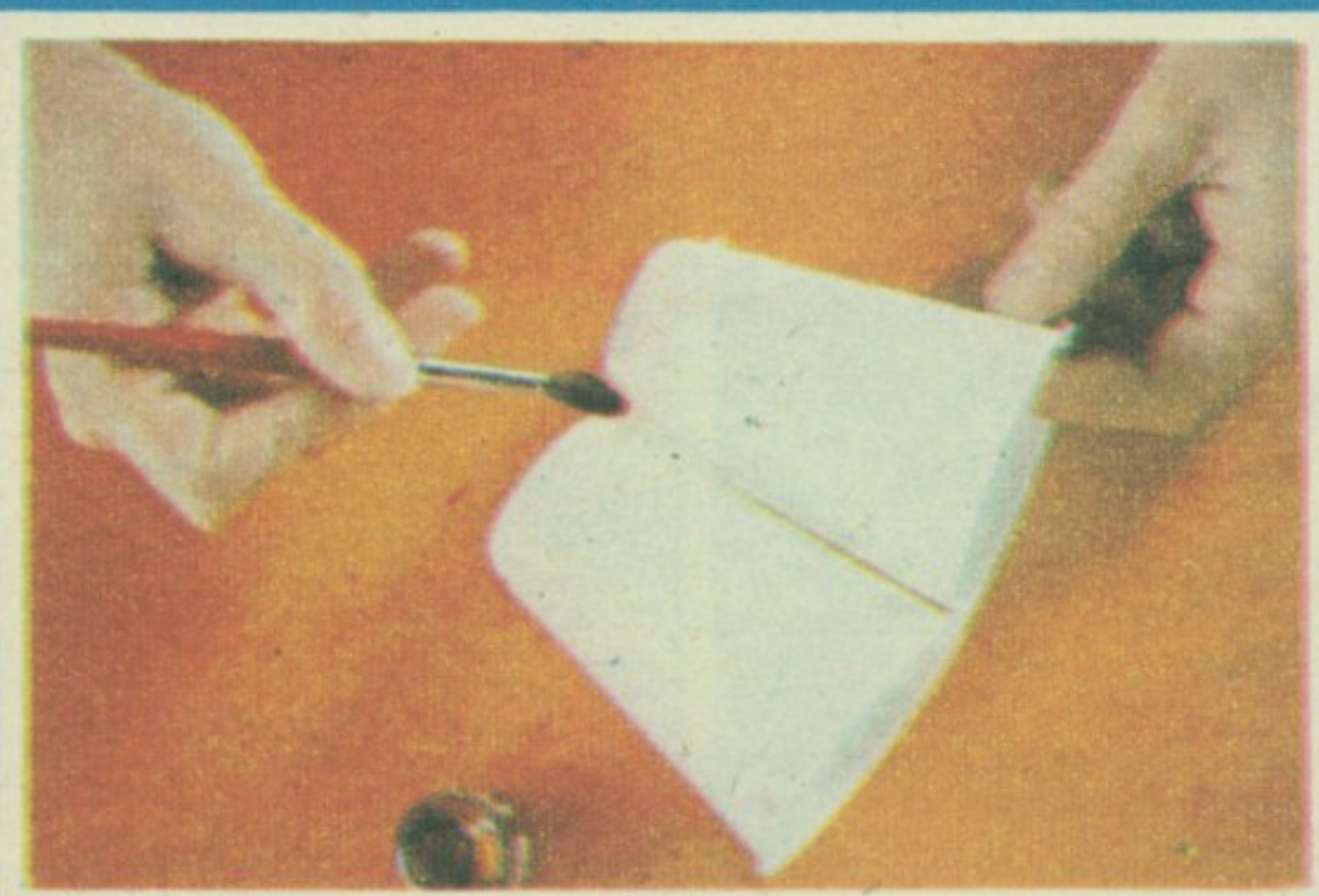
Касица као касица. Е, није!
Ни касице нису оно што су биле.
Ово је ЧАРОВНА ПИРАМИДА.

Кад од једног правиш два — то је лако,
ал' од два да направиш једно...
Како? Пише у књижици па ће и то
бити лако. А да л' може свако?
Дај неком да проба. Ту почиње забава.
Окрени, обрни... ЧАРОВНА ПИРАМИДА.

**ЈУГОСЛОВЕНСКА
ИЗВОЗНА И КРЕДИТНА
БАНКА**

ПОД СВЕТЛОШЋУ ЧАША

1

Потребно вам је укупно 110 чаша, лепак, четница, електрични гајтан са сијаличним грлом (који ће вам припремити нано од одраслих унућана) и једна сијалица. Само пазите, да би се избегло прегрејавање, купите сијалицу од 60 вати.

2

Посао почните са две чаше које ћете залепити једну за другу, као што је то приказано на фотографији.

Онда узмите трећу чашу и залепите је за предходне две.

3

Чаше ређајте и лепите једну на друге све док се круг не затвори.

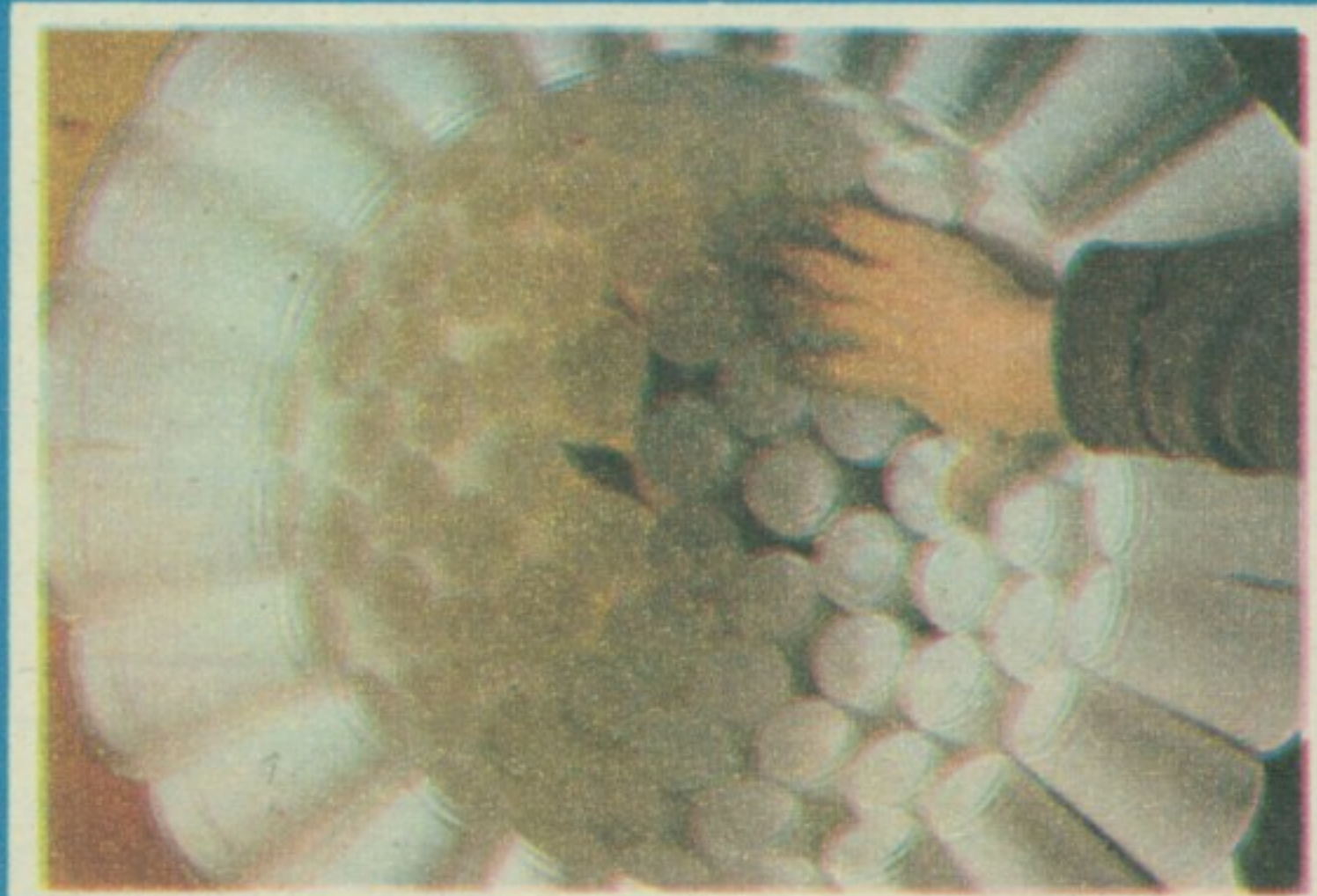

Дани су све краћи и принуђени сте да поподнева и вечери проводите уз електричну светлост. Има ли ичег тужнијег од сијалице која виси на жици или лустера који није по вашем укусу и стално вам „боде очи“? Да би допринела лепшој атмосфери собе, Цица ће вас научити нано да направите оригиналан лустер од пластичних чаша које сте сакупили или их купили у самопослузи или папирници. Добро погледајте нано је то она урадила и, онда на посао!

4

У свако друго удубљење залепите по једну чашу. На исти начин направите још пет кругова.

Када сте образовали куполу, остаје вам још да једном чашом затворите круг на врху. На крају лустер причврстите за гајтан и видећете нано ће ваша соба деловати много топлије и присније. Ако желите, дно чаша можете и да обојите.

КАБЛОМ ЈЕ НАЈБЕ

Не можете ни да замислите колико је препрека требало савладати док нисмо усавршили радио-транспорт. Не тврдим да је данас савршен, али ипак. Главну тешкоћу — што је био случај и са телевизијом тридесет година раније — представљала је дефиниција, то јест, како би рекли латинци, „уобличавање“ и пет година провели смо над секундарним проблемом.

Као што сте вероватно видели у Научном музеју, први предмет који смо успели да трансмитирамо била је дрвена коцка. Стигла је на одређено место у савреном стању, ако занемаримо чињеницу да се блок чврсте хомогене материје уз пут претворио у сићушне лоптице.

Личила је, да се изразим фигуративно, на тродимензионалну верзију првих грубих телевизијских слика. Анализатори које смо тада имали нису могли да разбију предмете молекула по молекула, односно електрон по електрон. Уместо тога слали су их у ситним делићима.

У извесним случајевима то и није било тако важно. Али, за уметничке дела, о људима и да се не говори, било је неопходно да се процес битно побољша.

Успели смо употребом анализатора се делта зрацима постављеним свуда око предмета: одозго, одоздо, десно и лево, спреда и позади. Поштено смо се знојили док нисмо успели да синхронизујемо свих шест положаја. Тада смо приметили да овај начин пре трансмисије раставља предмет на ултра микроскопске честице. У већини случајева то је одговарало.

Искористили смо тренутак непажње екипе из одељења за биологију на 37. спрату, позајмили смо мало индијско прасе из њихове менаџерије заморчића и послали га помоћу нашег уређаја.

Стигло је у одличном стању, осим што је уз пут угинуло. Вратили смо га власницима с учтивом молбом да направе малу аутопсију за добробит човечанства.

Биолози су се понели веома грубо и одбили су сарадњу. Прасе је, а ми то нисмо могли знати, било заражено јединственим културама неких микроба које су низ месеци гајили у епруветама. Нису хтели да чују за аутопсију.

Да се обични биолози почашају тако неучтиво! Изложили смо њихову лабораторију пољу високе фреквенције и у року од десет минута сви се тресли у грозници.

Пола часа касније добили смо резултате аутопсије: заморче је умрло од шока. Приде смо добили и савет да би било најбоље да, ако ипак наставимо с експериментима, својим невиним жртвама везујемо очи. Напоменули су, као узгред, да ће 37. спрат бити заључан бравом са специјалном комбинацијом — против колега клептомана.

Ову увреду нисмо отрпели. Бацили смо мали поглед Х-зрацима на њихову браву и убили их у појам када су у роза коверти добили тачну комбинацију шифре. Ето, то су предности нашега заната.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

У извесним несрећним околностима путници на излазном терминалу нису више личили на људе. Али, нису личили ни на Марсовце ни на Венеријанце.

АРТУР КЛАРК

Једине колико-толико достојне противнике имали смо у хемичарима на спрату изнад нашег, али смо и с њима лако излазили на крај. Истина, једном су успели кроз рупу на таваници да нам убаце неко одвратно органско једињење које је ужасно смрдело. Сваке ноћи, када би хемичари отишли кућама, бомбардовали смо им лабораторију космичким зрацима ниског интензитета и све је прштало и пуцало као да је ватромет. Престали смо када се стари професор Хадсон једне ноћи дуже задржао у лабораторији и умало није страдао.

Али, да се вратимо на нашу ствар. Набавили смо још једно заморче, дали му анестезију и послали га предајником. Ово индијско прасе је преживело путовање и уредно се повратило из анестезије.

Били смо пресрећни. Безболно смо му одузели живот и балсамовали га за потомство, као што се може видети у Научном музеју, уз остале пионирске ствари.

Пошто нам је био циљ да отворимо сервис за путнике, нисмо могли да продужимо на овакав начин. Сувише је подсећао на операцију и оправдано смо сумњали да би га људи прихватили. Редуцирали смо време трансмисије на десетохиладити део секунда и, умањивши тако шок, послали једно заморче без анестезије. Стигло је живо и здраво. И оно се данас налази у Музеју науке. Наравно, балсамовано.

Постало нам је јасно да је куцнуо час да неко од нас испроба уређај, али смо се одмах сложили да би за човечанство представљало ненадокнадив губитак ако нешто не би пошло како треба. Смислили смо да би најбољи први човек путник био професор Кингстон који је на 197. спрату предавао старогрчки или неку сличну бесмислицу.

Увукли смо га у одашиљач употребивши Хомера као мамац. Укључили смо поље и одаћну које се чуло из пријемника схватили да је стигао на циљ жив, здрав, и припуној свести, ако се у овом случају уопште могло говорити о некој стварној свести. Било нам је прилично жао што и професора не можемо да балсамујемо.

После њега сви смо прошли кроз предајник и тако могли да потврдимо да је пут сасвим безбедан и да наш изум можемо да лансирамо на тржиште.

Мислим да се сећате сензације коју је изазвао када смо га приказали штампи. Наравно да смо

једва убедили новинаре да се не ради ни о каквом трику. Нису поверовали док их све нисмо послали кроз предајник. Одбили смо само лорда Роскасла — од њега би искочили сви осигурачи све и да смо успели да га угурамо у предајник.

Демонстрација са новинарима направила нам је такву рекламу да смо одмах основали Компанију без икаквих административних тешкоћа.

Рекли смо до виђења Институту за истраживања. Опростили смо им све нанесене увреде и који милиончић, наш скромни прилог науци.

Почели смо да правимо прве комерцијалне предајнике и пријемнике. Сервис је отворен 10. маја 1962. године. Приређена је пригодна свечаност на терминалу предајника у Лондону. У Паризу,

где се налазио пријемник, маса људи очекивала је прве путнике, или, можда, прижељкивала да се никада и не појаве. Са Французима се никада не зна, поготово када је у питању Велика Британија.

У Лондону, док се са свих страна орило: „Живео!“, председник владе свечано је притиснуо дугме (које није било спојено ни с чим), главни техничар је окренуо прекидач (који је и те како био спојен) и једна велика британска застава нестала је у каблу, да би се касније нашла усред Париза.

Затим су почели да пристижу путници и то у таквим количинама да цариници просто нису знали где им је глава. Путнички сервис одмах је постао толико популаран да смо мирне душе наплаћивали две фунте по особи. По нашем мишљењу веома уносно с обзиром да је сваки пролазак кроз кабл трошио струју у вредности стотот дела пенија.

За кратко време спојили смо се са већим европским градовима. Калбом, не радимо. Систем са кабловима био је сигурнији мада је постављање испод Ламанша полиаксијалних каблова, који су коштали пет стотина фунти по километру, представљало приличан проблем.

Затим смо, у сарадњи са ПТТ службом, почели да развијамо националну мрежу између најзначајнијих градова у Великој Бри-

ЖЕ!

реклама: „Путујте телефоном“ и „Путовање жицом је најбрже“ које су 1963. преправиле Енглеску.

Ускоро су сви почели да користе нашу мрежу и свакога дана отпремали смо на хиљаде тона робе у свим правцима.

Наравно да су се дешавале несреће, али вас подсећам да нам је пошло за руком оно што никада ниједан министар за транспорт није успео: свели смо број саобраћајних удеса на десет годишње!

Тада смо губили по једног путника на сваких шест милиона, што је минимални проценат чак и за транспортни сервис у повоју, какав је био наш. Данас имамо још боље резултате.

Понеки удес бивао би, истини за вољу, веома чудан, а било је и случајева о којима нисмо обавештавали ни сопствене службенике, а камоли осигуравајућа друштва.

Релативно честу незгоду представљало је додиривање линије са масом. У таквим случајевима од несрећног путника није остајало ништа. Претпостављам да су се молекули од којих се састојао готово равномерно распоређивали по читавој Земљиној кугли.

Зато се сећам једне изузетно тешке несреће када се уређај покварио усред трансмисије. И сами можете да замислите шта се догодило... Можда је, ипак, било још ужасније када би се две жице додирнуле и два струјна кола помешала.

Срећом, нису баш све незгоде биле фаталне. Понекад би, када је отпор кола достигао високе вредности, путник изгубио и до тридесет пет килограма тежине. То нас је сваки пут коштало око хиљаду фунти не рачунајући бесплатне оброке док злосрећник не би надокнадио тежину.

Али, такви случајеви су нам отворили ново поље делатности. Људи који су желели да скину сувишне килограме, а било их је невероватно много, тражили су специјалну трансмисију — до жељене тежине.

Пало нам је на памет да конструишемо уређај за трансмисију најдебљих који им је, преко низа отпорника, зачас смањивао запремину, хоћу рећи тежину. Сећате ли се оног: „Брзо и безболно ослабићете и седамдесет килограма! Можда чак и сто!“

Имали смо доста перипетија са појавама интерференције и индукције. Видите, наши уређаји хватали су све могуће електричне сметње и преносили их на путујуће објекте, да се тако изразим.

Као последица тога многи путници на излазу из кабла нису више личили на људе. Али, нису личили ни на Марсовце, ни на Венеријанце. Наши стручњаци за пластичну хирургију обично би успевали да их среде, али понеке је требало видети сопственим очима да би се поверовало.

Срећом, и понављам срећом, успели смо да превазиђемо велики број проблема, нарочито откако смо у саобраћај увели микроскопове. Само понекад дође до инцидента.

Сигуран сам да сви памтите скандал који нам је прошле године натоварила на врат она телевизијска звезда Лита Кордова. Тражила нам је одштету од милион фунти за наводни губитак лепоте. Чак нас је тужила суду када смо одбили да јој исплатимо новац!

Замислите, тврдила је да јој се после једне трансмисије померило око! Ја лично нисам успео да уочим никакву разлику у симетрији њених очију, а ни порота која ју је баш детаљно загледала. Размажена звезда добила је чак хистеричан напад усред суднице када је наш главни електричар сео у клупу за сведоке и без уздицања рекао праву правцату истину од које су поскочили адвокати обеју страна.

А човек је само изјавио да се госпођица Лита Кордова не би уопште препознала у огледалу да се заиста нешто уврнуло током трансмисије. Људима који нису из наше струке понекад је тешко да схвате о чему се ради, а све је не може бити јасније.

Многи људи нас обасипају питањима када ћемо да продужимо путничку мрежу до Марса и Венере. Наравно да ћемо кад-тад стићи и тамо али не без потешкоћа.

Знате, у свемиру има много соларне статике, а о разноразним јонизирајућим слојевима који рефлектују радио-таласе да и не говоримо. Имајте на уму да се чак и микроталаси одбијају од слоја Аплетон, на сто хиљада километара. Све док не успемо да их пробијемо, акције интерпланетарне компаније неће пасти!

Добро, видим да је скоро десет и морам да вас напустим. У поноћ треба да будем у Њујорку. Шта? Не, не... Летимо авионом. Ја не путујем кабловима. Знате, ја сам један од оних који су их измислили.

Више волим ракете. Лаку ноћ

укрштене речи

ЈЕДАН КОНТИНЕНТ ЈЕДНА ДРЖАВА

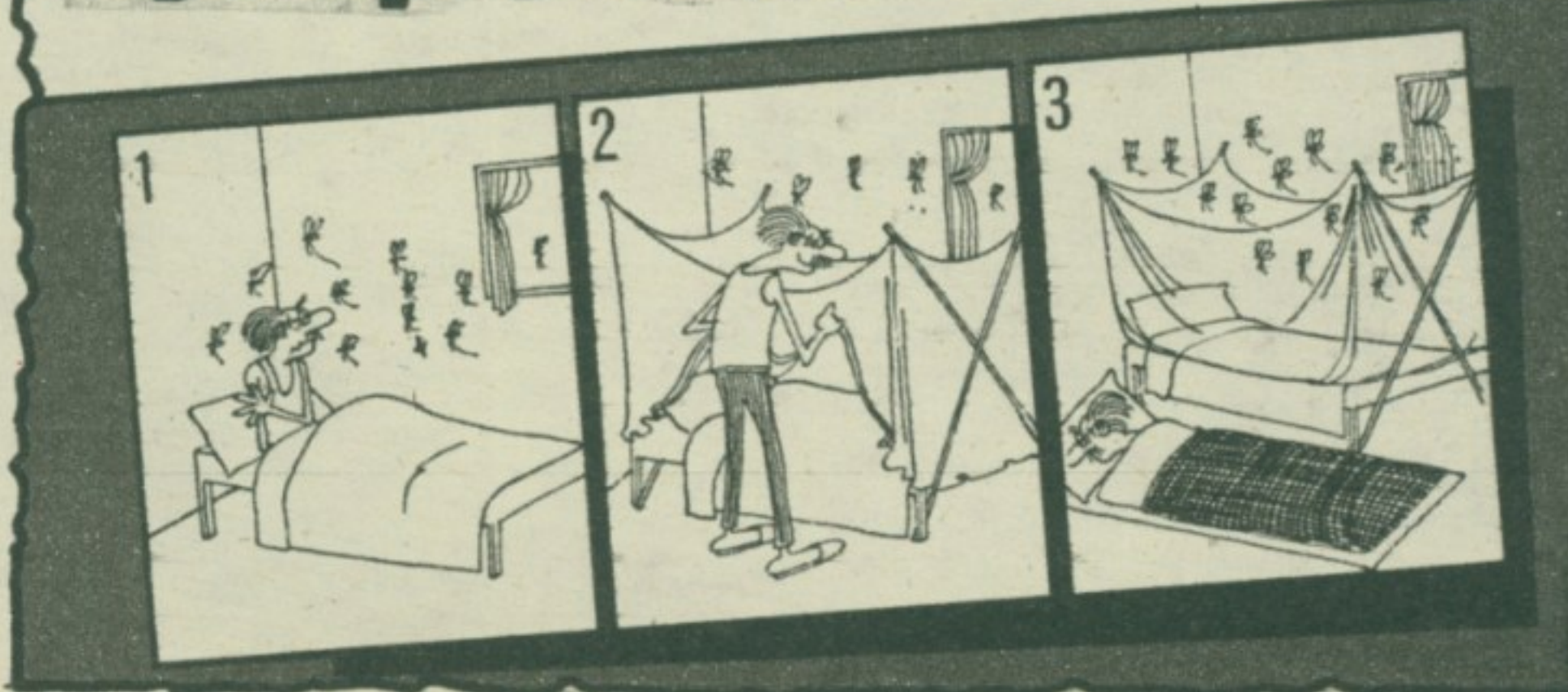
Није тешко под бројем 1 уписати назив државе континента. На пространим равницама обраслим бујном тропском травом (име уписати поред броја 3) расту велике дрвенасте биљке из фамилије Murtaceae (изнад броја 2) и трче животиње које једино овде живе (назив уписати поред броја 8) а припадају сисарима из реда... (испод броја 5). Један од највећих градова, некада и главни град, овог најмањег континента је... (име уписати испод броја 4) а «титулу» данашњег главног града носи... (изнад броја 7). Име највеће рене треба уписати испод броја 6. Срећно путовање овом лепом земљом!

АУТОР: ВЕ-МАШ	1	ОДБА- ЦИВАТИ ЕУВИС	ПОТ- КРОВ- ЈОБ	ПОЛЕТ, ЗАНОС	ЗАПА- ЛОЊЕ НОСА, ИЗДРАЧ- ИЧА	ТОПЛИ КОМФОРТ ПРЕДЕРИ И. Т.	МУЗИЧКА ОЗНАКА ТОНСКОГ РОДА	СТРАНА СВЕТА
ПЛЕНЕ- ТОМАН	а	с	к	е	б	о	м	г
ЕАСТ	е	у	к	а	и	а	и	с
2	с	а	в	а	н	а	г	к
3	к	к	а	и	и	а	д	и
ПРОИЗВОД ТАКАНА	б	а	и	и	и	и	и	и
ПРЕВРЕ- МЕН	а	и	и	и	и	и	и	и
КОЧ	а	и	и	и	и	и	и	и
4	и	и	и	и	и	и	и	и
ГРАММ- НА МЕРА	и	и	и	и	и	и	и	и
ЗНАК ЗА ИТАЛИЈУ	и	и	и	и	и	и	и	и
ГРАД НА КРИМУ, У СССР-У	и	и	и	и	и	и	и	и
7	и	и	и	и	и	и	и	и
ВЕЛИКА БАРОН- СКА РЕКА	и	и	и	и	и	и	и	и
8	и	и	и	и	и	и	и	и

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Перископи, карактер, р, лик, ан, На, пех, отоман, О, анисер, зар, возач, ОРА, Ајова, Јх, о, ез, Р, Салтиков, кј, кројач, остан, ски, када, Кен, крос, спори.

хумор без речи

Књижевност за децу и омладину

1. МИРОСЛАВ АНТИЋ (I—III)

ДРУГА СТРАНА ВЕТРА
ПТИЦЕ ИЗ ШУМЕ
НЕБО У ОКУ

Ћирилица, тврди, вишебојни повез,
формат 13,5 × 20

Цена комплекта: 300 дин.

2. ПОЕМЕ ДОБРИЦЕ ЕРИЋА (I—III)

ВАШАР У ТОПОЛИ
ТОРТА СА ПЕТ СПРАТОВА
ДОЛИНА СУНЦОКРЕТА

Ћирилица, броширани повез фор-
мат 15,5 × 20

Цена комплекта: 240 дин.

3. РОМАНИ АРСЕН ДИКЛИЋА (I—IV)

НЕ ОКРЕЋИ СЕ СИНЕ
САЛАШ У МАЛОМ РИТУ
ЈЕСЕН У МРТВАЈИ
МОРИШКИ СНЕГОВИ

Ћирилица, формат 14 × 20, тврди
повез са вишебојном кутијом и броширани.

Цена тврдог повеза: 600 дин.

Цена брошираног повеза: 350 дин.

4. ЈУНАЦИ ЦРТАНОГ ФИЛМА (I—III)

Сарадња са ИРО „Вук Караџић”
НЕОБИЧНЕ ЗГОДЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА
И ЊЕГОВИХ ПРИЈАТЕЉА
МЕДВЕД ЈОГИ И ЊЕГОВА ДРУЖИНА
ПУСТОЛОВИНЕ ВИКИЈА ВИКИНГА
Тврди повез са четворобојним илу-
страцијама у заштитној кутији од кар-
тона у боји. Ћирилица и латиница.

Цена комплекта: 750 дин.

IX КОЛО БИБЛИОТЕКЕ „БИСЕРИ”

11. БОЛИВИЈСКЕ БАЈКЕ
12. БРАЗИЛСКЕ БАЈКЕ
13. БАЈКЕ ИНКА
14. БАЈКЕ МАЈА И АСТЕКА
15. ЧИЛЕАНСКЕ БАЈКЕ
16. ВЕНЕЦУЛЕАНСКЕ БАЈКЕ

Цена по књизи: 50 дин.

X КОЛО БИБЛИОТЕКЕ „БИСЕРИ”

17. ГРЧКЕ БАЈКЕ
18. ШПАНСКЕ БАЈКЕ
19. ИРАНСКЕ БАЈКЕ
20. ЈЕВРЕЈСКЕ БАЈКЕ
21. КОРЗИКАНСКЕ БАЈКЕ
22. ТУРСКЕ БАЈКЕ

Цена по књизи: 60 дин.

Цена комплекта: 360 дин

Формат 12,5 × 19, тврди повез са
четворобојним корицама, ћирилица.

I КОЛО БИБЛИОТЕКЕ „БИСЕРИ”

5. ВИЈЕТНАМСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
6. ЈАПАНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
7. КИНЕСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
8. КОРЕЈСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
9. МОНГОЛСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
10. ТИБЕТАНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ

Цена по књизи: 100 дин.

Цена комплекта: 600 дин.

Књиге можете поручити:

- Код издавача, „Народна књига”, 11000
Београд, Шафарикова 11
- У Салону „Народне књиге”, Цетињска 6
- У Сервису „Народне књиге”, Николе
Спасића 2

Члановима Клуба читалаца „Народне књи-
ге” уобичајени попуст од 20%

У нашим Пословницама у:

- Новом Саду, Фрушкогорска 4
- Смедереву, Липе, Маршала Тита 50
- Лесковцу, Балканска 15-А
- Ченти, Жарка Зрењанина 64
- Скопљу, Бит Пазар 66
- Сарајеву, Синђелићева 1

ИРО „НАРОДНА КЊИГА”, 11000 Београд,
Шафарикова 11

НАРУЧБЕНИЦА — П.З. 5. 12. 1980.

Овим НЕОПОЗИВО наручујем књиге под бројевима
(упишите бројеве књига које наручујете)

А. ЗА ГОТОВО — укупно динара уз попуст од
10%, тако да ћу износ од динара платити пош-
тару кад ми уручи књиге.

Б. НА ОТПЛАТУ — по цени од динара коју ћу
вам суму отплатити у месечних рата, уз ка-
мату од 8% (најмања рата је 150 динара). Рате ћу упла-
ћивати до 10. у месецу до исплате целе суме.

У случају спора надлежан је општински суд у Београду.

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број, место, улица и број)

(Радна организација у којој је купац запослен)

((Потпис купца, бр. л. к. и где је издата))

Купци, који књигу купују на отплату, оверавају нару-
чбеницу у радној организацији где раде, а пензионери
приликом куповине књига на отплату прилажу претпо-
судни чек пензије.

фигуру БАМБИ

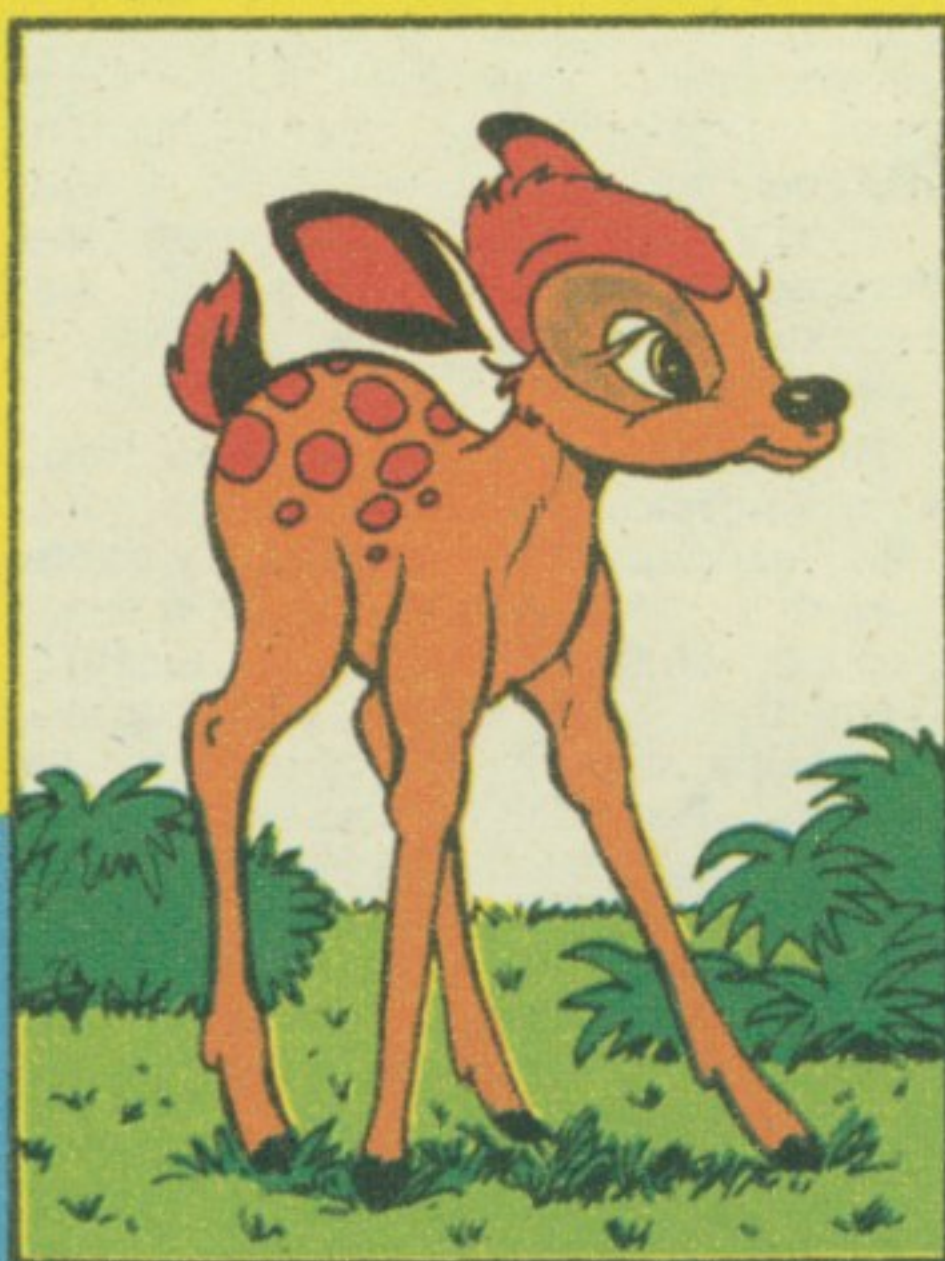
ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Добили су чланови ПЕЗ клуба
чије чланске карте носе сле-
деће бројеве:

10032	10117	10257	10267	10317	10369	10532
10546	10557	10590	10661	10683	10697	10765
10837	10881	11036	11046	11107	11116	11341
11572	11587	11606	11682	11736	11822	11837
11866	11936	11986	12055	12054	12071	12072
12350	12405	12473	12479	12505	12586	12592
12705	12737	12843	12861	13066	13124	13155
13192	13231	13491	13621	13703	13741	13870
13874	13942	13949	14106	14127	14221	14403
14413	14417	14432	14611	14622	14826	14838
14806	14877	14991	14937	15071	15170	15257
15440	15471	15513	15537	15553	15777	15945
15988	16096	16112	16132	16181	16234	16252
16328	16358	16502	16541	16576	16601	16606
16638	16718	16720	16773	16849	16914	17130
17236	17316	17327	17361	17432	17530	17554
17594	17595	17628	17729	17813	17846	17882
18013	18135	18529	19218	19249	19252	19303
19320	19418	19425	19433	19458	19533	19554
19638	19705	19837	19910	19918		

37061	37127	37137	37354	37454	37670	37631
37741	37839	37917	37985	37991	38006	38182
38252	38317	38343	38410	38522	38537	38545
38559	38583	38747	38837	39023	39238	39294
39382	39423	39461	39468	39611	39617	39646
39692	39767	39895	49995			

40002	40024	40130	40148	40163	40183	40243
40303	40304	40327	40340	40516	40561	40765
40772	40824	41065	41110	41184	41223	41238
41250	41335	41434	41443	41499	41841	41877
41939	41985	42005	42007	42017	42023	42175
42178	42256	42371	42431	42441	42478	42534
42560	42631	42721	42747	42774	42889	42977
43048	43174	43237	43263	43237	43316	43374
43410	43556	43713	43755	43667	43906	44235
44238	44247	44429	44439	44495	44507	44525
44698	44733	44754	44793	44836	44884	44891
45135	45151	45221	45237	45305	45343	45353
45470	45472	45489	45519	45614	45629	45685
45691	45732	45744	45777	45840	45866	45912
45998	46005	46024	46088	47130	46139	46529
46613	46917	46647	46649	46826	46898	47037
47080	47113	47208	47238	47269	47292	47294
47385	47420	47433	47642	47539	47564	47583
47594	47621	47638	47649	47680	47802	47832
47834	47893	48077	48195	48348	48446	48547
48567	48622	48626	48697	48810	48888	48988
48998	49105	49123	49194	49371	49389	49394
49413	49424	49429	49518	49607	49641	49720
49725	49732	49751	49787	49793	49816	49841
49876	49885	49887				

50013	50021	50033	50132	50139	50253	50302
50344	50373	50389	50408	50609	50670	50638
50792	50847	50948	50998	51013	51019	51063
51080	51113	51154	51178	51219	51223	51356
51375	51547	51586	51683	51704	51740	51938
51947	51999	51987	51999	52084	52201	52248
52350	52390	52392	52448	52460	52509	52691
52772	52800	52822	52823	52868	52879	52893
52912	52970	53133	53140	53201	53266	53294
53298	53351	53363	53598	53623	53632	53681
53907	53918	53937	54180	54196	54191	54216
54204	54237	54309	54241	54372	54406	54460
54497	54617	54628	54723	54747	54834	54917
54958	55124	55194	55227	55530	55591	55632
55741	55871	55912	56054	56061	56158	56173
56512	56584	56802	56875	56900	56911	56947

60011	60013	60019	60118	60121	60188	60193
60207	60221	60240	60342	60484	60499	60582
60590	60634	60712	60808	60842	60864	60931
60976	60979	61065	61066	61072	61147	61153
61187	61152	61344	61305	61528	61999	62022
62080	62130	62189	62203	62221	62243	62268
62272	62290	62554	62630	62727	62796	62842
62959	62921	62931	62953	62958	63052	63158
63295	63327	63347	63399	63632	63634	63714
63844	63871	63881	63937	63948	63966	64011
64054	64055	64085	64162	64187	64232	64347
64463	64504	64560	64633	64641	64617	65097
65112	65196	65387	65444	65566	65630	65635
65713	65784	65816	65921	65873	65880	66006
66249	66745	66424	66609	66640	66701	66713
66737	66851	66835	66939	66979	66987	67266
67315	67385	67257	67646	67864	67867	67716
67728	67737	67870	67871	67884	68042	68230
68302	68310	68426	68528	68620	68641	68650
68684	68890	68894	69004	69084	69086	69177
69289	79317	69382	69478	69592	69706	69772
69832	69869	69893	69900			

70177	70231	70435	70549	70627	70690	70724
70726	70820	70841	70834	70852	71071	71113
71151	71172	71206	71216	71223	71247	71250
71412	71436	71716	71723	71756	71836	71838
71857	71883	71932	71964	72021	72097	72187
72217	72257	72290	72293	72321	72337	72374
72468	72519	72569	72686	72716	72818	72823
72957	72971	72951	73181	73306	73332	73362
73488	73488	73500	73614	73723	73795	73811
73812	73848	73879	74030	74202	74240	74276
74330	74340	74347	74446	74519	74574	74577
74553	74782	74701	74703	74757	74774	74823
74955	74901	74908				

Фигуру БАМБИ ћемо испору-
чити поштом у току децембра.

НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ PEZ-a

Драги пријатељи PEZ-a.

Овог пута смо у могућности да ти понудимо PEZ-беџ
којим ћеш украсити своју мајицу, а приказан је на
слици.

Урадили смо само 5.000 комплета, па због тога пожури
са наруџбом.

Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ PEZ-a 61111 ЉУБЉАНА,
пп 8

Износ од 30 динара, платићеш поштару по пријему бе-
џева.

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број

ком.

Датум рођења

HP Kolinska

ПОШТИНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Гради Забавнике,

ПРЕДУЗИМЉИВИ ХАН АСПАРУХ

Стални сам читалац вашег листа па бих желео да и мени одговорите на нека питања: интересује ме порекло Бугара и ко све спада у групе Источних, Западних и Јужних Словена?

Боле,
Струмица

Бугари су народ хунско-оногурског порекла који је 376. године наше ере стигао из Средње Азије у област Каспијског и Азовског мора и дошао у додир са Византијом. Нешто више од сто година касније, Бугари су већ у велико ратовали у Панонији против Острогота. Крајем 6. века основали су у области Азовског мора и реке Курбана велику бугарску државу (Magna Bulgarica) на чијем челу се налазио Кубрат. Средином следећег века ова држава се распала а један део бугарских племена потчинио се Хазарима, источнотурским номадским племенима. Други део Бугара, под вођством хана Аспаруха, дошао је на ушће Дунава где се успешно одупро византијском цару Константину IV и успео да заузме област између Дунава и планине Балкан, у то време већ насељену Словенима. Новоформирану државу Византинци не само што су морали да признају већ су јој и данак плаћали.

Расељавајући се из старе постојбине у периоду између 4. и 6. века, Словени, велика група индоевропских народа сродна по језику и култури, кретала се у три правца. Групу која се упутила на исток чинили су Руси, Украјинци и Белоруси, другу, на запад, Чеси, Пољаци, Кашуби и Лужички Срби а трећу, која је одабрала југ као правац кретања Срби, Хрвати, Македонци, Словенци и Црногорци.

КЛУБ ГАБИ И АРСЕН

Као вјерни читаоци вашег листа молимо вас да објавите наш позив свима који желе да се учлане у клуб „Габ и Арсен“. Све информације о дјелатностима клуба, фотографије, постере и друге материјале заинтересовани могу добити на адресу:

Клуб „Габ и Арсен“, Неретић 66,
47271 Неретић.

ЗАШТО СЕ СМЕЈЕМО?

Молим те да ми објасниш зашто се човек смеје?

Мима Јакшић,
Бар

Смех је један од врло значајних израза човековог понашања. Јавља се врло рано, већ у доба одојчета, али тек касније са расијењем и сазревањем добија карактеристична социолошка обележја. Тако се људи у различитим културама не само различито смеју већ и оно што једној култури изгледа врло смешно, другу оставља потпуно равнодушном.

У свакодневном животу смех је израз задовољства. Међутим, није ретко да смех не одражава задовољство и да са мање или више успеха прикрива сасвим друга стања. Некад смех стоји „испред“ сасвим супротних осећања: може, рецимо, да прати страх, мржњу, агресију, душевни бол и слично.

ФИЛОЗОФ, ПРЕВОДИЛАЦ, ПИСАЦ

Ко је био Милош Ђурић,

Милан Јовановић,
Београд

Милош Ђурић, рођен 1892, наш је познати класични филолог, преводилац, филозофски писац, професор Универзитета у Београду и члан САНУ. За собом је оставио преко две стотине оригиналних радова и превода не само старогрчких већ и савремених аутора. Тако су се на листи његових превода нашли Хомер, Платон, Аристотел, Есхил, Софокле, Плутарх, Такура, Дурант, Адлер, Јунг и други.

Милошу Ђурићу у великој мери дугујемо и филозофску терминологију за одговарајуће грчке митове и филозофске изворе.

У најзначајнија дела овог нашег

филозофа спадају „Видовданска етика“, „Философија панхуманизма“, „Проблеми философије културе“, којом је одбранио докторску дисертацију, „Рационализам у савременој немачкој философији“, „Огледи из грчке философије уметности“, „Аристотелово етичко учење“, „Из хеленских ризница“, „Платонова Академија и њен политички рад“, „Софисти и њихов историјски значај“, „Историја хеленске књижевности“, „Историја хеленске етике“.

Исте године кад је умро овај наш истакнути научни радник, 1967, основана је награда „Милош Ђурић“ за најбољи преводилачки рад из области прозе и поезије. Први пут је додељена 1968. године и то Бранимиру Живојиновићу за превод Рилкеа. Прошле године награду „Милош Ђурић“ добиле су др Радмила Шалабалић за превод Аристофанових „Жаба“ и др Ксенија Марицки-Гаћански за превод „Антологије савремене грчке поезије“.

НЕМА ЛЕКА БЕЗ ЛЕКАРА

Физички сам радник и мада имам већ 50 година не осећам никакве тегобе: здрав сам, како се то каже, као дрен. Па ипак мучи ме једна грдна невоља. Из уста ми се осећа задах па су другови, познаници и пријатељи почели да ме избегавају. Ја задах не осећам, ваљда сам се на њега навикао. Иначе, зуби и крајници су ми потпуно здрави. Молим вас да ми одговорите услед чега настаје тај задах и да ли му има лека? Верујте ми да ми се више не живи.

М. С.
Сремски Карловци

Непријатан задах из уста је последица поремећаја органа за варење и зато се што пре треба обратити лекару који ће најпре утврдити узроке, а онда и преписати одређену терапију. То би био једини лек. Извесну помоћ представљало би коришћење неке водиче за испирање уста, али од ње никако не треба очекивати чуда јер је њено дејство искључиво „локално“. Ове водиче могу да се нађу у свакој апотеци.

ОПКЛАДА ЈЕ У ПИТАЊУ

Веома ме интересује да ли је Шкотска у саставу Велике Британије или не? Надам се да ћете ми одговорити јер је у питању опклада.

Читалац из Рашке

Које су све земље чланице Британске заједнице народа, односно Комонвелта објавили смо у Малој

пошти пре непуних шест месеци. Пошто то очигледно ниси прочитао, рећи ћемо ти да је и Шкотска у саставу Велике Британије.

ЗА БУДУЋЕ ГЕОЛОГЕ

Молим те да објавиш адресу средње геолошке школе у Београду.

Биља из Голушца

Школа која те интересује налази се у Есад Пашиној улици број 26.

НЕ ГУБИ СТРПЉЕЊЕ!

Забавник читам од шесте године и он је најомљенији лист у мојој породици. Али упркос томе што сам редован читалац, мало сам се разочарао. Разлог је што сам већ четири пута писао и молио за одговор у Малој пошти а њега нема па нема. Знам да примате пуно писама али нађите мало простора и за мене па ми одговорите да ли је Подলেখник град или село?

Жаклина Ангеловска,
насеље Кисела вода
Скопље

Подলেখник је село на подручју општине Птуј.

АКО ПОГЛЕД НЕ »УПАЛИ«...

Како се понаша пас када је гладан?

Емир Капић,
Сарајево

Познат нам је, случајно, један пас дугих ушију и великих очију који се, кад дође време оброка, првих десетак минута понаша веома „културно“, затим, уколико види да је власник на његов ручак заборавио, седа пред њега и гледа га у очи продорно и „непријатно“. Ако ни ово не „упали“, почиње да скаче на власника, цвили, седа му у крило и ту остаје све док се овај не досети шта је у питању. Ово, наравно, не значи да се тако понашају и сви остали пси јер, баш као и људи, и они имају различите ђуди. Неки су, када су гладни, нервозни, неки опет љутити, неки потиштени. Поменути четвороножац је кућни љубимац. С те стране, њему је лако бар кад је у питању храна. Његовој браћи бескућницима нема ко да припрема јело па се зато, када им црева закрче, сналазе сами.

НАЈБОЉЕ ГОДИНЕ

Желела бих да тренирам атлетику (трчање али не знам адресу ниједног клуба. Можеш ли да ми помогнеш?

Гоца,
Београд

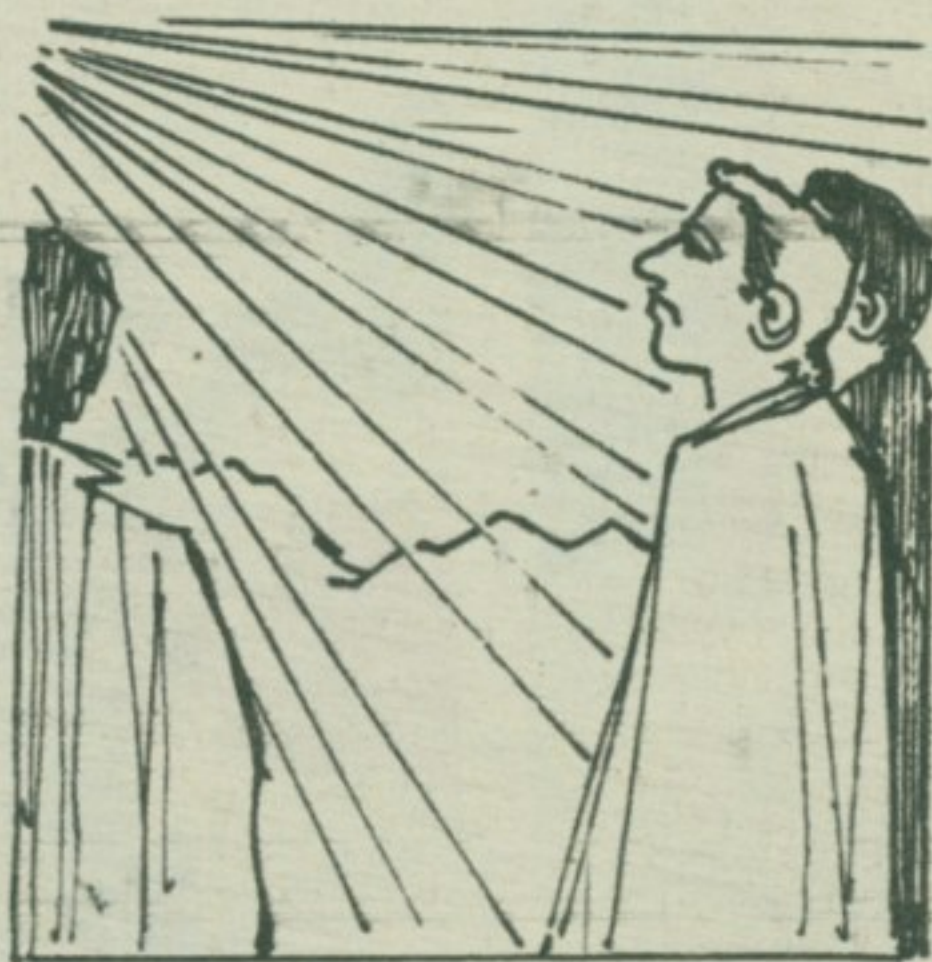
Имам 17 година и желео бих да тренирам трчање па те молим да објавиш адресу неког клуба и да ми кажеш да ли сам можда већ стар за атлетику?

Бобан Сарчевић,
Београд

Где у Београду могу да тренирам атлетику?

Сандра Аврамовић,
Београд

Атлетику можеш да тренираш у Атлетском клубу „Партизан“ чије се просторије налазе у Хумској 1 или Атлетском клубу „Црвена звезда“ у Улици Љутице Богдана 1. Најбоље године за почетак тренирања атлетике су 12 или 13. Има случајева да су неки спортисти почели да тренирају и са 11 година али исто тако и са 20. Према томе, Бобане, још ниси каснио.

У ОЧЕКИВАЊУ СВЕМИРСКОГ ОГЊА

Недавно сам гледао филм „Апокалипса данас“ па ме је заинтересовало шта значи реч апокалипса?

Смиљана Мишић,
Титово Ужице

Реч апокалипса је грчког порекла а значи откровење, објаву.

Њоме се у раној јеврејској и хришћанској књижевности означавало откривање божјих тајни „изабраном праведнику“ или његово писано саопштење о таквој „божанској објави“. Како то пише у „Малој енциклопедији Просвете“, данашњи појам се учврстио према првим речима новозаветне књиге „Откровење Јованово“.

Апокалипсе су настале у време надирања завојевача и разбуктавања друштвених сукоба у старој јеврејској држави. Језик мистике и тајанствених знакова описује друштво огрезло у неправди и греху које ће „на крају дана“ у ужасима свемирског огња доживети преврат и израсти у ново друштво засновано на правди и истини.

Та страшна претња апокалипсом која виси над главама човечанства већ коју хиљаду година, инспирисала је многе ствараоце из готово свих области уметности и свих времена. Поменућемо само двојицу од њих: Албрехта Дирера и Френка Кополу. Први је немачки сликар и гравер, живео је крајем 15. и почетком 16. века, који је направио изванредан цртеж четири коњаника, симболе глади, куге, рата и смрти а најављују долазак Апокалипсе. Други је амерички режисер чији си филм гледала.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изишао је 28. фебруара 1939. године.

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Владимир Горбунов

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Суруџић, Невзат Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Владимир Дорошев, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић, Петар Милатовић, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Витомир Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић, Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 15 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 165,00 динара, полугодишња 330,00 динара, годишња 660,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 330,00 динара, полугодишња 660,00 динара, годишња 1.320,00 динара.

Претплата се врши на жиро рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Продаја — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ЦЕНОВНИК годишње претплате у страниј валути по земљама:
САД \$ 70.—, СР НЕМАЧКА DM 124.—, ФРАНЦУСКА Frf. 290.—, ШВЕДСКА Škr. 292.—, ШВАЈЦАРСКА Šfr. 115.—.

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА“ код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд, број: 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За једну металну значку шаљем једну сингл плочу. Наташа Бобан, 58213 К. Гомилица, Цеста Камбеловац 84

Молим читаоце Забавника да ми помогну у сакупљању стрипова. Заузврат шаљем поштанске маркице. Живко

Главан, com Simpetru-Mare
417, Jud, Timis, RS Romania

Размењивао бих, по договору, све врсте стрипова. Ивица Гргурић, 44203 Гушће, Свржњићко 169 а

Мијењам све врсте стрипованих романа. Златко Тетек, 43325 Новиград, Гајева 62

За сваку разгледницу дајем пет салвета. Ивана Јаворовић, 41000 Загреб, Ладучка 53

За сваки постер Бруса Лија дајем пет привезака и два

броја Забавника. Зоран Ђирић, 36000 Краљево, 27. марта 66

За једну металну значку дајем десет разгледница, десет разгледница дајем и за постере група Кис и Сребрна крила. Милена Петковић, 74255 Пакленица

Ко ми пошаље двије значке добиће од мене петнаест страних маркица, а за три најлепшице нудим привезак и значку свог града. Марио Обрадовић, 58350 Метковић, Дубровачка 66

ДОСТА ЈЕ БИЛО БРИГА — САД УЗМИТЕ

ПОЛИТИКИН

Мозаик

У новом броју:

ИМЕНА

ДОБИТНИКА КОЛОР-ТЕЛЕВИЗОРА

И ЈОШ 39 ВРЕДНИХ НАГРАДА

У 4. КОЛУ ВЕЛИКЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ

(Не)обични музички инструменти

У новом задатку:

ЧЕТИРИ ПИТАЊА УЗ ЧЕТИРИ ФОТОГРАФИЈЕ

ПОЗНАТИХ АУТОМОБИЛА

АКО НЕМАТЕ КОЛОР-ТЕЛЕВИЗОР, ПОТРАЖИТЕ ГА
СВАКОГ ЧЕТВРТКА УЕНИГМАТСКОМ ЛИСТУ

ПОЛИТИКИН
Мозаик

Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved